

Ro Mayad nga Balita nga Ginsueat ni

Lukas

Haunang Mga Bisaea

Raya nga sueat hay ginsueat ni Lukas nga isaeang ka doctor nga nagtuo kay Jesus. Imaw man ro nagsueat ku “Ro mga Binuhatan ku mga Apostoles” nga kasugpon nga istorya ku mga binuhatan ni Jesus paagi sa gahom it Espirito Santo nga una sa mga apostoles. Bukon it Judio si Lukas ag ginahambae ku iba nga basi imaw hay isaeang ka Griego nga tagaAntiokia sa probinsya it Syria. Kon amat kato hay nagamunot man si Lukas sa mga pagpamanawon ni Apostol Pablo sa pagturo ku Mayad nga Balita. Ro ginsueatan ni Lukas kara hay ro anang amigo nga si Teofilo. Owa it abong ginsugid parti kay Teofilo mageuwas nga suno sa iba hay isaea imaw nga ka haeangdon nga tawo nga taga-Roma.

Maid-id ro pagsueat ni Lukas kon ano ro mga natabo suno sa sugid ku mga nakasaksi. Abo sa mga natabo nga ginsueat dikara ni Lukas hay ginsueat man nanday Mateo, Markos ag Juan pero abo man sa ginsueat ni Lukas nga owa hasambit sa andang mga ginsueat. Ginsueat dikara ni Lukas nga si Jesus ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos nga magaeuwas sa tanan nga magatuo kana. Mabasa man dikara nga ginpili it Dyos si Jesus nga magwali ku Mayad nga Balita sa mga pobre. Klaro gid rikara nga maeueuy-on gid si Jesus sa mga nagakinahangean kapin gid ro mga nagamasakit, ro mga ginsudlan it maeain nga espirito ag ro mga ginalisdan.

1 ¹ Haeangdon nga Teofilo: Abo eon ro nagtinguha it pagsueat parti sa mga nagkaeanabo riya kamon. ² Ro andang ginsueat hay kon ano ro ginsugid man kamon ku mga nakasaksi ku mga nagkaeanabo ngato halin gid sa umpisa ag ro mga nakasaksi ngato hay nanging manogserbisyo sa Dyos paagi sa pagturo ku anang mensahi. ³ Akon man nga gin-estudyuhan tanan rundayang mga butang ag gin-usisa it mayad halin gid sa puno, ngani mayad sinakon nga magsueat ako kimo parti kara it pasunod ⁴ agod masayran mo nga matuod gid ro tanan nga ginturo eon kimo.

Ro Pagpahisayod ku Pagkatawo ni Juan nga Manogbawtismo

⁵ Ku tyempo anay ni Herodes nga hari ku probinsya it Judea, may idto anay nga sangka saserdote nga ro ngaean hay si Zacarias nga myembro it mga saserdote nga ginadumaeahan anay ni Abias. Si Zacarias hay may asawa nga si Elisabet ro ngaean nga isaea sa mga inapo ku pinakahauna nga saserdote nga si Aaron. ⁶ Sandang mag-asawa hay parehas nga matarong sa mata it Dyos. Nagkabuhi sanda nga nagasunod sa tanan nga kasuguan ag sueundanan it Ginuo ⁷ pero owa sanda it unga ay baog si Elisabet ag magueang eon sanda nga daywa.

⁸⁻⁹ Nag-abot ro adlaw it turno ku grupo nanday Zacarias nga magserbi sa Dyos sa anang Templo. Nakaugalian eon ku mga saserdote nga magpagabot-gabot kon sin-o kanda ro magasunog it insenso ngani nagpagabot-gabot sanda. Si Zacarias ro hagabutan ngani nagsueod imaw sa may parti it Templo it GINUO kon siin ginasunog ro insenso. ¹⁰ Tag oras eon nga ginasunog nana ro insenso, ro kaabo-abo nga mga tawo nga idto tanan sa guwa hay nagapaeangamuyo.

¹¹ Gulpi eang dayon nga may nagpakita kay Zacarias nga isaeang ka anghel it Ginuo nga nagatindog sa may tuo dapit ku altar nga ginasunogan it insenso. ¹² Kinuebaan si Zacarias pagkakita nana sa anghel ag hinadlukan gid imaw.

¹³ Pero naghambae kana ro anghel, "Ayaw it kahadlok, Zacarias. Ginpamatian eon it Dyos ro imong pangamuyo ngani si Elisabet nga imong asawa hay maganabdos ag magaunga it eaki. Pagapangaeanan mo ro unga it Juan. ¹⁴ Imaw ro magatao kimo it kasadya ag pwerting kalipay ag ro abo pang mga tawo hay malipay man kon matawo eon imaw ¹⁵ tungod mangin dungganon imaw sa mata it GINUO. Indi gid imaw dapat mag-inom it bino ag bisan ano nga makahieilong nga ilimnon. Pagagamhan eagi imaw it Espirito Santo bisan sa tiyan pa eang imaw ku ana nga ina. ¹⁶ Abo nga mga inapo ni Israeli ro pagapabalikon nana sa GINUO nga andang Dyos. ¹⁷ Mauna imaw sa Maneueuwas. Mangin pareho man imaw kay anay Propeta Elias nga owa it nahadlukan ag may kaisog it buot. Pahaumon nana ro mga tawo sa pag-abot it Ginuo. Paagi sa anang ginaturo hay pabalikon nana ro mayad nga relasyon ku mga ama sa andang mga unga ag pabag-uhon nana ro paino-ino ku mga bukon it masinueundon sa

Dyos agod ro andang paino-ino hay mangin pareho ku ana it mga matarong nga mga tawo.”

¹⁸ Naghambae si Zacarias sa anghel, “Paalin ko masiguro nga matuod ro imong ginahambae ngaron ay magueang eon ako ag imaw man ro akon nga asawa?”

¹⁹ Nagsabat ro anghel, “Ako si Gabriel ag una ako permi sa atubang it Dyos ag nagahueat ku anang sugo. Ginsugo ako it Dyos nga sugiran ka ku rayang balita. ²⁰ Pero dahil owa ka nagapati sa akong ginsugid kimo, umpisa makaron hay indi ka gid makahambae pareho it buyon hasta indi matabo ro akong mga ginsugid kimo. Ag matuman gid ron pag-abot it oras.”

²¹ Idto sa liwan ma’t-a hay nahawag eon ro mga tawo nga nagahinueat ag hangawa sanda it duro kon ham-an it kabuhay t’a si Zacarias idto sa sueod. ²² Pagguwa ni Zacarias hay indi eon imaw makahambae kanda. Nagasininyas eon lang imaw kanda ngani eaom nanda nga nakakita imaw it paeanan-awon sa Templo. Halin matuod kato hay owa eo’t-a imaw kahambae.

²³ Ginpadayon ni Zacarias ro anang pagserbisyo sa Templo sa habilin nga mga inadlaw hasta natapos ro andang turno ag umuli dayon imaw sa anda. ²⁴ Owa magbuhay hay nagnabdos si Elisabet nga anang asawa. Owa imaw magguwa-guwa sa andang baeay sa sueod it limang buean. ²⁵ Permi imaw nga gahambae, “Rayang pagpakamaayo hay gintao kakon it GINUO makaron dahil sa kaeuoy nana kakon agod indi eon ako mahuy-an sa tawo^a.”

Ro Pagpahisayod ku Pagkatawo ni Jesus

²⁶ Tag an-om nga buean eon ro pagnabdos ni Elisabet hay ginsugo it Dyos ro anghel nga si Gabriel nga mag-adto sa banwa it Nazaret nga sakop ku probinsya it Galilea. ²⁷ May ana nga balita para sa isaeang ka daeaga nga owa pa hatabing it eaki. Ro ngaean ku daeaga ngato hay si Maria ag kaeasaeron rato imaw kay Jose nga isaea sa mga inapo ni anay Haring David. ²⁸ Nagpaeapit ro anghel kay Maria, nagtao it katahuran ag naghambae, “Maria, ginapakamaayo ka it GINUO ag ginadipara ka nana permi.”

²⁹ Naglitik gid ro ueo ni Maria pagkabati nana ku ginhambae ngato it anghel. Gin-inisip nana kon ano kato ro buot hambaeon.

^aKato abi nga mga inadlaw kon owa it unga ro isaeang ka bayi nga may asawa hay ginapatihan it mga tawo nga ruyon hay pina it Dyos ag kahuy-anan man sa mga tawo.

³⁰ Naghambae pa gid ro anghel, “Ayaw it kahadlok, Maria. Sa sobrang kabuot it Dyos hay ana ka nga ginpili, ³¹ ngani maganabdos ka ag magaunga it eaki. Pangaeanan mo imaw it Jesus. ³² Mangin dungganon imaw ag pagakilaeahon nga unga it Dyos nga Eabing Mataas. Obrahon imaw nga hari it GINUONG Dyos pareho ku anang lolo anay nga si Haring David. ³³ Imaw ro magahari sa mga inapo ni Jacob hasta hin-uno ag ro anang paghari hay magapadayon hasta sa owa it katapusan.”

³⁴ Nagsabat si Maria, “Paalin ron matabo ay owa pa ako hatabing it eaki?”

³⁵ Nagsabat ro anghel, “Ro Espirito Santo hay magakunsad kimo ag pagalikupan ka ku gahom it Dyos nga Eabing Mataas ngani ro imong mangin unga hay balaan ag pagakilaeahon nga Unga it Dyos. ³⁶ Ag sayod mo? Ro imong igbata ngani nga si Elisabet nga magueang eon ag ginasinghan pa nanda nga baog hay an-om nga buean eon nga nabdos. ³⁷ Maganabdos ka gid ay owa gid it imposible sa ginahambae it Dyos.”

³⁸ Naghambae si Maria, “Iya ako sa pagtuman ay ulipon manlang ako it GINUO. Kabay pa nga matuman ro imong ginhambae ngaron.” Nagpanaw dayon ro anghel.

Ginbisitahan ni Maria si Elisabet

³⁹ Owa mabuhayi, nagpahaom si Maria ag nagdali-dali it panaw paadto sa kabukiran sa isaeang ka banwa nga sakop it Judea.

⁴⁰ Idto imaw nag-adto sa baeay nanday Zacarias. Pag-abot idto hay sumaylo imaw ag ginkumusta si Elisabet. ⁴¹ Pagkabati ni Elisabet ku pagpangamusta ni Maria hay nagsinta sa kalipay ro eapsag sa ana nga tiyan ag gin-gamhan si Elisabet it Espirito Santo, ⁴² ag naghambae dayon si Elisabet it mabaskog, “Bulahan ka sa tanan nga mga bayi ag bulahan man ro imong ginanabdos ngaron. ⁴³ Mabahoe nga kadungganon nga bisitahan ako ku nanay it akon nga Ginuo.

⁴⁴ Pagkabati nakon ku imong limog pagpangumusta mo kakon hay nagsinta sa kalipay ro eapsag sa akon nga tiyan. ⁴⁵ Bulahan ka ay nagapati ka nga ro ginhambae it GINUO kimo hay matuman.”

Gindayaw ni Maria ro Dyos

⁴⁶ Naghambae si Maria, “Ginadayaw ko gid ro GINUONG Dyos it hantop sa akong tagipusuon^b ⁴⁷ ag nagakalipay gid ako^c tungod sa Dyos nga akon nga Maneueuw, ⁴⁸ ay ginkaeuy-an nana ro akong pagkakubos nga anang ulipon. Umpisa makaron hasta hin-uno hay hambaeon it tanan nga tawo nga bulahan ako ⁴⁹ tungod ro Dyos nga Makagagahom hay naghimo it makangawa-ngawa nga mga butang kakon. Balaan gid ro anang ngaean! ⁵⁰ Ro Dyos hay maeueuy-on sa tanan nga nagapadungog kana sa kada henerasyon.^d ⁵¹ Ginpakita nana ro anang pagkagamhanan paagi sa anang mga makangawa-ngawang ginhimo. Ginpatapeaag nana ro mga puno it bugae ro andang tagipusuon. ⁵² Ro mga matinaas-taason nga mga pinuno hay ana nga ginbawian it gahom pero ro mga mapainubuson hay anang ginpadunggan. ⁵³ Ginpabugana nana ro mga ginakueang pero ro mga manggaranon hay anang ginpangsuboe nga owa it dinaea. ⁵⁴⁻⁵⁵ Ginbuligan nana ro anang pinili nga mga Israelinhon nga nagaserbi kana. Owa nana hilipati ro anang pangako nga kaeuy-an nana sanda hasta sa owa it katapusan suno sa anang ginhambae kay Abraham ag sa anang mga inapo nga atong mga kalolo-lolohan.”^e

⁵⁶ Nagtenir si Maria sa anday Elisabet it mga tatlong buean ag pagkatapos hay nag-uli dayon imaw.

Ro Pagkatawo ni Juan nga Manogbawtismo

⁵⁷ Nag-abot ro adlaw nga gaunga eon si Elisabet ag nag-unga imaw it eaki. ⁵⁸ Pagkabati ku anang mga kahilapit ag kaigbataan nga ginkaeuy-an gid imaw it duro ku Ginuo hay nalipay man sanda.

⁵⁹ Tag waeong adlaw eon ro eapsag, nagtililipon sanda agod magsaksi sa pagtuli sa eapsag.^f Anda kunta imaw nga pangaeanan man it Zacarias pareho sa ana nga ama, ⁶⁰ ugaling nagsabat si Elisabet, “Bukon it Zacarias ro ana nga ngaean kundi Juan.”

^bSa Griniyego, raya hay ‘akon nga kaeag’.

^cSa Griniyego, raya hay ‘nagakalipay ro akon nga espirito.’

^dSalmo 103:17

^eGenesis 17:7

^fPagbinatasan kato it mga Judio nga tulion ro eapsag nga eaki pagkawaeong adlaw halin ku pagkatawo it eapsag. Mabasa ra sa Genesis 17:12 ag Levitico 12:3.

⁶¹ Naghambae sanda kay Elisabet, “Pero owa ka man it igbata nga Juan ro ngaean.”

⁶² Ngani anda nga ginsinyasan si Zacarias kon ano gid ro anang gustong ipangaeon sa eapsag. ⁶³ Nagsinyas si Zacarias nga gapangayo imaw it sueueatan ag ginsueat nana nga, “Pangaeonan imaw it Juan.” Hangawa sanda tanan kara. ⁶⁴ Gulpi eang dayon nga nakahambae it uman si Zacarias ag gindinayaw nana ro Dyos. ⁶⁵ Hangawa tanan ro andang mga kahalapit ag gin-inistoryahan raya tanang natabo sa bilog nga kabukiran it Judea. ⁶⁶ Tanan nga nakabati kara hay nagpaino-ino it madaeom. Sinanda, “Ano gid baea ro unga ngara kon magbahoe ay?” Duyon sinanda tungod nga makita eagi nga gin-giyahan it GINUONG Dyos ro nagkaeanabo sa anang kabuhi.

Naghambae si Zacarias it Mensahi Halin sa Dyos

⁶⁷ Ro tatay ni Juan nga si Zacarias hay gin-gamhan it Espirito Santo ag naghambae imaw it mensahi halin sa Dyos:

⁶⁸ “Daeayawon ro GINUONG Dyos naton nga mga Israelinhon dahil nag-abot imaw sa pagbulig ag sa pagtubos katon nga anang mga katawhan.

⁶⁹ Gintaw-an nana kita it gamhanan nga Maneueuwas nga halin sa linahe it ana anay nga sueuguon nga si David.

⁷⁰ Ginpromisa eon ron nana kato pa paagi sa anang mga balaan nga mga propeta.

⁷¹ Ginhambae eon nana nga ana kita nga euwason sa aton nga mga kaaway ag sa tanan nga nagakaugot katon.

⁷² Paagi dikaron hay anang ginpakita ro anang kaeuoy ag pagtuman sa anang ginpangako sa anang sagrado nga kasugtanan sa atong mga kalolo-lolohan.

⁷³ Sa kasugtanan ngato nagsumpa imaw sa aton nga lolo nga si Abraham nga

⁷⁴ euwason nana kita sa atong mga kaaway agod makaserbi kita kana nga owa it ginakahadlukan,

⁷⁵ ag makapangabuhi kita it balaan ag matarong sa anang panueok myentras may ginhawa kita.

⁷⁶Ngani, ikaw, toto, hay pagakilaeahon nga propeta it Dyos nga Eabing Mataas. Magauna ka sa Ginuo agod pahaumon mo ro anang aeagyan.^g

⁷⁷Pasayron mo ro mga katawhan nga maeuwas sanda kon mapatawad ro andang mga saea.

⁷⁸Ag pwede ron matabo tungod maeueuy-on gid ro aton nga Dyos. Ngani padaehan nana kita it Maneueuwas nga halin sa eangit nga ro anang pag-abot hay pareho it pagbutlak it adlaw nga nagadaea it kahayag.

⁷⁹Magatao imaw it kahayag sa mga tawo nga nagakabuhi nga matsa una sa kadueom ag owa it pageaom dahil owa sanda it ibang dangaton kundi kamatayon.^h

Ag ana kita nga giyahan sa aton nga daean agod makapangabuhi kita nga may paghidait sa Dyos ag may kalinong sa atong tagipusuon.”

⁸⁰Nagtaliwan ro mga inadlaw ag nagbahoe si Juan nga makusog ag but-anan. Ku ulihi, nag-adto imaw sa disyerto ag idto nagtenir hasta umabot ro adlaw nga nagpakita imaw ag nagwali sa mga Israelinhon.

Ro Pagkatawo ni Jesus

2¹Tag si Augusto anay ro Emperador it Roma, nag-obra imaw it kasuguan nga ro tanan nga pumueuyo it mga banwa nga sakop it nasyon nga Roma hay kinahangean nga magpalista. ²Rato ro primero nga sensus ag si Cirenio ro gobernador it Syria tag ginhimo rato. ³Ngani ro mga tawo hay nag-ueuli sa andang banwang natawuhan agod magpalista.

⁴Nagpanaw si Jose halin sa Nazaret nga banwa it Galilea paadto sa Betlehem nga banwa it Judea nga lugar nga natawuhan ni Haring David. Idto imaw nag-adto ay isaea imaw sa mga inapo ni Haring David. ⁵Nagpalista idto si Jose kaibahan si Maria nga kaeaslon kana. Manog-unga eon kato si Maria ag ⁶tag idto eon sanda sa Betlehem hay rato man ro tyempo nga ginsaeapuan imaw. ⁷Bangod owa eon it lugar sa baeay nga daeayunan, sa kamalig nga pasilungan it mga sapat lang sanda nagpaeang-aeang. Idto ni Maria gin-unga ro anang

^gMalakias 3:1. Ro buot hambaeon kara hay pahaumon ni Juan ro tagipusuon ku mga tawo agod kabay pa nga maeubtan ag batunon nanda ro pagturo it Ginuo kon mag-abot eon imaw.

^hIsaias 9:2

panganay nga eaki. Ana ra nga ginputos it lampin ag ginpaya sa pasungan nga kae-an it sapat.

Ginpahisayod ku mga Anghel ro Pagkatawo ni Jesus sa mga Manogbantay it Karnero

⁸ Ku ruyon man nga gabii idto sa pahangeaban nga maeapit sa Betlehem hay may mga manogbantay it karnero nga nagabantay ku andang mga panong. ⁹ Gulpi eang dayon nga may nagpakita kanda nga anghel it GINUO ag ginhayagan sanda ku grabe nga kasilaw it GINUO. Hinadlukan gid sanda it duro. ¹⁰ Pero naghambae ro anghel, “Ayaw kamo mahadlok. May akon nga mayad nga balita kinyo nga makapalipay gid sa tanan nga mga tawo. ¹¹ Makaron sa banwa nga natawuhan ni Haring David, natawo ro inyong Maneueuw. Imao ro Ginuo, ro Kristo nga ginpromisa it Dyos. ¹² Ro paeatandaan nga matuod ro akon nga ginahambae hay makakita kamo it eapsag nga naputos it lampin ag napaya sa pasungan.”

¹³ Gulpi dayon nga nag-iba sa anghel ngato ro kaabo-abo pa gid nga mga anghel halin sa eangit. Nagdayaw sanda sa Dyos. Sinanda,

¹⁴ “Daeayawon ro Dyos sa pinakamataas nga kaeangitan,
ag sa kalibutan hay kalinongⁱ sa mga katawhan nga anang
nahamut-an.”

Nalipay Gid ro mga Manogbantay it Karnero Pagkakita kay Jesus

¹⁵ Pagkatapos, naghalin ro mga anghel ag nagbalik sa eangit. Pagkahalin nanda, nagsaeampitan ro mga manogbantay ngato, “Musyon, maadto kita sa Betlehem ag tan-awon naton rondaya nga natabo nga ginsugid katon it Ginuo paagi sa anang anghel.”

¹⁶ Nagdali-dali sanda it pag-adto idto sa Betlehem ag anda nga gin-usoy ro ginhambae it anghel. Hakita nanda sanday Maria ag Jose ag hakita man nanda ro eapsag nga napaya sa pasungan.

¹⁷ Pagkakita nanda sa eapsag hay anda nga ginsugid sa mga tawo idto ro ginhambae kanda it anghel parti sa unga. ¹⁸ Ag tanan nga nakabati hay hangawa sa ginsugid kanda ku mga manogbantay.

¹⁹ Pero si Maria ma't-a hay gin-inisip it madaeom ro tanan ngato nga mga natabo ag owa gid rato maduea sa anang isip. ²⁰ Nagbalik dayon ro mga manogbantay sa andang pahangeaban. Samtang nagapanaw sanda hay nagadayaw ag nagapasaemat sanda sa Dyos dahil sa

ⁱ Nagakahueugan man ra nga paghidait sa Dyos ag sa tawo dahil ginpapanumbalik sanda kana.

tanang nga andang hakita ag habatian nga natabo pareho ku ginsugid kanda it anghel.

²¹ Tag waeong adlaw eon ro eapsag, gintuli imaw ag ginpangaeanan it Jesus pareho sa ngaean nga ginhambae it anghel bago pa imaw ginpanamkon.

Gindaea si Jesus sa Templo Agod Ihaead sa Dyos

²²⁻²⁴ Nag-abot eon ro adlaw nga kinahangean nga tumanon nanday Jose ag Maria ro kasuguan it GINUONG Dyos nga ginsueat ni Moises parti sa mga bayi nga bag-ong nakaunga. Ngani nag-adto sanda sa Jerusalem agod tumanon ro kasuguan ngato nga maghaead it daywang ka salampati o daywang ka talin nga alimukon.^j Gindaea man nanda ro eapsag nga si Jesus agod ihaead sa GINUONG Dyos ay suno sa Kasuguan it GINUO hay “Ro kada panganay nga eaki hay ana eang it GINUONG Dyos.”^k

²⁵ May isaeang ka tagaJerusalem nga si Simeon ro ngaean. Matarong ra imaw nga tawo ag matinumanon sa Dyos. Nagahawat-hawat gid ra ginhawa nga euwason it Dyos ro anang mga kasimanwang Israelinhon ag ginagamhan ra imaw permi it EspiritoSanto. ²⁶ Ginpahayag kana ku Espirito Santo nga indi imaw mamatay hasta indi nana hikita ro Maneueuwas nga ginpromisa it GINUONG Dyos. ²⁷ Ginpaadto si Simeon ku Espirito Santo sa Templo ku ruyon man nga adlaw nga gindaea nanday Jose ro eapsag nga si Jesus agod tumanon ro ginapasunod it Kasuguan parti sa mga eapsag. ²⁸ Pagkakita kanda ni Simeon hay ginbuoe nana ro eapsag ag ginkuekoe. Nagdayaw dayon imaw sa Dyos. Sinana,

²⁹ “Makagagahom nga GINUO, pwede mo eon nga bawion ro hueam nga kabuhi nakon nga imong ulipon. Gintuman mo eon ro imong promisa kakon ngani matawhay eon ro akong paino-ino

³⁰ ay hakita ko eon mismo ro Maneueuwas nga imong ginpadaea iya.

³¹ Ginplano mo eon kon paalin makaeuwas ro tanang nga tawo ag hikita nanda ro magaeuwas kanda.

^jSuno sa Kasuguan nga ginsueat ni Moises, ro sangka bayi nga bag-ong nakaunga hay ginabilang nga mahigko sa sueod it kwarenta diyas. Mangin malimpyo eon man ro bag-ong nakaunga pagkatapos it anang paghaead. Basaha sa Levitico 12:1-8

^kBasaha sa Exodo 13:1-2; 13:11-15; Mga Numero 3:11-13, 41, 44-45, 47-51, ag 18:16.

³² Imaw hay pareho it kahayag nga magapaathag ku imong kamatuuran sa mga bukon it Judio ag tungod kana, pagapadunggan kami nga mga Judio nga imong mga katawhan nga mga inapo ni Israel.”^l

³³ Hangawa gid ro mga giniklanan ku eapsag sa ginpanghambae ni Simeon parti kana. ³⁴ Ginbendisyunan dayon sanda ni Simeon. Ag ginhambaean pa nana si Maria nga nanay ku eapsag, “Pamatii it mayad ro akong ihambae ngara. Suno sa ginplano it Dyos kato pa, ro unga ngara hay mangin dahilan it kasamaran ag kaeuwasan^m it abo nga mga Israelinhon. Mangin tanda imaw nga magaturo it daean paadto sa Dyos pero abo ro indi kana magpati. ³⁵ Igahayag nana ro matuod nga baeatyagon ag paino-ino it mga tawo. Ag ikaw, Maria hay makabatyag it grabi nga kasubo nga matsa ginapihak it espada ro imong dughan.”

³⁶ May idto man nga magueang eon gid nga bayi nga propeta it Dyos nga ro ngaean hay si Ana. Unga ra imaw ni Fanuel nga isaea sa mga inapo ni Aser.ⁿ Bata pa imaw nag-asawa ag nabaeo imaw pagkataliwan it pitong dag-on nga pag-iba nandang mag-asawa.

³⁷ Otsenta e kwatro anyos eon imaw nga nabaeo^o ag idto imaw permi sa Templo. Adlaw-gabii hay nagasimba imaw sa Dyos. Permi man imaw nga nagapuasa ag nagapangamuyo. ³⁸ Tag idto sanday Jose sa Templo hay nagpaeapit si Ana kanda ag nagpasaeamat imaw sa Dyos dahil sa andang unga. Ag ginsinugid dayon nana ro parti sa unga ngato sa tanan idto nga nagahueat man ku oras nga pagahilwayon it Dyos ro mga Israelinhon.

³⁹ Tag hatuman eon nanday Jose ag Maria ro tanan nandang dapat obrahon suno sa Kasuguan it GINUONG Dyos hay nag-uli sanda sa

^lIsa 42:6; 49:6; 52:10.

^mSa Griniyego raya hay “pagkahueog ag pagbangon.”

ⁿSi Aser hay sambilog sa dose nga ka unga ni Jacob. Ro dose ngato ag ro andang mga pamilya ag mga kaapo-apohan hay ginatawag nga mga Israelinhon.

^oSa Griniyego, ro kahuegan kara hay puydi man nga 84 anyos eon ro anang idad.

Nazaret nga sakop ku probinsya it Galilea.^p ⁴⁰ Nagbahoe si Jesus nga may mabaskog nga eawas ag indi matupungan nga kaaeam ag ginpinakamaayo imaw it Dyos.

Nagpabilin si Jesus sa Templo

⁴¹ Kada dag-on hay nagapa-Jerusalem sanday Jose ag Maria agod magtambong sa Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan^q. ⁴² Tag dose anyos eon si Jesus hay nag-adto eon man sanday Jose ag Maria sa Jerusalem pareho ku andang kinaandan nga ginaobra ag gindaea eon nanda si Jesus.

⁴³ Pagkatapos it pagtililipon hay nag-uli eon sanda pero nagpabilin si Jesus sa Jerusalem ag owa ra hapan-uhi nanday Jose ag Maria.

⁴⁴ Eaom nanda hay idto si Jesus nakaiba sa andang mga kaibahan nga nagaueuli man. Sang adlaw eon ro andang pagpinanaw bago nanda hapan-uhan nga owa't-a si Jesus. Anda imaw nga gin-inusoy sa andang mga igbata ag kakilaea. ⁴⁵ Pero owa gid nanda hakita si Jesus, ngani nagbalik sanda sa Jerusalem agod usuyon imaw.

⁴⁶ Kat ikatatlong adlaw^r eon hay hakit-an nanda si Jesus sa lagwirta it Templo. Gapungko imaw kaibahan ku mga ginatahod nga mga maestro it mga Judio. Nagapamati imaw kanda ag nagapangutana man. ⁴⁷ Ro tanan nga nagapamati kana hay hangawa gid sa anang kaaeam ag sa anang pagsabat man sa mga pangutana ku mga maestro ngato. ⁴⁸ Pagkakita nanday Jose kay Jesus hay hangawa gid sanda it duro. Nagpaeapit ro anang ina ag naghambae kana, "Toto, ham-an it haobra mo't-a ra kamon? Nahawag gid kami ni Tatay mo kimo ngani gin-inusoy ka namon." ⁴⁹ Nagsabat imaw kanda, "Ham-an 't-a

^pKaibahan man siguro sa andang mga gintuman ngato hay ro ginsueat ni Propeta Oseas kato anay parti sa andang pag-adto sa Egipto (bahasa sa Oseas 11:1). Pagkatapos ku andang paghaead kay Jesus hay nagbalik sanda sa Betlehem ag tag idto sanda hay nagbisita ro mga mangin-aeamon halin sa sidlangan (basaha sa Mateo 2:7-11). Ginpaandaman dayon sanday Jose it GINUO nga dapat sanda mag-adto sa Egipto ay gustong patyon ku hari it Judea ro andang unga ngani nag-adto sanda idto (basaha sa Mateo 2:13-14). Ku ulihi, pagkamatay ku hari ngato hay ginpabalik it GINUO sanday Jose sa Israel ag nag-uli man dayon sanda sa Nazaret nga sakop it Galilea (basaha sa Mateo 2:19-23).

^qKada dag-on nagatambong ro mga Judio sa Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan bilang pagdumdum ku paghilway kanda it Dyos sa Egipto (Exodo 12.1-27).

^rKon katon 't-a raya hay sa ikaywang adlaw pa eang pero sa mga Judio hay pangatlo eo't-a ra dahil ginahuyap nanda nga ro primerong adlaw hay tag hapan-uhan nanday Jose nga owa idto si Jesus.

it gin-inusoy ninyo ako? Owa baea kamo kasayod nga iya dapat ako sa baeay it akong Ama^s ag nagahimo ku anang kabubut-on?”⁵⁰ Pero owa nanda haeubti ro ay Jesus nga buot hambaeon.

⁵¹ Nagmunot kanda si Jesus pauli sa Nazaret ag sa anang pagbahoe hay nagpadayon imaw nga matinumanon kanda. Ro tanan ngatong natabo hay gintanom ni Maria sa anang paino-ino. ⁵² Nagbinahoe si Jesus ag nag-inaeam pa gid. Ginkinahamut-an pa gid imaw it Dyos ag ku mga tawo.

Ro mga Ginhimo ni Juan nga Manogbawtismo

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:23, 26-27)

3¹ Nagtaliwan ro mga dinag-on hasta nag-abot ro ikakinse anyos ku paghari ni Tiberio bilang Emperador it Roma. Ro gobernador kato it Judea hay si Poncio Pilato ag ro gobernador it Galilea hay si Herodes. Si Felipe nga igmanghod ni Herodes ro manogdumaea it Iturea ag Traconite. Ro manogdumaea it Abilinia hay si Lisantias. ² Ro pinakapinuno it tanan nga saserdote kato hay si Anas ag ku ulihi hay si Caifas.

Ku rato man nga tyempo hay may ginhambae ro Dyos kay Juan nga unga ni Zacarias kat idto si Juan nagaistar sa disyerto. ³ Ngani naglibot si Juan sa tanan nga lugar sa libot it suba it Jordan ag nagwali sa mga tawo nga dapat sandang maghinuesoe ag magtalikod sa andang mga saea ag magpabawtismo agod patawaron sanda it Dyos.

⁴ Sa ginhimo ngato ni Juan hay natuman ro ginsueat ni anay Propeta Isaias nga:

“May tawo idto sa disyerto nga nagasinggit,

‘Pahauma ro aeagyan it Ginuo. Patadlunga ro anang daean.

⁵ Ro kada linggahob^t hay tambakan ag ro kada bukid hay tapanon. Ro daean nga tiko hay patadlungon ag ro mga samad nga karsada hay kaadyanon.

⁶ Ag hikita it tanan nga mga tawo ro kaeuwasan nga ginpahaom it Dyos”^u

^sGinapasayod ni Jesus rikara nga ro anang matuod nga ama hay ro Dyos mismo.

^tSa Ininglis raya hay ‘valley’.

^uIsaias 40:3-5

⁷ Abo nga mga tawo ro nag-adto kay Juan agod magpabawtismo. Naghambae imaw kanda, “Mga tuso gid-a kamo pareho it sawa^v! Sin-o ro naghambae kinyo nga makapaeagiw kamo sa pina it Dyos paagi sa inyong pagpabawtismo?” ⁸ Kon matuod nga nagatalikod kamo sa inyong mga saea, ipakita ron paagi sa inyong mayad nga buhat. Ag ayaw kamo magsalig nga tungod mga inapo kamo ni Abraham hay makalibre kamo sa pina it Dyos. Ginahambae ko kinyo nga ro Dyos hay makahimo it inapo ni Abraham halin sa rayang mga bato iya. ⁹ Haom eon ro pina it Dyos kinyo pareho it wasay nga haom eon nga ipukan it kahoy. Ro kada kahoy nga owa nagabunga it manami hay pukanon ag igatong.”

¹⁰ Nagpangutana ro mga tawo kay Juan, “Hay maalin kami kara?”

¹¹ Nagsabat si Juan, “Kon daywa ro imong eambong, taw-an ro sambilog sa owa. Kon may pagkaon ka, taw-i man ro owa.”

¹² May mga manogsukot man it buhis nga nag-adto kay Juan agod magpabawtismo. Nagpangutana sanda kana, “Hay kami, maestro? Maalin man kami?” ¹³ Nagsabat kanda si Juan, “Ayaw kamo magsukot sa mga tawo it gapaeangeapaw kaysa sa dapat isukot.”

¹⁴ Nagpangutana man ro mga suldao kay Juan, “Hay kami? Maalin man kami?” Nagsabat si Juan, “Ayaw kamo magpamaeag ag magpabangod sa mga tawo agod makapangwarta eang kamo. Dapat nga makuntento kamo sa inyo nga sweldo.”

¹⁵ Naghawat-hawat ro ginhawa it mga tawo ay eaom nanda hay si Juan eon ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos. ¹⁶ Naghambae kanda si Juan, “Ginabawtismuhan ku kamo it tubi pero may maabot nga mas eabaw pa kakon nga bisan gahubad eon lang ku higot it anang sandalyas hay bukon ako it bagay. Pagabawtismohan nana kamo it Espirito Santo ag kaeayo. ¹⁷ Ana eon nga paeainon ro mga matarong nga tawo sa mga maeain pareho it mangunguma nga haom eon nga magpahangin ku anang tubas. Anang tipunon ro matimgas nga eamigas ag isueod sa sako ag taguon sa anang bodega. Pero ro mga upa hay ana nga iitsa sa kaeayo nga owa nagakapaeong.”

¹⁸ Abo pa’t-a nga mga makaruyon ro anang ginhambae sa mga tawo sa anang pagwali kanda ku Mayad nga Balita. ¹⁹ Bisan pa ngani si Gobernador Herodes hay ginpinangisgan ni Juan tungod gin-asawa

^vRo sawa sa disyerto hay tuso gid. Permi sandang masae-an nga patay nga sanga ag gulpi eang dayon nga mangangkit it tawo nga nagaagi.

ni Herodes ro ana mismong hipag nga si Herodias^w ag dahil man sa iba pa nanang mga maeain nga ginaobra. ²⁰ Ku ulihi, gindugangan pa gid ni Herodes ro anang mga saea ay ginpapriso na si Juan.

Ro mga Nagkaeanabo Tag Ginbawtismuhan si Jesus

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Tag owa pa't-a si Juan hapapriso hay nagpangbawtismo imaw it kaabo nga mga tawo. Kaibahan man dikato si Jesus. Tag nagapangamuyo si Jesus pagkabawtismo kana hay nagbukas ro eangit ²² ag nagpanaog ro Espirito Santo nga matsa puti nga salampati ag naghapon kana. May naghambae dayon halin sa eangit, "Ikaw ro akong palangga nga unga. Nalipay gid ako it duro kimo."

Ro Linahe ni Jesus^x

(Mt 1:1-17)

²³ Nag-umpisa si Jesus sa anang pagturo ag pagwali tag mga traynta anyos eon ro anang idad. Ro pageaom it mga tawo hay unga imaw ni Jose nga unga ni Eli^y. ²⁴ Si Eli hay unga ni Matat nga unga ni Levi. Si Levi hay unga ni Melqui nga unga ni Jana. Si Jana hay unga ni Jose. ²⁵ Si Jose hay unga ni Matatias nga unga ni Amos. Si Amos hay unga ni Nahum nga unga ni Esli. Si Esli hay unga ni Nage. ²⁶ Si Nage hay unga ni Maat nga unga ni Matatias. Si Matatias hay unga ni Semei nga unga ni Jose. Si Jose hay unga ni Juda. ²⁷ Si Juda hay unga ni Joana nga unga ni Resa. Si Resa hay unga ni Zorobabel nga unga ni Salatiel nga unga ni Neri. ²⁸ Si Neri hay unga ni Melqui nga unga ni Adi. Si Adi hay unga ni Cosam nga unga ni Elmodan. Si Elmodan hay unga ni Er. ²⁹ Si Er hay unga ni Josue nga unga ni

^wBukon eang si Herodias it hipag ni Herodes kundi gumankon pa gid ay ro ama ni Herodias hay igmanghod ni Herodes sa ama. Ginbueagan nanday Herodes ag Herodias ro andang mga asawa ag nag-asawa sanda nga daywa bisan bawae ra sa mata it Dyos.

^xSa rayang listahan ku linahe ni Jesus, ro iba nga paeangan hay eain ag eain man ro kaabuon it mga ngaean kaysa sa listahan sa Mateo 1:1-17. May mga mangin-aeamon nga nagahambae nga ro mga ngaean nga ginlista sa Mateo hay mga kalolo-lolohan ni Jose ag ro nalista ma't-a sa Lukas hay mga kalolo-lolohan ni Maria.

^ySa Mateo 1:16, nasueat nga si Jacob ro ama ni Jose. Pero dikara sa Lukas 3:23, si Jose't-a hay unga ni Eli. May mga mangin-aeamon nga gahambae nga si Jose hay umagad't-a ni Eli ag si Maria't-a ro anang unga. Sanday Jose ag Maria hay pareho nga inapo ni Haring David pero si Jose hay halin sa eain nga unga ni David ag si Maria hay sa eain ma't-a.

Eliezer. Si Eliezer hay unga ni Jorim nga unga ni Matat. Si Matat hay unga ni Levi. ³⁰ Si Levi hay unga ni Simeon nga unga ni Juda. Si Juda hay unga ni Jose nga unga ni Jonam. Si Jonam hay unga ni Eliaquim. ³¹ Si Eliaquim hay unga ni Melea nga unga ni Mainan. Si Mainan hay unga ni Matata nga unga ni Natan. Si Natan hay unga ni David. ³² Si David hay unga ni Jesse nga unga ni Obed nga unga ni Booz. Si Booz hay unga ni Salmon nga unga ni Naason. ³³ Si Naason hay unga ni Aminadab nga unga ni Admin. Si Admin hay unga ni Arni nga unga ni Esrom. Si Esrom hay unga ni Fares nga unga ni Juda. ³⁴ Si Juda hay unga ni Jacob nga unga ni Isaac. Si Isaac hay unga ni Abraham nga unga ni Tare. Si Tare hay unga ni Nacor. ³⁵ Si Nacor hay unga ni Serug nga unga ni Ragau. Si Ragau hay unga ni Peleg nga unga ni Heber. Si Heber hay unga ni Sala. ³⁶ Si Sala hay unga ni Cainan nga unga ni Arfaxad. Si Arfaxad hay unga ni Sem nga unga ni Noe. Si Noe hay unga ni Lamec. ³⁷ Si Lamec hay unga ni Metusalem nga unga ni Enoc. Si Enoc hay unga ni Jared nga unga ni Mahalaleel. Si Mahalaleel hay unga ni Cainan. ³⁸ Si Cainan hay unga ni Enos nga unga ni Set. Si Set hay unga ni Adan nga unga it Dyos.

Gintinentar ni Satanas si Jesus

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

4 ¹ Ginagamhan eon si Jesus it Espirito Santo tag naghalin imaw sa suba it Jordan. Gingiyahan dayon imaw it Espirito Santo nga mag-adto sa disyerto. ² Idto imaw nagtenir sa sueod it kwarenta diyas ag gintinentar imaw idto ni Satanas^z. Pagkatapos it kwarenta diyas hay gin-gutom gid si Jesus ay owa gid imaw it kinaon sa sueod it ratong mga inadlaw.

³ Ginhambae dayon imaw ni Satanas^a, “Dahil Unga ka it Dyos, sugua rondaya nga bato nga mangin tinapay.” ⁴ Nagsabat si Jesus, “Nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga ‘Bukon eang it sa pagkaon mabuhi ro tawo.’”^b

⁵ Pagkatapos, gindaea imaw ni Satanas sa mataas nga lugar ag sa sang pamisok hay ginpakita kana ro tanan nga mga nasyon sa bilog nga kalibutan. ⁶ Hambae kana ni Satanas^c, “Ikaw ro akong

^zSa Griniyego, raya hay ‘Dyablo’ nga ro kahueugan hay manogpakaean o manogpabangod. Sa Hinebreo, ro kahueugan it Satanas hay kaaway.

^aSa Griniyego raya hay ‘Dyablo’.

^bMabasa ra sa Deuteronomio 8:3.

^cSa Griniyego raya hay ‘Dyablo’

padumaeahon karon tanan ag imo pati ro kadungganan ku ruyon nga mga nasyon. Gintao ron kakon tanan ag pwede ko man ron nga itao bisan kanyo nga nailaan ko nga taw-an. ⁷Ngani kon mageuhod ka sa akong atubang sa pagsimba kakon hay imo ron tanan.”

⁸Nagsabat si Jesus, “Nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga ‘Ro GINUO nga imong Dyos eang ro imong simbahan ag imaw eang ro imong serbihan.’”^d

⁹Gindaea dayon imaw ni Satanas sa Jerusalem ag ginpatindog sa pinakamataas nga parti it Templo. Hambae kana ni Satanas, “Dahil Unga ka it Dyos, abi eumpat ¹⁰ay nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga

‘Suguon it Dyos ro anang mga anghel nga bantayan ka.’ ¹¹Ag nasueat man nga

‘Anda ka nga sapnayon agod owa it matabo kimo ag bisan ro imong siki hay indi hinandad sa bato.’”^e

¹²Nagsabat si Jesus kana, “Nasueat man sa Sagrado nga Kasueatan nga ‘Ayaw pagsamiti ro GINUO nga imong Dyos.’”^f

¹³Tag nahimo eon ni Satanas^g ro tanan nga paagi agod eang hitentar si Jesus, inaywanan anay nana ra ag naghueat nga makatsansa imaw sa ulihi.

Nag-umpisa si Jesus sa Anang mga Ueubrahon sa Galilea

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴Nagbalik si Jesus sa probinsya it Galilea. Ginagamhan gid imaw ku Espirito Santo ag nangin bantog imaw sa bilog nga Galilea hasta sa palibot nga mga probinsya. ¹⁵Nagturo imaw sa mga sinagoga idto ag ro tanan hay nagdayaw gid kana.

Ginapatay Kunta Si Jesus ku Anang mga Kasimanwa sa Nazaret

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶Pagkatapos, nag-adto si Jesus sa Nazaret nga banwang anang ginbahuean. Pagka-Adlaw it Inogpahuway, nag-adto imaw sa sinagoga idto pareho ku ana perming ginaobra. Tag idto eon imaw, nagtindog imaw agod basahon it mabaskog ro Sagrado nga

^dMabasa man ra sa Deuteronomio 6:13

^eMabasa ra sa Salmo 91:11-12.

^fDeuteronomio 6:16.

^gSa Griniyego, raya hay ‘Dyablo’ nga ro kahueugan hay manogpakaen o manogpabangod.

Kasueatan ag ¹⁷ gintao kana ro ginsueat ni Propeta Isaias. Ginbukad ni Jesus rato ag nakita nana kon siin nasueat raya:

¹⁸ “Ginagamhan ako ku Espirito it GINUONG Dyos tungod ana akong ginpili nga magwali ku Mayad nga Balita sa mga kubos.

Ana ako nga ginpaadto iya agod ipahayag sa mga bihag nga pwede sandang mahilway

ag sa mga bulag nga makakita sanda it uman

ag sa mga matsa ginaeuk it kalisod nga pwede man sanda nga makatibawas.

¹⁹ Iya man ako agod ipahayag nga nag-abot eon ro oras it pagpakamaayo ku GINUONG Dyos.”^h

²⁰ Pagkatapos ni Jesus it basa, ana nga ginbalilin ratong kasueatan ag ginbalik sa manogbulig sa sinagoga ag nagpungko imaw agod magturo. Owa gid gahalin kana ro panueok ku tanan nga mga tawo sa sueod it sinagoga. ²¹ Nagturo dayon imaw sa mga tawo. Hambae nana, “Nagakinatuman eon makaron rondatong parti it Sagrado nga Kasueatan nga habatian ninyo nga ginbasa ko kinyo.”

²² Pagkabati nanda kara hay gindinayaw nanda tanan imaw ag hangawa gid sanda sa sadyaan nga mga ginpanghambae nana. Pero sinanda man, “Bukon abi it unga man lang ra imaw ni Jose nga tagaiya sa aton?”

²³ Naghambae si Jesus kanda, “Sigurado ako nga ihambae man ninyo kakon ro haeambaeunon nga, ‘Doktor, buenga ro imong kaugalingon.’ Ag inyo man ako nga hambaeon nga, ‘Obraha iya sa imong banwang ginbahuean ro tanan nga milagro nga among habatian nga gin-obra nimo sa syudad it Capernaum.’” ²⁴ Matuod rang ginahambae kinyo nga owa gid it propeta nga ginabaton sa ana mismo nga banwa. ²⁵ Pareho anay kay propeta Elias. Owa gid kato nag-uean it tatlong dag-on ag tunga ngani may grabi nga tig-gueutom sa tanan nga kabanwahan sa bilog nga nasyon. Matuod nga abo man ro bayi nga baeo iya sa Israel ku rato nga tyempo ²⁶ pero owa it bisan sambilog kanda nga ginpabuligan ro Dyos kay Elias. Idto imaw ginpaadto it Dyos sa Sidon agod buligan rondato ²⁷ Ag sa tyempo

^hMabasa man ra sa Isaias 61:1-2

ⁱBasaha sa I Mga Hari 17:1, 7-16. Nagapaeubot-eubot kara si Jesus nga kon indi nanda pagbatunon ro anang ginaobra idto sa andang lugar hay maadto imaw sa ibang lugar ag sa ulihi hay ro Mayad nga Balita hay iwali sa bukun it mga Judio.

man anay ni propeta Eliseo, abo nga aruon sa Israel pero owa imaw it ginpamayad bisan sambilog kanda. Pero ginpamayad 't-a nana rondato nga tagaSyria nga si Naaman ro ngaean.”^j

²⁸ Pagkabati nanda kara, ro tanan nga mga tawo nga una sa sinagoga hay naakig gid it duro kay Jesus. ²⁹ Gulpi eang sanda tumindog ag tinikeod si Jesus paguwa sa sinagoga hasta sa guwa it banwa, idto sa banglid nga natindogan ku andang banwa. Anda kunta imaw nga itikeod idto ³⁰ pero umagi ea't-a si Jesus sa andang tunga ag pumanaw.

Ginpamayad ni Jesus Ro Sangka Tawo nga Ginsudlan it Maeain nga Espirito

(Mk 1:21-28)

³¹ Nag-adto dayon si Jesus sa Capernaum nga sangka banwa sa Galilea. Nagturo man imaw idto sa sinagoga tag Adlaw it Inogpahuway. ³² Hangawa gid ro mga tawo nga nagapamati kana ay sigurado gid imaw ku kamatuuran nga anang ginaturo. ³³ Sa sinagoga ngato hay may idto nga tawo nga ginsudlan it maeain nga espirito. Nagsinggit imaw, ³⁴ “Ay a! Ayaw kami pag-intrahi, Jesus nga tagaNazaret. Owa't-a kita it eabot sa kada isaea. Imo eo't-a kami nga ieapog sa impyerno agod pinahan ay? Matsa owa ta hakilaea a. Ikaw ro Balaan nga ginpadaea iya it Dyos.”

³⁵ Pero ginsaway imaw ni Jesus. Hambae nana, “Hipos! Guwa kana!” Ginpatumba ku maeain nga espirito ro tawo ngato sa atubang nanday Jesus. Nagguwa dayon sa tawo ro maeain nga espirito ag owa gid maalin ratong tawo. ³⁶ Hangawa gid it duro ro tanan nga mga tawo idto sa sinagoga ag sinanda sa kada isaea, “Grabi't-a imaw maghambae! May anang otoridad ag gahom sa pagsugo sa maeain nga espirito nga magguwa ag nagatuman 't-a sanda kana.” ³⁷ Ginpinamalita it mga tawo ro natabo ngara ngani nangin bantog si Jesus sa tanan nga mga lugar sa palibot.

Abo nga Tawo ro Ginpamayad ni Jesus

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Nagguwa dayon si Jesus sa sinagoga ngato ag nag-adto sa baeay ni Simon. Haabutan nanda idto nga mataas ro eagnat ku ay Simon nga panugangan nga bayi ngani ginpangabay nanda si Jesus nga buligan rato. ³⁹ Nagpaeapit si Jesus sa may ginaeugban ku

^jBasaha sa I Mga Hari 5:1-14.

panugangan ni Simon ag ginpahalin sa eawas kara ro eagnat. Naduea ro anang eagnat ag nagbangon eagi imaw ag ginserbihan sanda.

⁴⁰ Tag nagapatunod eon ro adlaw, ro tanan nga may nagamasakit sa anda it bisan ano nga baeatian hay nagdaea kay Jesus ku andang mga masakiton. Ana nga ginpangtungtungan ku anang alima ro kada isaea kanda ag ginpamayad sanda. ⁴¹ Abo man nga mga maeain nga espirito ro ginsuboe ni Jesus sa eawas it mga tawo. Nagasinggit ro mga maeain nga espirito nga si Jesus ro Unga it Dyos pero ginpahipos sanda ni Jesus. Owa gid sanda pagpabay-i ni Jesus nga maghambae ay sayod abi nanda nga imaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.

Nagwali si Jesus sa mga Sinagoga it mga Judio

(Mk 1:35-39)

⁴² Pagkaaga-aga, nag-adto si Jesus sa disyerto. Gin-inusoy imaw it mga tawo ag pagkakita nanda kay Jesus hay anda imaw nga ginhinawiran nga indi maghalin sa andang banwa. ⁴³ Pero nagsabat si Jesus kanda, “Dapat abi nga ro Mayad nga Balita parti sa paghari it Dyos sa anang pinasahi nga sinakpan hay akon man nga iwali sa iba pang mga lugar. Duyon ro rason nga ginpaadto ako iya it Dyos.”

⁴⁴ Ngani naglinibot si Jesus ag nagwinali sa mga sinagoga it mga Judio.^k

Ro Pagtawag ni Jesus ku Hauna Nana nga mga Sumueunod

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

5 ¹ Isaeang adlaw, tag idto si Jesus nagatindog sa may baybayon ku Dagat it Genesaret,¹ nagdaeaguso kana ro kaabo nga mga tawo agod magpamati it mensahi halin sa Dyos. ² Nakakita imaw idto it daywang ka baroto nga una sa bi-bi it dagat. Owa eon runa sa baroto ro mga mangingisda ay nagahugas sanda ku andang mga lambat sa tubi. ³ Nagsakay si Jesus sa sambilog sa mga baroto idto. Ro tag-ana ku baroto ngato hay si Simon. Ana dayon nga ginpangabay si Simon

^kSa Griniyego raya hay ‘sa mga sinagoga it Judea’, pero posible man nga ro kahueugan it ‘Judea’ hay ‘mga Judio’. Mas nagakasinanto ra sa ginsueat nanday Mateo ag Markos nga naglinibot si Jesus sa bilog nga probinsya it Galilea ag nagturo sa mga sinagoga (basaha sa Mateo 4:23 ag sa Markos 1:39).

^lRaya nga dagat hay ginatawag man nga Dagat it Galilea o Dagat it Tiberias. Bukon gid ra it dagat dahil ginalibutan ra it eugta ag ro tubi man kara hay bukon it maeat. Pero madaeom ra ag mga 21 kilometros ro kahabaon ag hasta sa 21 kilometros ro kaeaparon. Dahil sa anang kabahoe hay may daeagko nga humbak kon may bagyo.

nga itikeod sa madaeom-daeom ro baroto. Pagkatapos, nagpungko imaw sa baroto ag nagturo sa mga tawo nga idto sa baybayon.

⁴Pagkatapos ni Jesus it turo, ginhambae nana si Simon, “Daeha ro imong baroto sa madaeom ag itaktak ro inyong mga lambat agod makadakop kamo.” ⁵Nagsabat si Simon, “Abaw, Sir, sang gabii ro among pagpinangisda pero owa gid kami it dakop. Pero bangod ruyon ro imong hambae hay di sige, itaktak ko ro mga lambat.”

⁶Ngani gindaea nanda sa madaeom ro baroto ag gintaktak nanda ro andang mga lambat ag kaabo-abo ro andang hadakpan. Haeos magisi ro mga lambat sa kaabuon it hadakpan nga isda. ⁷Ginsinyasan nanday Simon ro andang mga kaibahan sa sambilog pa nga baroto nga buligan sanda. Pag-abot ku andang mga kaibahan, ginbutang nanday Simon ro andang dakop sa daywang ka baroto. Napuno ro andang mga baroto ag matsa maeunod eon rato dahil sa kaabuon ku isda. ⁸Pagkakita ni Simon Pedro kara hay nageuhod imaw sa atubang ni Jesus ag naghambae, “Paeayo kakon, Ginuo. Makasasaea ako.” ⁹Nakahambae kara si Simon tungod hangawa gid imaw sa kaabo ku andang dakop. Hangawa man ro ay Pedro nga mga kaibahan ¹⁰pati man ro mga unga ni Zebedeo nga sanday Santiago ag Juan. Kaibahan gid ra sanda ni Simon sa pagpangisda.

Nagsabat si Jesus kay Simon, “Ayaw mahadlok. Umpisa makaron, imbis nga isda ro inyong eayahon hay tawo ro inyong kumbinsihon nga magtuo kakon.” ¹¹Pagkatapos, ginpabinit nanda ro mga baroto ag in-aywanan dayon nanda rato sa baybayon. Gin-aywanan nanda ro tanan bisan ro andang pagpangisda ag nagsunod kay Jesus agod mangin anang mga sumueunod.

Ginpamayad ni Jesus ro Isaeang ka Aruon

(Mt 8:2-4; Mk 1:40-45)

¹²Kaisaea kato, idto si Jesus sa isaeang ka banwa. May tawo nga lipos it aro ro anang eawas. Pagkakita nana kay Jesus hay pinaeapitan nana ra ag naghapa sa anang atubang ag nagpakitluoy kana. Hambae ku aruon, “Ginuo, kasayod ako nga mapamayad mo ako kon gusto mo.” ¹³Ginbuytan imaw ni Jesus ag ginhambae, “Gusto ko nga pamayron ka. Mayad ka eon!” Naduea eagi ro aro sa eawas ku tawo ngato. ¹⁴Ginhambae imaw ni Jesus, “Ayaw gid

magsugid kara bisan kanyo pero umadto ka dayon sa saserdote^m ag magpatan-aw. Maghaead ka dayon it sakripisyo para sa imong paglimpyo suno sa Kasuguan ni Moises bilang pamatuod sa mga tawo nga mayad ka eon.” ¹⁵ Pero ro balita parti kay Jesus hay mas kapin nga nageapnaag ngani nag-adto kana ro kaabo-abo nga tawo agod magpamati ag magpabueong. ¹⁶ Pero may mga beses nga ginaaywan nana sanda ag nagaadto imaw sa disyerto agod magpangamuyo.

Ginpamayad ni Jesus ro Isaeang ka Paralitiko

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Kaisaea kato, tag nagaturo si Jesus, may idto man nga mga Pariseo ag mga maestro it Kasuguan it Dyos nga nagapungko idto ag nagapamati. Idto pa sanda naghaealin sa mga kabaryuhan ku mga probinsya it Galilea ag Judea ag pati man sa Jerusalem. Una kay Jesus ro gahom it Dyos agod makapamayad it mga nagamasakit. ¹⁸ May nag-abot dayon nga mga tawo nga may ginaeayungan nga paralitiko. Anda kunta imaw nga ginadaea sa sueod it baeay ag ibutang sa atubang ni Jesus ¹⁹ ugaling hay indi sanda makasueod ay kaabo-abo ro tawo. Ngani gindaea nanda rondatong paralitiko sa bubunganⁿ. Anda nga ginbuhuan ro bubungan nga tisa ag gintuntun sa tunga nanday Jesus ag ku mga tawo ro paralitiko nga nagaeubog sa ana nga eugban. ²⁰ Pagkakita ni Jesus nga nagatuo sanda kana nga mapamayad nana ro paralitiko, ginhambae ra nana, “Toto ginpatawad eon ro imong mga saea.” ²¹ Sa paino-ino it mga maestro it Kasuguan ag ku mga Pariseo, “Matsa kon sin-o gid ’t-a imaw ra nga mag-insulto sa Dyos! Sin-o eang ro makapatawad it mga saea ay ro Dyos man lang?” ²² Pero sayod ni Jesus ro andang ginapaino-ino, ngani naghambae imaw kanda, “Ham-an it makaruyon t’a ro inyong ginaisip? ²³ Ano ro mas maeumo nga ihambae? ‘Ginpatawad

^mRo pinakatrabaho ku mga saserdote hay bilang tigeawas ku mga tawo sa Dyos. Sanda ro nagahaead sa Dyos it mga sapat bilang sakripisyo ku mga tawo ag nagahaead man it iba pang mga haead. Sanda man ro nagahambae kon ro mga tawo nga may makataeapon nga baetian sa panit hay limpyo eon kon nagmayad eon sanda. Mabasa man ra sa Levitico 14:1-32.

ⁿSa andang lugar, ro bubungan it baeay hay matapan ag pwede nga tikangan, nga human sa pinatig-a nga eapok nga may halo nga matsa dagami, ugaling ro bubungan ’t-a ku rayang baeay hay human sa manipis nga tisa.

eon ro imong mga saea' ukon, 'Bangon ag magtikang'?^o ²⁴ Pero pamatud-an ko kinyo nga ako nga Unga it Tawo^p hay may otoridad nga magpatawad it mga saea iya sa kalibutan." Ginhambae dayon nana ro paralitiko, "Bangon, hakwata ro imong eugban ag umuli."²⁵ Bumangon eagi imaw sa atubang it mga tawo, hinakwat ro anang eugban ag umuli nga nagadinayaw sa Dyos. ²⁶ Hangawa gid it duro ro mga tawo ag gindayaw nanda ro Dyos sa andang grabi nga pagtaha kana. Hambae nanda, "Matsa indi mapatihan ro atong hakita ngara makaron!"

Gintawag ni Jesus Si Levi Agod Mangin Sumueunod Nana

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Pagkataliwan it pilang adlaw, nagpanaw si Jesus. Tag nagatikang imaw, hakita nana ro manogsukot it buhis nga si Levi^q ro ngaean nga nagapungko sa anang opisina nga ginabayaran it buhis. Gintawag imaw ni Jesus, "Mali eon ay obrahon ko ikaw nga akon nga sumueunod."²⁸ Nagtindog dayon si Levi ag halin kato hay gin-aywanan nana ro tanan ag nagsunod kay Jesus agod mangin ana nga sumueunod.

²⁹ Ku ulihi hay naghiwat it engrande nga handaan si Levi sa ana nga baeay para sa pagpadungog kay Jesus. Abo nga mga manogsukot it buhis nga andang bisita ag iba pang mga tawo ro nagdungan kanda sa pagkaon. ³⁰ Pagkatapos kara hay ginbuslahan ku mga Pariseo ag ku mga maestro it Kasuguan nga kapareho nanda nga mga Pariseo man ro mga sumueunod ni Jesus ay naugot sanda. "Ham-an it nagasaeo kamo sa mga manogsukot it buhis ag sa iba pa nga mga makasasaea?" hambae nanda. ³¹ Ginsabat sanda ni Jesus, "Ro mga mayad it eawas hay owa gakinahangean it doktor kundi ro mga masakiton eang. ³² Owa ako nag-adto riya agod pahinuesueon ro mga nagaeaom nga matarong eon sanda kundi rondato nga haom mag-ako nga sanda hay mga makasasaea."

^oMas maeumo eang nga ihambae sa paralitiko nga ginpatawad eon ro anang mga saea ay owa it makasayod kon ginpatawad eon matuod o owa. Pero mas malisod ihambae sa paralitiko nga tindog ay kon indi imaw makatindog hay makasayod ro mga tawo nga owa it gahom ro gahambae karon.

^pBasaha ro dugang nga pagpaathag kara sa Kahueugan it mga Bisaea sa likod.

^qGinatawag man ra imaw nga si Mateo (basaha sa Mateo 9:9).

Indi Pwedeng Ibahon ro Daan nga Ginaturo ku mga Pariseo ag ro ay Jesus nga Bag-ong Ginaturo

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Pagkatapos, may mga tawo nga naghambae kay Jesus, “Ro mga sumueunod ni Juan nga Manogbawtismo hay pirmi nga nagapuasa ag nagapangamuyo, imaw man ro mga sumueunod it mga Pariseo. Pero ro imo nga mga sumueunod hay owa’t-a gapuasa. Ham-an ’t-a?” ³⁴ Nagsabat si Jesus kanda, “Kon may ponsyon, aeang-aeang mat’t-a nga papuasahon ninyo ro mga amigo it nobyo sa ponsyon myentras kaibahan pa nanda imaw. ³⁵ Pero maabot ro oras nga bue-on kanda ro nobyo ag rikaron eon dayon sanda gapuasa dahil sa andang kasubo.”

³⁶ May gintao dayon kanda si Jesus nga mga halimbawa kon ham-an it indi pwede nga ibahon ro anang bag-o nga mga ginaturo ag ro daan nga ginaturo it mga Pariseo. Hambae nana, “Owa it gagisi it bag-o nga eambong agod eang ieupon sa gisi it daan eon nga eambong. Kon makaruyon ro imong obrahon, samaron mo ro bag-o nga eambong ag ro gineupon ngato nga bag-o hay indi man mag-angay sa daan ngato nga eambong. ³⁷ Owa man it gabutang it bag-o nga bino sa daan nga panit nga sueudlan it bino ay kon magisi ra hay parehong kanugon ro bino ag ro sueudlan. ³⁸ Ngani dapat nga issueod ro bag-o nga bino sa bag-o man nga sueudlan.^r ³⁹ Owa it naila mag-inom it bag-o nga bino kon nakainom eon imaw it daan, tungod kon kana hay mas manami ro daan.”^s

Mas may Otoridad si Jesus Kaysa sa mga Sueundanan nga Gindugang it Tawo Parti sa Adlaw it Inogpahuway

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

6 ¹ Isaeang ka Adlaw it Inogpahuway, si Jesus ag ro anang mga sumueunod hay nahaagi sa taeamnan it trigo^t Tag nagaagi sanda

^rKon bag-o pa ro bino hay nagasupok ra. Ro daan nga panit nga sueudlan it bino hay indi eon kaunat ag kon sige ro pagsupok it bino, mabusdik gid ro sueudlan. Pero ro bag-o’t-a nga sueudlan hay gaunat ag indi mabusdik. Ro buot hambaeon kara ni Jesus hay kinahangean ro bukas nga paino-ino agod maeubtan ro anang mga bag-o nga ginaturo.

^sAbo nga mga mangin-aeamon nga nagaisip nga raya hay mga kahalimbawa it mga Pariseo nga owa nagabaton ku ginaturo ni Jesus ay kon kanda hay bag-o rato ag owa nagakasinanto sa andang mga daan nga ginaturo ag mga kaugalian.

^tRo trigo hay tanom nga haeos pareho it paeay ro dahon ag bunga.

hay nagpangutoe it uhay ku trigo ro anang mga sumueunod ag anda rato nga ginpinihipiti agod mabuae ro upak ag tapos hay ginkinaon.² May idto nga mga Pariseo nga nakakita ku andang gin-obra ag ginhambaean sanda, “Ham-an it nagaobra kamo it bawae sa Adlaw it Inogpahuway?”³ Nagsabat si Jesus, “Owa maton kamo kabasa kon ano ro ginhimo kato ni David tag gin-gutom imaw ag ro anang mga kaibahan?”⁴ Nagsueod imaw Baeay it Dyos^u ag ginbuae nana idto ro tinapay nga haead sa Dyos ag ginkaon. Gintaw-an man nana kato ro anang mga kaibahan maskin nagahambae ro atong Kasuguan nga ro mga saserdote eang ro makakaon ku rato nga tinapay.^v”
⁵ Ag hambae pa ni Jesus kanda, “Ako nga Unga it Tawo ro may otoridad nga maghambae kon ano ro pwede ag indi pwede nga obrahon sa Adlaw it Inogpahuway.”

Ginpamayad ni Jesus sa Adlaw it Inogpahuway ro Sangka Tawo nga Kimpay ro Alima

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Kaisaea pa gid kato nga Adlaw it Inogpahuway, nag-adto si Jesus sa sinagoga^w ag nagturo. May idto nga tawo nga kimpay ro anang tuo nga alima.⁷ May idto man nga mga maestro it Kasuguan ag mga Pariseo. Anda gid nga ginabantayan si Jesus kon pamayron nana ro tawo ngato sa Adlaw it Inogpahuway agod may anda dayon nga ikaakusar kana.⁸ Pero sayod ni Jesus ro andang ginapaino-ino. Ginhambae dayon nana sa tawo nga kimpay ro anang alima, “Tindog iya sa printi.” Nagtuman ro tawo.⁹ Ginpangutana dayon ni Jesus ratong mga nagabantay kana, “Kutan-on ko abi kamo. Suno sa atong Kasuguan, ano ro pwede nga obrahon kon Adlaw it Inogpahuway? Ro mayad o ro maeain? Magtabang baea o magpatay?”¹⁰ Gintueok sanda tanan ni Jesus ag ginhambae nana dayon rato nga kimpay, “Untayan ring alima.” Gin-untay ku tawo ro anang alima ag nagmayad eagi rato.¹¹ Naakig it duro ro mga maestro it Kasuguan ag ro mga Pariseo ngani gin-istoryahan nanda kon ano ro andang dapat obrahon kay Jesus.

^uRo Baeay it Dyos hay torda nga gin-obra nga simbahan anay ku mga Judio.

^vMabasa man ra sa Levitico 24:9 ag sa I Samuel 21:1-6. Bisan gin-obra rato nanday David hay owa sanda nagkasaea sa panueok it Dyos.

^wDaya siguro ro sinagoga sa Capernaum (basaha sa 4:31).

Nagpili si Jesus it Anang Dose nga ka Apostoles

(Mk 3:13-19)

¹² Pagkataliwan it pilang adlaw, nagtukad si Jesus sa bukid agod magpangamuyo. Sang gabii ro anang pagpinangamuyo sa Dyos.

¹³ Pagkaagahon kato, ginpatipon nana idto ro tanan nga mga nagasinunod kana. Nagpili dayon imaw kanda it dose nga anang gintawag nga mga apostoles. ¹⁴ Raya ro anang mga ginpili: si Simon nga ginpangaeanan nana nga Pedro, si Andres nga igmanghod ni Simon, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome, ¹⁵ si Mateo, si Tomas, si Santiago nga unga ni Alfeo, si Simon (nga isaeang ka rebelde anay sa paggobyerno it Roma), ¹⁶ si Judas^x nga unga ni Santiago, ag si Judas Iscariote nga nagtraidor kay Jesus ku ulihi.

Nagturo si Jesus ag Nagpamayad it Kaabo-abo nga Masakiton

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Pagkatapos, nagpanaog sa bukid sanday Jesus ag ro anang mga apostoles. Bago sanda nakaabot sa ubos hay nagpundo anay sanda sa sangka lugar idto nga patag-patag. Nagatueumpok idto ro kaabo-abo nga iba pa nga mga sumueunod ni Jesus pati man ro kaabo-abo nga mga tawo nga halin pa sa Judea, sa Jerusalem ag sa mga syudad it Tiro ag Sidon nga maeapit sa kadagatan. ¹⁸ Nag-adto sanda idto kay Jesus agod magpamati kana ag agod himayad nana sanda sa andang mga baeatian. Ro mga ginapalisdan it mga maeain nga espirito hay ana man nga ginpamayad. ¹⁹ Ngani ro tanan nga tawo idto hay nagtininguha nga matabing si Jesus ay nagaguwa eang kana ro gahom ag nagamayad dayon sanda tanan.

Ro mga Pakamaayuhon it Dyos ag Ro Anang mga Pinahan

(Mt 5:1-12)

²⁰ Tapos, nagtan-aw si Jesus sa anang mga sumueunod ag naghambae, “Bulahan kamo nga mga kubos^y ay matapoe kamo sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ²¹ Bulahan kamo nga mga

^xRayang si Judas hay ginatawag nga si Tadeo sa Mateo 10:3 ag sa Markos 3:18.

^yOwa ra nagakahueugan nga ro tanan nga kubos hay matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos dahil eang sanda hay kubos. Ro kahueugan siguro kara hay pareho sa Mateo 5:3 nga nagapatungod sa mga kubos nga nagaako nga owa sanda it mahimo kon owa ro Dyos.

ginagutom makaron ay mabusog gid kamo.^z Bulahan kamo nga nagatangis makaron ay magakalipay gid kamo.^a ²² Bulahan kamo kon ginakaugtan kamo, indi pagkilan-on, ginatuya-tuya ag ginapakaecin ku mga tawo bangod kakon nga Unga it Tawo. ²³ Makaruyon man kato ro gin-obra ku andang mga kalolo-lolohan sa mga propeta. Ngani magkalipay kamo ag magsinta-sinta sa kasadya kon matabo ron ay mabahoe ro inyong batunon nga premyo sa eangit.

²⁴ “Makangingidlis gid ro matabo kinyo nga mga manggaranon ay ro inyong ginaagyan nga matawhay ag bugana nga pagpangabuh hay hasta eang iya sa kalibutan. ²⁵ Makangingidlis gid ro matabo man kinyo nga mga busog makaron ay maabot ro adlaw nga magutuman gid kamo. Makangingidlis gid ro matabo man kinyo nga ro ginapahaegahan eang makaron hay ro inyo mismong kapalipay ay maabot ro adlaw nga magakasubo gid kamo ag magatangis. ²⁶ Makangingidlis gid ro matabo kinyo nga mga nagapaeapad it papel sa inyong isigkatawo agod eang dayawon. Makaruyon man abi kato ro gin-obra ku mga nagpakuno-kuno nga mga propeta ag gindayaw sanda ku mga tawo pero ginpinahan sanda it Dyos.

Dapat nga Indi Kita Magbaeos sa Nagahimo Katon it Maeain

(Mt 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Naghambae pa gid si Jesus, “Pero kinyo nga nagapamati makaron, ro akong mahambae hay higugmaa ro inyong mga kaaway. Obrahi it mayad ro mga naugot kinyo. ²⁸ Ipangamuyo sa Dyos nga pakamaayuhon ro nagasumpa kinyo. Pangamuyui ro mga nagaobra it maeain kinyo. ²⁹ Kon ginsampae ka sa sangka uyahon, pasampaeon pa gid ro sampihak. Kon bue-on ro imong eambong, taw-an pa gid ro imong pangsani. ³⁰ Taw-i ro tanan nga nagapangayo kimo. Kon ginbuoe kinyo ro inyong pagkabutang, ayaw eon pagbawia.^b ³¹ Himua sa imong isigkapareho ro gusto nimo nga himuon nanda kimo. ³² Ham-an gid abi it dayawon kamo kon ro inyo eang nga

^zRo kahueugan kara hay pareho siguro sa Mateo 5:6 nga ‘Bulahan ro mga tawo nga nagahandom gid it duro nga magkabuhi it matarong sa panueok it Dyos ay sanda ro taw-an it Dyos ku andang ginahandom.’

^aRo kahueugan siguro kara hay pareho sa Mateo 5:4 nga ‘Bulahan ro mga nagakasubo dahil sa andang mga saea ay sanda ro pagaacem-aceman it Dyos agod magbaskog ro andang buot.

^bRo buot hambaeon ni Jesus hay indi kita dapat magpadaea-daea sa atong handom nga magbaeos sa saea nga ginhimo katon. Mas mayad pa nga madueaan kita it pagkabutang kaysa sa pasundan naton ro mga maeain nga baatyagon.

ginahigugma hay ro mga nagahigugma man kinyo? Bisan ngani ro mga makasasaea hay nagahigugma man sa mga nagahigugma kanda. ³³ Ham-an gid abi it dayawon kamo kon maghimo kamo it mayad sa mga mayad man kinyo? Gahimo man ngani karon bisan ro mga makasasaea. ³⁴ Ag ham-an gid abi nga dayawon kamo kon magpahueam kamo sa hasayran ninyo nga makabayad man kinyo? Gapahueam man ngani bisan ro mga makasasaea sa kapareho nanda nga mga makasasaea man basta makabayad eang. ³⁵ Ayaw kamo magtuead karon kundi higugmaa ninyo ro inyong kaaway ag himui sanda it mayad. Kon magpahueam ka, ayaw magpaabot nga bayaran ka. Kon makara ro inyong ginaobra hay mabahoe gid ro inyong premyo ag ginapakita ninyo nga mga unga kamo it Dyos nga Eabing Mataas tungod mabuot ro Dyos bisan sa mga owa it kabaeaslan ag sa mga maeain. ³⁶ Ngani mangin maeueuy-on kamo pareho ku inyong Ama nga maeueuy-on.”

Indi Kita Dapat Magpanghusgar sa Iba

(Mt 7:1-5)

³⁷ Naghambae pa gid si Jesus, “Ayaw kamo magpanghusgar ag indi gid kamo paghusgaran it Dyos. Ayaw kamo magpangkondenar ag indi gid kamo pagkondenaron it Dyos. Patawara ro nagakasaea kinyo ag patawaron man kamo it Dyos. ³⁸ Mangin maatag kamo permi sa iba ag makaruyon man ro ibaeos it Dyos kinyo. Ro inyong mabaton hay abo, dasok, ligon ag nagapaeang-awas. Kon mauno it abo ro inyong ginatao hay makaruyon man it abo ro ibaeos it Dyos kinyo.”

³⁹ May ginhambae dayon kanda si Jesus nga mga halimbawa. Hambae nana, “Aeang-aeang ma’t-a nga makaguyod ro bulag it pareho nana nga bulag man ay pareho gid sanda nga mahueog sa kutkut.^c ⁴⁰ Owa it estudyante nga eabaw pa sa anang maestro. Pero kon nakaeubot ag nag-antigo gid ro estudyante ku anang gintun-an hay mangin pareho eon dayon imaw sa anang maestro. ⁴¹ Ham-an it hakita mo ro kaisot-isot nga puling it imong isigkatawo pero indi mo mapan-uhan ro puling nga matsa tablon it bahoe sa imo mismong mata? ⁴² Paalin ka makahambae sa imong isigkatawo nga bue-on mo ro anang puling nga ikaw ngani mismo hay owa kakita ku tablon nga una sa imong mata? Eaom nimo hay mayad ka gid-ing! Bue-a anay

^cRo kahueugan siguro kara hay ginakumpara ni Jesus ro mga Pariseo ag ro mga maestro it Kasuguan sa mga bulag dahil ginapataeang nanda ro mga tawo sa andang saea nga mga ginaturo.

ro tablon sa imong mata agod makakita ka it mayad bago mo bue-on ro puling ku imong isigkatawo.”

Ro Batasan it Tawo hay Makita sa Andang Buhat

(Mt 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ Naghambae pa gid si Jesus, “Ro manami nga kahoy hay owa gabunga it bulok ag owa man gabunga it manami ro bulok nga kahoy. ⁴⁴ Makilaea ro kada kahoy paagi sa ana nga bunga. Indi ka makapu-pu it higera sa kasiitan ag indi ka man makapu-pu it ubas sa kaarumahan. ⁴⁵ Makaruyon man ro tawo. Ro tawo nga may mayad nga kabubut-on hay gahimo man it mayad ag ro tawo nga may maeain nga kabubut-on hay gahimo man it maeain. Kon ano ro una sa kabubut-on it tawo hay imaw man ro gaguwa sa ba-ba.”

Dapat Natong Pamatian ag Tumanon ro Ginaturo ni Jesus

(Mt 7:24-27)

⁴⁶ Naghambae pa gid si Jesus, “Ham-an it ginatawag ninyo ako nga Ginuo ay owa man kamo nagatuman sa akong ginahambae kinyo? ⁴⁷ Isugid ko kinyo kon sa ano ginakompara ro tawo nga nagapaeapit kakon ag nagapamati ag nagatuman sa akong ginahambae. ⁴⁸ Pareho imaw it nagpatindog it baeay nga nagkutkut it madaeom ag ro pundasyon hay anang ginbangot it mayad sa dalipi. Nagbaha ro suba ag nagbaskog ro sueog ag bumunggo sa baeay pero owa rato mauyog ay malig-on ro pagkaobra. ⁴⁹ Pero ro nagapamati ku akon nga mga ginaturo ugaling owa man nagatuman kara hay pareho it nagpatindog it baeay nga gintungtung eang nana rato sa eugta nga owa it pundasyon. Pagbaha it suba hay nagbaskog ro sueog ag bumunggo sa baeay. Natumba eagi rato ag nawasak gid.”

Ginpamayad ni Jesus ro Sueuguon it Kapitan ku Soldado it Roma

(Mt 8:5-13)

7 ¹ Pagkatapos ni Jesus it turo ku tanan ngato sa mga tawo idto, nag-adto imaw sa banwa it Capernaum. ² Idto hay may isaeang ka kapitan it soldado it Roma nga may sueuguon nga nagamasakit ag nagatagumatayon. Palangga gid ku kapitan ro ana ngara nga sueuguon. ³ Nakabati ro kapitan parti kay Jesus ngani nagsugo imaw it pilang ka manogdumaea it mga Judio nga mag-adto kay Jesus. Ginpapangabay kanda ku kapitan nga paadtunon si Jesus sa anang baeay agod pamayaron ro anang sueuguon. ⁴ Pag-abot kay Jesus ku

mga ginsugo hay naghinyo gid sanda. Hambae pa nanda, “Bagay ma’t-a nga buligan mo ro kapitan ngara. ⁵ Palangga abi nana kita nga mga Judio ag ginpatindugan pa ngani nana kami it sinagoga.” ⁶ Ngani nagmunot kanda si Jesus.

Tag maeapit lang sanday Jesus sa baeay, may ginsugo nga mga amigo ro kapitan nga magtabo kana. Hambae nanda kay Jesus, “Ginuo, ginapahambae ni kapitan nga ayaw eon mana mag-awat pa it adto sa amon ay bukon mana ako it bagay nga magbaton kimo sa among baeay. ⁷ Mawron ngani mana nga owa ako nagpakigkita kimo ay bukon ako it bagay nga mag-atubang kimo. Pero hambaeang eang mana ag gamayad gid ro akong sueguon. ⁸ Anad eo’t-ang abi mana sa sugo dahil ako hay gasunod man mana sa mas mataas pa kakon it rangko ag may mga suldado man mana ako nga ginapamunuan. Kon suguon ko mana ro sambilog nga magpanaw, gapanaw dayon imaw. Kon paadtunon ko man mana ro sambilog, gaadto dayon imaw. Kon may ipaobra mana ako sa akong sueguon hay ginaobra nana dayon.” ⁹ Pagkabati kara ni Jesus, hangawa gid imaw it duro. Nagbalikid imaw sa kaabo nga mga tawo nga nagasunod kana ag naghambae, “Ginahambae ko kinyo nga owa pa gid ako it hakita bisan sa mga Israelinhon nga makaraya it bahoe ro anang pagsalig kakon.” ¹⁰ Pagkatapos, nagbalik sa baeay it kapitan ro mga ginsugo ag haabutan nanda idto nga mayad eon ro sueguon.

Ginbanhaw ni Jesus ro Unga it Sangka Baeo

¹¹ Pagkamasunod kato nga adlaw, nag-adto si Jesus sa banwa nga ginatawag nga Nain. Nagsunod kana ro anang mga sumueunod pati man ro kaabo nga mga tawo. ¹² Tag gapasueod eon sanda sa pwertahan it banwa, may hasubeang sanda nga kaabo-abo nga tawo nga nagakompanyar sa eubong. Ro namatay hay bugtong nga ungang eaki it sangka baeo. ¹³ Pagkakita it Ginuo sa ina ku namatay hay naeuoy gid imaw it duro ag ginhambae nana ro bayi, “Ayaw eon it tangis.” ¹⁴ Nagpaeapit dayon si Jesus ag ginbuytan ro papag nga ginabutungan it patay ag nagpundo ro mga nagadaea kato. Pagkatapos, ginhambae ni Jesus rondatong solterito nga namatay, “Toto, ginahambae ko kimo nga magbangon ka.” ¹⁵ Bumangon tag patay ag naghambae dayon. Tapos hay gin-intrigar imaw ni Jesus sa anang ina. ¹⁶ Hinadlukan gid it duro ro mga tawo ag anda nga gindinayaw ro Dyos. Sinanda, “Ginpakamaayo it Dyos kita nga anang mga katawhan ay ginpadaehan nana kita it gamhanan nga

propeta!” ¹⁷ Nakaabot ro balita ngara parti kay Jesus sa bilog nga nasyon it mga Judio^d ag hasta pa gid sa mga lugar sa palibot.

Ro Pangutana ni Juan nga Manogbawtiso

(Mt 11:2-6)

¹⁸ Si Juan nga Manogbawtismo hay ginsugiran man ku anang mga sumueunod parti sa tanan ngara nga natabo. Gintawag dayon ni Juan ro daywa sa anang mga sumueunod ¹⁹ ag ginpaadto nana sa Ginuo agod mangutana kon imaw eon ro andang ginapaabot nga ginpromisa it Dyos ukon mahueat pa sanda it iba. ²⁰ Pag-abot kay Jesus ku mga ginsugo ni Juan hay naghambae sanda, “Ginpaadto kami iya ni Juan nga Manogbawtismo ag ginapapangutana nana kon ikaw eon kuno ro among ginapaabot nga ginpromisa it Dyos ukon mahueat pa kami it iba?” ²¹ Ku pag-abot ngato ku mga ginsugo ni Juan hay abo ro ginapamayad ni Jesus nga mga masakiton, abo man nga mga maeain nga espirito ro anang ginasuboe sa eawas it mga tawo ag ana man nga ginapamayad ro mga bulag. ²² Ginsabat si Jesus kanda, “Balik kamo kay Juan ag sugiran imaw ku inyo nga mga hakita ag habatian. Sugiri imaw nga nakakita eon ro mga bulag, nakatikang eon ro mga eupog, nagmayad eon ro mga aruon, nakabati eon ro mga bungoe, nabanhaw ro mga patay, ag ginawali sa mga kubos ro Mayad nga Balita. ²³ Sugiri man imaw nga bulahan ro tawo nga owa gatalikod kakon.”

Naghambae si Jesus Hanungod kay Juan nga Manogbawtismo

(Mt 11:7-19)

²⁴ Pagkapanaw ku mga ginsugo ni Juan nga Manogbawtismo, naghambae dayon si Jesus parti kay Juan sa dagaya nga mga tawo nga nagtilipon idto. Hambae ni Jesus, “Ano ro inyo nga ginapaabot nga makita pag-adto ninyo kay Juan idto sa disyerto? Gapaabot-abot baea kamo nga makakita it tawo nga owa it tinindugan pareho it tigbaw nga ginahuyop-huyop it hangin? Owa siguro no? ²⁵ O basi gapaabot-abot kamo nga makakita it tawo nga nakasuksuk it maeahaeon nga eambong? Bukon baea it sa mga palasyo gaistar ro mga nagasuksuk it magarbo ag perming bugana ro pagpangabuhi?

^dSa Griniyego raya hay ‘sa bilog nga Judea’, pero posible man nga ro kahueugan it ‘Judea’ hay ‘mga Judio’. Ag eaban-eaban nga ro kahueugan dikara hay ‘mga Judio’ dahil natabo ra sa probinsya it Galilea bukon it sa probinsya it Judea (basaha sa 7:1).

²⁶ Bukon abi it ro inyong gusto nga makita sa idto sa disyerto hay isaeang ka propeta it Dyos? Huo propeta gid man imaw pero may anang katungdanan nga mas pa ku ana it propeta ²⁷ dahil imaw ro ginahambae it Dyos sa Sagrado nga Kasueatan nga: ‘May akon nga mensahero nga paunahon kimo agod pahaumon nana ro imong aeagyan.’ ^e ²⁸ Ginahambae ko kinyo nga owa pa it natawo iya sa ibabaw it kalibutan nga eabaw pa kay Juan nga Manogbawtismo. Pero mas pa kay Juan ro pinakakubos sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.” ²⁹ Ro tanan nga mga tawo, pati man ro mga manogsukot it buhis nga nakabati ku mga ginahambae kato ni Juan kon ano ro ginapasunod it Dyos nga dapat nandang obrahon hay nagkompormi nga tama rato, mawron nga nagpabawtismo sanda kay Juan. ³⁰ Pero ginbalewala ku mga Pariseo ag mga maestro it Kasuguan ro plano it Dyos para kanda mawron nga owa sanda nagpabawtismo kay Juan.

³¹ Naghambae pa gid si Jesus, “Sa ano nakon ikakompara ro mga tawo sa rayang tyempo? Ano ro andang kapareho? ³² Pareho sanda it mga unga nga nagahinampang^f nga bisan magkainalin hay indi gid makuntento ag nagasinggit sa andang mga kahampang, ‘Gintukaran namon kamo agod magsaot kamo, owa man kamo magsaot. Nagkanta kami it para sa namatyan pero owa gid kamo bisan magtangis-tangis eon lang.’ ³³ Pareho gid-a kamo it mga unga ngaron nga artihan. Ham-an abi? Tungod si Juan nga Manogbawtismo hay gapuasa ag owa gainom it bino, pero sininyo hay ginsudlan imaw it demonyo. ³⁴ Ako ma’t-a nga Unga it Tawo hay gakaon ag gainom sa mga okasyon ag sininyo hay ‘Haron ro sueok ag paeahilong ag nagaamigo pa sa mga manogluko nga mga manogsukot it buhis ag sa ibang mga makasasaea’. ³⁵ Pero di bale tungod ro kaaeam it Dyos hay ginapamatud-an nga tama paagi sa matarong nga pagpangabuhi ku tanan nga nagasunod karon.”^g

Nagturo si Jesus Parti sa Paghinuesoe ag Pagpatawad

³⁶ Kaisaea kato, si Jesus hay ginkangay it isaeang ka Pariseo nga idto magkaon sa andang baeay ngani nag-adto imaw. Pag-abot idto hay sumaylo imaw sa lamisa agod magkaon. ³⁷ Sa rato nga

^eMabasa man ra sa Malakias 3:1a.

^f7:32 Sa Griniyego, raya hay “nagapungko sa tindahan”. Sa andang kultura siguro hay sa tindahan nagahinampang ro mga unga.

^gSa Griniyego, raya hay “ro kaaeam hay hapamatud-an nga tama ku tanan nanang mga unga.”

banwa hay may idto nga bayi nga kilaea anay bilang maeain nga bayi. Pagkasayod nana nga si Jesus hay sa baeay it Pariseo gakaon, nag-adto man imaw idto. Nagdaea ro bayi ngato it mahumot nga banyos nga nakasueod sa sueudlan nga human sa bato nga alabastro kon tawgon.³⁸ Pag-abot idto hay nagtindog imaw sa may sikwayan^h ni Jesus ag nagtinangis. Ro anang euha hay idto sa siki ni Jesus nagtinueo. Ginpahiran rato ku bayi it anang buhok ag ana dayon nga ginhinaruan ag ginbu-buan it banyos ngato.³⁹ Pagkakita kara it Pariseo nga nagkangay kay Jesus, sinana sa anang paino-ino, “Kon matuod imaw ra nga propeta it Dyos hay hasayran eon kunta nana kon anong bayiha ro nagatinabing ngaron kana ay makasasaea ron imaw!”⁴⁰ Sayod ni Jesus ro ginaisip ku Pariseo ngani ginsabat nana rato sa anang ginhambae nga, “Simon, may iistorya ako kimo.” Nagsabat imaw, “Ano ron, Maestro?”⁴¹ Hambae ni Jesus, “May daywang ka tawo nga nag-utang it kwarta sa sangka manogpautang. Ro utang ku sambilog hay 500 denaryosⁱ ag ro ana ku sambilog hay 50.”⁴² Indi ro daywa ngato makabayad ku andang utang ngani owa lang sanda pagsukta ku manogpautang. Kon kimo, sin-o sa daywa ngato ro mas gahigugma sa manogpautang?”⁴³ Nagsabat si Simon, “Kon kakon hay rato siguro ron nga mas abo ro anang utang.” Naghambae si Jesus, “Tama ka gid.”⁴⁴ Tapos nagbalikid imaw sa ratong bayi ag naghambae kay Simon, “Tan-awa tuo ro bayi ngara. Pagsaylo nakon kaina sa imong baeay, owa mo gid ako pagtaw-i it tubi nga ipalibanaw sa akong siki. Pero ro bayi ngara hay ana nga ginhugasan it anang euha ro akong siki ag ana dayon nga ginpahiran ku anang buhok.”⁴⁵ Owa mo gid ako pag-abi-abiha it haro pag-abot nakon pero ro bayi’ t-a ngara, halin ku akong pag-abot iya hay owa eon it pahuway ro anang paghinaro sa akong siki.⁴⁶ Owa mo man pagbu-bui it eana ro akong ueo bilang pag-abi-abi kakon pero anang ginbu-buan it mahumot nga banyos ro akong siki.⁴⁷ Ngani, ginahambae ko kimo nga bisan abo ro saea ku bayi ngara hay ginpatawad imaw it Dyos ag masayran ron sa anang mabahoe nga paghigugma nga ginpakita kakon. Pero ro sangkiri ro anang saea nga ginpatawad it Dyos hay maisot man ro anang

^h7:38 Kustumbre it mga Judio kon magkaon hay nagauebog nga nagatakilid ag ro andang ueo hay maeapit sa manaba nga lamisa ag ro andang siki hay nagapanikwayan.

ⁱ7:41 Sa andang tyempo, ro sangka denaryo hay katumbas it sang adlaw nga sweldo it trabahador.

paghigugma.” ⁴⁸ Ginhambae dayon ni Jesus ro bayi, “Ginpatawad eon ro imong mga saea.” ⁴⁹ Ro mga kaibahan ni Jesus nga nagakaon hay nagpaino-ino, “Sin-o gid-a ro tawo ngara nga gapatawad pa it mga saea?” ⁵⁰ Ginhambae pa gid ni Jesus ro bayi, “Naeuwas ka tungod nagatuo ka kakon. Panaw eon nga may kalinong sa imong tagipusuon.”

Ro mga Bayi nga Nagsinunod ag Nagbinulig kanday Jesus

8 ¹ Pagkatapos kato hay naglinibot si Jesus sa mga kabanwahan ag kabaryuhan ag nagwali ku Mayad nga Balita parti sa paghari it Dyos. Nagsunod man kana ro anang doseng ka apostoles. ² Nagsunod man kanday Jesus ro pilang ka bayi nga anang ginpamayad sa andang mga baeatian ag ginsubuean it mga maeain nga espirito. Isaea sa mga bayi ngato hay si Maria nga ginatawag man nga si Magdalena. Pitong ka maeain nga espirito ro ginsuboe ni Jesus kana. ³ Kaibahan man nana si Juana nga asawa ni Cusa nga administrador ni Herodes, si Susana ag iba pa. Ginbinuligan nanda sanday Jesus sa andang mga kinahangeanon halin sa andang kaugalingon nga buesa.

Ro Istorya Parti sa Ginsab-og nga Binhi

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Kaisaea kato, kaabo gid nga mga tawo ro nagaaeadto kay Jesus nga naghaealin sa mga kabanwahan. Tag nagtililipon eon sanda, nagturo si Jesus paagi sa paanggid nga istorya. ⁵ Hambae ni Jesus, “May sangka mangunguma nga nagsab-og ku anang binhi sa anang taeamnan. Sa anang pagsab-og, may binhi nga tumugpa sa daean ag hatapakan rato it mga gaagi ag gintuka it mga pispis. ⁶ May binhi man nga tumugpa sa dalipi nga may manipis nga eapok. Nagtubo rato pero nagkaeaeay man eagi ratong mga tanom ay mamaea nga mayad ro eugta. ⁷ May binhi man nga tumugpa sa kasiitan. Nagtubo rato ugaling nageambo ro mga masiit nga hila munon ag matsa linuok ratong mga tanom. ⁸ Pero may binhi ma’t-a nga tumugpa sa manami nga eugta. Nagtubo rato, nageagko ag nagpamunga it kaabo-abo nga mayad.” Pagkatapos, naghambae si Jesus, “Paino-inoha it mayad ro inyo ngarang habatian.”

Ro Rason nga Gin-gamit ni Jesus ro mga Paanggid nga Istorya

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹Ku ulihi, ginpangutana si Jesus ku anang mga sumueunod kon ano ro kahueugan ku ana ngatong paanggid nga istorya. ¹⁰Nagsabat si Jesus, “Kamo ro gintaw-an it Dyos it pribilihiyo nga matud-an it diritso parti sa anang paghari sa anang mga pinasahi nga sinakpan nga owa anay ginpasayod kato. Pero ro iba’t-a hay tud-an parti karon paagi eang sa mga paanggid nga istorya agod

‘bisan gatinueok sanda hay indi sanda kaeubot ku kahueugan it andang hakita,
ag bisan gapinamati sanda hay indi sanda kaeubot.’ ”^j

Ginpaathag ni Jesus ro Paanggid nga Istorya Parti sa Binhi

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹Hambae ni Jesus, “Ro kahueugan ku paanggid nga istorya parti sa binhi hay raya: Ro binhi hay ro mensahi it Dyos. ¹²Ro natabo sa binhi nga tumugpa sa daean hay kahalimbawa ku mga nagpamati sa mensahi it Dyos pero nag-abot dayon si Satanas^k ag ginbuoe sa andang isip ratong mensahi agod indi sanda magtuo ag maeuwas. ¹³Ro natabo ma’t-a sa binhi nga tumugpa sa may dalipi hay kahalimbawa ku mga nagpamati sa mensahi it Dyos ag nagbaton nga may kalipay pagkabati kato nanda. Ugaling tungod owa nakagamot it mayad ro andang habatian hay owa man rato magbuhay sa andang paino-ino ngani pag-abot it kalisod hay nagtalikod dayon sanda sa anda ngatong ginbaton. ¹⁴Ro natabo ma’t-a sa binhi nga tumugpa sa kasiitan hay kahalimbawa ku mga nagpamati sa mensahi it Dyos pero ro mensahi ngato hay matsa linuok it mga problema sa pangabuhi, handom nga magmanggad ag kaila it kalingawan. Imaw ron ngani nga owa makapamunga ro mensahi ngato sa andang kabuhi. ¹⁵Pero ro natabo ma’t-a sa binhi nga tumugpa sa manami nga eugta hay kahalimbawa ku mga nagpamati sa mensahi it Dyos ag ginhuptan rato sa andang tagipusuon it hantop ag owa it pagpakuno-kuno. Padayon nanda nga ginatuman ro mensahi ngato bisan ano ro andang haagyan ag makita gid ro mayad nga bunga kato sa andang kabuhi.”

^j8:10 Mabasa man ra sa Isaias 6:9.

^kSa Griniyego, raya hay ‘Dyablo’ nga ro kahueugan hay manogpakaen o manogpabangod.

Dapat Natong Tinguhaan nga Maeubtan it Mayad ro Mensahi it Dyos ag Isugid ra sa Iba

(Mk 4:21-25)

¹⁶ Naghambae pa gid si Jesus, “Owa it nagasindi it iwag ag ana ra dayon nga ginatakeuban o ginatago sa idaeom it katri kundi ginabutang ra sa tueungtungan agod mahayagan ag makakita it mayad ro nagasueod sa baeay. ¹⁷ Makaruyon man sa akong paaangid nga istorya. Ro mga nakatago nga kahueugan hay masayran gid ag mangin klaro sa mga nagatinguha eang nga masayran rato. ¹⁸ Pamati kamo it mayad sa akong ginaturo ngara tungod ro nagapati ag nagapangusisa abi sa akong ginaturo hay pagadugangan pa gid it Dyos ro anang kaaeam. Pero ro owa nagapati ag owa nagapangusisa sa akong ginaturo hay bue-on kana it Dyos bisan ro sangkiri nga matsa anang haeubtan.”

Ro Nagatuman sa Dyos ro Ginakabig ni Jesus nga Anang Matuod nga Pamilya

(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Samtang nagaturo si Jesus hay nag-abot ro anang ina ag mga igmanghod. Gaadto kunta sanda kay Jesus ugaling indi sanda makapaeapit kana ay kaabo-abo nga tawo. ²⁰ May nagsugid kay Jesus, “Idto sa liwan si nanay mo ag ro imong mga igmanghod. Ginausoy ka nanda.” ²¹ Ginsabat sanda ni Jesus, “Ro akon nga ginakabig nga ina ag mga igmanghod hay ro mga nagapamati ag nagatuman sa mensahi it Dyos.”

Ginpapundo ni Jesus ro Hangin ag Ginpakalma ro Dagat

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Isaeang adlaw, idto sanday Jesus sa baybayon it Galilea. Naghambae imaw sa anang mga sumueunod, “Mus, matabok kita.” Ngani nagsakay sanda sa baroto ag tumabok. ²³ Tag gapatabok eon sanda, hakatueugan si Jesus. Gulpi eang dayon nga nagbaskog ro hangin ag nageagko ro humbak ag nagsinueod ro tubi sa andang baroto. Peligroso gid ro andang kahimtangan. ²⁴ Nagpaeapit kay Jesus ro anang mga sumueunod ag anda imaw nga ginpukaw. Sinanda, “Sir! Sir! mamatay ’t-a kita kara!” Bumangon si Jesus ag ana nga ginsugo nga magpundo ro hangin ag magkalma ro daeagko nga humbak. Pumundo eagi ro hangin ag nagkalma man ro dagat.

²⁵ Naghambae si Jesus sa anang mga sumueunod, “Ham-an it owa gihapon kamo it salig kakon?” Hangawa sanda ag kinuebaan ngani nagpaeangutan-an sanda, “Sin-o gid-a ro tawo ngara? Masugo’t-a nana bisan ro hangin ag humbak ag nagatuman t’a sanda kana!”

**Ginpamayad ni Jesus ro Tawo nga
Ginsudlan it Kaabo-abo nga Demonyo**

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Nagpadayon sanday Jesus sa pagbyahi ag nagdungka sanda sa lugar it mga tagaGerasa nga katabok it Galilea. ²⁷ Pagkapanaog ni Jesus sa baroto hay may nagsueang-sueang kana nga tawo nga ginsudlan it mga demonyo. Tagauna sa ratong banwa ro tawo ngato ag kabuhay eon imaw nga owa gasuksuk it eambong. Owa man imaw nagaistar sa baeay kundi sa mga eungib nga ginaeubngan it mga patay. ²⁸ Pagkakita nana kay Jesus, naghapa imaw sa anang atubang ag nagsiyagit, “Ayaw anay ako paghilabti, Jesus, Unga it Dyos nga Eabing Mataas! Maeuoy ka, ayaw ako pagpasakiti!” ²⁹ Ginhambae ra nana dahil ginsugo ni Jesus nga magguwa ro maeain nga espirito nga nagsueod kana. Kapilang beses eon abi kato nga gin-gamhan it maeain nga espirito rondatong tawo. Ngani ginakadenahan imaw ag ginapandugan ag ginabantayan it mayad ku mga tawo ugaling hay ana nga ginabugto ro anang kadena ag ginawasak ro anang pandog ag ginatinueod dayon imaw it demonyo paadto sa mga lugar nga owa it nagaistar. ³⁰ Ginpangutana imaw ni Jesus, “Ano ro imong ngaeen?” Nagsabat imaw, “Ako si Panong.¹” Rato ro anang hambae ay kaabo ro demonyo nga nagsueod sa tawo ngato. ³¹ Nagpinakitluoy kay Jesus ro mga demonyo nga indi sanda pagpaadtunon sa kadadaeman ngato agod pinahan. ³² Idto sa bukid hay may mabahoe nga panong it baboy nga nagainukib. Naghinyo ro mga demonyo kay Jesus nga sugtan lang sanda nga magsueod sa mga baboy ngato ag ginsugtan man sanda ni Jesus. ³³ Nagguwa dayon sa tawo ro mga demonyo ag nagsueod sa mga baboy. Nagdaaeagan dayon ratong mga baboy papanaog sa bukid hasta nagkaeahueog sa banglid ag tumugpa sa dagat ag nagkaeaeumos.

³⁴ Pagkakita ku mga manogbantay it baboy ku natabo, nagdaaeagan sanda sa banwa ag sa mga kabaryuhan ag ginsinugid sa mga tawo ro natabo. ³⁵ Pagkabati kato ku mga tawo hay nag-adto

¹5:9 Sa Griniyego, ro bisaea nga gin-gamit dikara hay “legion” nga ro kahueugan hay an-om nga libo nga soldado.

sanda kay Jesus agod hisayran nanda kon ano gid ro natabo. Haabutan nanda idto si Jesus ag ro tawo nga ginsudlan anay it mga demonyo. Nagapungko imaw sa may siki ni Jesus. Nakaeambong eo't-a imaw ag mayad eon ro anang paino-ino. Pagkakita kato ku mga tawo hay hinadlukan sanda. ³⁶ Ginsinugid it mga nakasaksi kon paalin nagmayad ro tawo ngato nga ginsudlan anay it mga demonyo. ³⁷ Hinadlukan gid ro tanan nga tawo sa lugar it Gerasa ngani andang ginpangabay si Jesus nga maghalin sa andang lugar. Ngani nagsakay it uman sanday Jesus sa baroto ag nagbalik sa andang ginhalinan. ³⁸ Bago sanda magpanaw hay naghininyo kay Jesus rondato nga tawo nga ginsudlan anay it mga demonyo nga pamunton imaw. Pero owa magsugot si Jesus. ³⁹ Hambae nana, "Uli sa inyo ag sugiran mo sanda ku ginhimo it Dyos kimo." Nagpanaw rondato nga tawo ag anang ginsinugid sa bilog nga syudad ro ginhimo ni Jesus kana.

Ginpamayad ni Jesus ro Unga ni Jairus ag ro Isaeang ka Bayi nga Ginadugo

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Pagkabalik nanday Jesus sa Galilea, abo nga mga tawo ro nag-abi-abi kana ay ginhinueat gid nanda tanan imaw. ⁴¹ May nag-abot dayon idto nga sangka manogdumaea it sinagoga sa ratong lugar nga si Jairus ro ngaean. Naghapa imaw sa atubang ni Jesus ag nagpakitluoy nga mag-adto si Jesus sa anang baeay ⁴² ag pamayaron ro anang unga nga bayi. Mga dose anyos pa eang rato imaw ag solo man lang nana nga unga ag nagatagumatayon eon rato. Nagsunod si Jesus kay Jairus ag abo nga mga tawo ro nagsueunod kanda nga nagadueutdutan.

⁴³ Kaibahan sa mga tawo ngato nga nagsunod kay Jesus hay sangka bayi nga dose anyos eon nga ginadugo. Owa gid it nakapamayad kana (bisan abo eon nga manogbueong ro anang haadtunan ag naubos eon ro anang mga pagkabutang).^m ⁴⁴ Nagdutdut gid imaw ag nagpaeapit sa may likod ni Jesus ag ana dayon nga gintabing ro gayad ku ana nga eambong. Pagkatabing kato nana hay nagpundo eagi ro pagdugo kana. ⁴⁵ Naghambae si Jesus, "Sin-o ro nagtabing kakon ay?" Pero owa gid it nag-ako kon sin-o ro nagtabing kana. Naghambae dayon si Pedro, "Maestro, kaabo-abo nga mga tawo nga nagadinutdut kimo." ⁴⁶ Pero nagsabat si Jesus, "May nagtabing

^mOwa ro mga bisaea ngara sa sueod it () pagtapean sa ibang pinakamasaligan nga kopya it dating kasueatan sa Griniyego.

gid-a kakon ay habatyagan ko nga may gahom sa nagguwa kakon.”

⁴⁷ Pagkasayod ku bayi nga hapan-uhan 't-a ro anang gin-obra, nagakurog imaw nga nagpaeapit kay Jesus ag naghapa sa anang atubang. Ginsugid dayon nana sa atubang it mga tawo ro dahilan kon ham-an it anang gintabing si Jesus ag ginsugid man nana nga nagmayad eagi imaw. ⁴⁸ Naghambae kana si Jesus, “Ne, nagmayad ka tungod nagsalig ka kakon. Panaw eon nga may kalinong sa imong tagipusuon.”

⁴⁹ Samtang nagahambae kara si Jesus, may nag-abot halin sa baeay nanday Jairus nga nagsugid kana, “Owa eo't-a ring unga. Mayad lang siguro nga indi mo eon pag-awaton ro manogturo.” ⁵⁰ Habatian ni Jesus ro ginhambae ku tawo ngato pero ginhambae nana si Jairus, “Ayaw mahadlok. Magtuo ag magsalig ka eang kakon. Pamayron gid imaw.” ⁵¹ Pag-abot nanda sa baeay hay owa nana pagpasudla ro mga nagsueunod kana mageuwas kanday Pedro, Juan ag Santiago. Kaibahan nanda nga nagsueod hay ro mga ginikanan eang ku unga. ⁵² Tanan nga tawo nga idto eon eagi sa sueod hay nagatinangis ag naganginuynguy sa pagkamatay ku unga. Ginhambae sanda ni Jesus, “Ayaw kamo it tinangis. Bukon it patay ro unga ngara. Gakatieog man lang imaw.” ⁵³ Anda't-a nga ginhinibaygan si Jesus nga may daea nga pag-intrimis ay sayod nanda nga patay eon ro unga. ⁵⁴ Pero ginbuytan ni Jesus ro alima ku unga ag ginhambae it mabaskog, “Nene, magbangon ka!” ⁵⁵ Nabuhi it uman ro unga ag nagbangon eagi imaw. Ginpataw-an dayon imaw ni Jesus it pagkaon. ⁵⁶ Hangawa ro mga ginikanan ku unga pero ginbilinan sanda ni Jesus nga indi igsugid bisan kanyo kon ano ro natabo.

Ginpapanaw ni Jesus ro Anang Dose nga ka Sumueunod Agod Magwali ag Magpangmayad

(Mt 10:1-15; Mk 6:7-13)

9 ¹ Kaisaea kato, ginpatipon ni Jesus ro dose nanang ka mga sumueunod ag gintaw-an nana sanda it otoridad ag gahom nga magpangsuboe it tanan nga demonyo ag magpamayad it mga baeatian. ² Ana dayon sanda nga ginpapanaw agod magwali parti sa paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan ag magpamayad it mga masakiton. ³ Nagbilin man imaw kanda. Hambae nana, “Ayaw kamo it daea it bisan ano kon magpanaw kamo, bisan baston o bag. Ayaw man kamo it baeon it pagkaon o kwarta o bisan ilislan. ⁴ Kon ginabaton kamo sa sangka baeay, idto eang kamo magdayon hasta

nga maghalin eon kamo sa lugar ngaron. ⁵ Kon may hiadtunan kamo nga banwa nga indi magbaton kinyo ro mga pumueuyo, aywani sanda. Ag kon maghalin kamo sa banwa ngaron hay pagpaga ro tapu-tapu sa inyong siki bilang tanda nga mahigko sanda sa mata it Dyos.ⁿ ⁶ Nagpanaw dayon ro mga sumueunod sa mga kabaryuhan ag nagwali ku Mayad nga Balita ag nagpamayad it mga masakiton bisan siin sanda mag-adto.

Naglitik ro Ueo ni Herodes

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Owa mabuhayi hay habatian ni Herodes^o nga gobernador^p it Galilea ro tanan ngarang ginpang-obra ni Jesus ag naglitik ro anang ueo ay gahinambae ro iba nga nabanhaw t'a kuno si Juan nga Manogbawtismo. ⁸ Ginahambae man ku iba nga rayang si Jesus hay tag propeta anay kuno nga si Elias nga nagbalik. Ag ro hambae pa gid ku iba hay sambilog kuno imaw ra sa mga propeta kato anay nga nabanhaw. ⁹ Naghambae si Herodes, "Ginpapugutan ko it ueo si Juan nga Manogbawtismo pero sin-o raya ngara nga abo eo't-a ro akong habatian parti kana?" Ngani gusto gid ni Herodes nga makita si Jesus.

Ginpakaon ni Jesus ro Sobrang Limang Libo Paagi sa Anang Gahom

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰ Pagbalik ku mga apostoles halin sa andang panaw, ginsugid nanda kay Jesus ro andang gin-obra. Gindaea dayon nana sanda sa lugar nga maeapit sa banwa it Betsaida agod sanda-sanda eang idto. ¹¹ Pero pagkasayod ku kaabo nga mga tawo nga nagpanaw sanday Jesus hay umapas sanda. Pag-abot nanda idto, gin-abi-abi sanda ni Jesus ag ginsinugiran parti sa paghari it Dyos ag ana nga ginpamayad ro mga nagamasakit. ¹² Tag hapon eon hay nagpaeapit kay Jesus

ⁿRo mga owa gabaton ku mensahi it Dyos parti kay Jesus hay pareho man nga mahigko sa mata it Dyos ag ro mga gasugid kanda ku mensahi hay matsa hatapnan ku kahigko ngaron. Ro pagpagpag ku tapu-tapu sa andang siki hay tanda nga andang ginabuae ro kahigko nga nakatapon kanda. Mabasa man ra sa Mateo 10:14 ag Markos 6:11 ag Lukas 10:11.

^oSi Herodes ngara hay si Herodes Antipas nga unga ni Herodes nga hari tag si Jesus hay eapsag pa eang.

^pSa Griniyego raya hay 'tetrarco' nga puepareho it gobernador.

ro anang doseng ka apostoles ag naghambae, “Mayad siguro nga papanawon eon naton ro kaabo ngara nga mga tawo idto sa mga baeay sa kaumahan ag sa kabaryuhan sa libot agod makabakae sanda it pagkaon ag makakita sanda it madayunan ay owa it kabaeyan sa lugar ngara.” ¹³ Pero nagsabat kanda si Jesus, “Kamo mismo ro magtao kanda it pagkaon.” Nagsabat sanda, “Limang ka tinapay ag daywang ka isda gid lang ro pagkaon ngara iya, mageuwas eang abi ron kon magpanaw kami ag magbakae it pagkaon para sa kaabo-abo ngarang tawo.” ¹⁴ Ginhambae nanda ron ay mga limang libong ka eaki ro idto.^q Ginsugo ni Jesus ro anang mga sumueunod, “Papungkua ninyo ro mga tawo sa hilamunon it mga tig 50 ro kada grupo.” ¹⁵ Gintuman nanda si Jesus ag nagpungko dayon ro tanan nga mga tawo. ¹⁶ Tapos, ginbuoe ni Jesus ro limang ka tinapay ag daywang ka isda. Nagtangda imaw sa eangit ag nagpasaemat sa Dyos. Ginpihak-pihak dayon nana ro mga tinapay ag isda ngato ag gintao sa anang mga sumueunod agod ikapanueupod sa kaabo ngato nga mga tawo. ¹⁷ Nagkaon sanda tanan hasta nagkaeabusog. Pagkatapos hay gintipon ku mga sumueunod ro mga habilin nga tinapay ag isda ag nakatipon sanda it dose ka kaing.

Ginpahayag ni Pedro nga si Jesus ro Maneueuwas nga Ginpromisa it Dyos

(Mt 16:13-20; Mk 8:27-30)

¹⁸ Isaeang adlaw nga nagpangamuyo nga isaeanhon si Jesus, idto ro anang mga sumueunod sa ueunahan. Pagkatapos nana it pangamuyo, ginpangutana nana sanda, “Sin-o kuno ako kon sa mga tawo?” ¹⁹ Nagsabat sanda, “May gahambae nga si Juan nga Manogbawtismo ka kuno. Kon sa iba ma’t-a, ikaw kuno hay kat si Elias anay. Sa iba pa gid hay may nabanhaw nga isaea sa mga propeta man kato anay.” ²⁰ Ginpangutana nana sanda, “Hay kon kinyo, sin-o ako?” Nagsabat si Pedro, “Ikaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.” ²¹ Ginbilinan gid sanda ni Jesus nga indi rato igsugid bisan kanyo.

²² Naghambae pa gid imaw, “Ako nga Unga it Tawo hay dapat gid nga mag-antos it abo nga kalisod ag indi pagpatihon ku mga pinuno it mga saserdote, ku mga maestro it Kasuguan ag ku iba pang mga manogdumaea it mga Judio. Pagapatyon ako pero banhawon man dayon pagkatatlong adlaw.”

^qMay mga bayi ag mga unga man idto.

Dapat Haom Kita nga Mag-antos it Kalisod ag Bisan Mamatay Dahil sa Pagsunod kay Jesus

(Mt 16:24-28; Mk 8:34-9.1)

²³ Tapos, naghambae si Jesus sa tanan nga nagapaeamati kana, “Kon sin-o ro naila nga mangin sumueunod nakon hay dapat nga talikdan nana ro anang kaugalingon nga mga handom ag gusto, ag dapat nga haom imaw nga mag-antos bisan pa mag-atubang imaw it paghingabot ag kamatayon por dahil sa anang pagsunod kakon.
²⁴ Ro bisan sin-o nga naila nga magsunod sa ana eang nga gusto sa anang kabuhi hay mamatay man gihapon ag pinahan sa impyerno. Pero ro bisan sin-o nga magsakripisyo ku anang gusto agod sundon ro akong kabubut-on hay makabaton it kabuhi nga owa it katapusan.
²⁵ Ano pa abi ro pueos kon mangin ana it tawo ro tanan nga iya sa kalibutan, kon ro kabaylo man karon hay pinahan imaw sa impyerno hasta sa owa it katapusan? ²⁶ Kon ikahuya ninyo ako ag isikway ro akong ginaturo, isikway ko man kamo kon magbalik Ako nga Unga it Tawo. Sa akon nga pagbalik iya sa kalibutan hay may akon nga grabe nga kasilaw ku akon nga Ama ag ku anang mga balaan nga anghel. ²⁷ Matuod rang ginahambae kinyo nga may iya kinyo nga indi gid mamatay hasta indi nanda makita ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan.”^s

Nag-iba ro Itsura ni Jesus

(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Pagkataliwan it mga waeong adlaw nga ginhambae ra ni Jesus, nagsaka imaw sa bukid agod magpangamuyo. Gindaea nana sanday Pedro, Juan ag Santiago. ²⁹ Tag nagapangamuyo si Jesus hay nag-iba ro itsura ku anang uyahon. Ro anang eambong hay nanging kaputi-puti ag kasilaw-silaw. ³⁰ Ag gulpi eang dayon nga may daywang ka tawo nga nagpakita nga nagapakighambae kana. Ro daywa ngato hay sanday Moises ag Elias. ³¹ Kasilaw-silaw

^rSa Griego, raya hay “pas-anon ro anang krus ag magsunod kakon.” Ro sambilog pa nga pwede nga mangin kahueugan kara hay dahil ro krus hay ginagamit sa pagpatay sa mga kriminal, pareho man nga aton nga ginaeansang sa krus ag ginapatay ro atong mga handom ag gusto kon aton ron sanda nga ginatalikdan agod tumanon ro kabubut-on it Dyos.

^sHambae ku iba, raya hay napatungod sa pag-abot ku Espirito Santo ku Adlaw it Pentecostes ag sa mga sari-saring milagro nga mabasa naton sa libro it Mga Binuhatan.

gid-a sandang daywa. Nagaistorya sanda kay Jesus parti sa anang kamatayon nga idto matabo sa Jerusalem sa indi magbuhay agod tumanon ro kabubut-on it Dyos. ³² Hamuok gid ro tueog ni Pedro ag ku anang mga kaibahan pero habugtaw sanda it gulpi. Hakita nanda nga kasilaw-silaw si Jesus pati man ro daywa nga kaibahan nanang nagatindog. ³³ Tag nagabueag eon kay Jesus ratong daywa, naghambae si Pedro kay Jesus, “Sir, mayad ngani ay iya kami. Mayad siguro maobra kami it tatlong ka panilungan. Sambilog para kimo, sambilog para kay Moises ag sambilog man para kay Propeta Elias.” Matsa owa sa paino-ino ni Pedro ro ana ngatong ginhambae. ³⁴ Tag nagahambae pa imaw, gintabunan sanda it daeaura ngani hinadlukan sanday Pedro. ³⁵ Ag may limog dayon nga naghambae halin sa daeaura, “Daya ro akong unga. Imaw ro akong pinili. Pamati kamo kana it mayad.” ³⁶ Pagkatapos it ratong hambae, owa eon dayon sanda it ibang hakita kundi si Jesus eang. Owa gid sanda it ginsugiran ku anda ngatong hakita hasta nga owa pa nabanhaw si Jesus.^t

Ginpamayad ni Jesus ro Sangka Unga nga Ginsudlan it Maeain nga Espirito

(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)

³⁷ Pagkaaga kato, pagkapanaog ni Jesus ag ku anang tatlong ka sumueunod halin sa bukid, kaabo-abo nga mga tawo ro nagsueang-sueang kana. ³⁸ Tapos, sambilog sa mga tawo idto hay nagtawag kay Jesus ag naghambae, “Maestro, kaeuy-i man ro akong unga nga eaki! Bugtong ko man lang imaw nga unga. ³⁹ Permi imaw nga ginaatake it maeain nga espirito ag gulpi eang dayon imaw nga nagasiyagit ag ginapawaeas imaw ag nagabuea ro anang ba-ba. Haeos indi imaw pag-aywanan ku maeain nga espirito ag mat binakoe eon dayon ro anang eawas. ⁴⁰ Nagpakitluoy ako sa imong mga sumueunod nga subueon nanda ro maeain nga espirito sa eawas ku akon nga unga pero indi nanda masarangan.” ⁴¹ Naghambae si Jesus, “Abi gid-a ro mga tawo ngara makaron. Owa pa’t-a gihapon kamo nagatuo kakon ag mga balingahag gid-a kamo it paino-ino! Hasta hin-uno pa’t-a ako mag-iba kinyo bago kamo magtuo kakon? Hasta hin-uno pa’t-a ako magtiniis kinyo?” Ginhambae dayon nana ro tatay ku unga, “Abi, daecha ro imong unga iya kakon.” ⁴² Tag

^tSa Griniyego, raya hay ‘sa ratong mga inadlaw’ pero mabasa sa Mateo 17:9 ag Markos 9:9 nga ro buot hambaeon kara hay hasta owa pa nabanhaw si Jesus

nagapaeapit kay Jesus ro unga, ginpatumba ra it demonyo ag ginpawaeas. Pero ginsugo ni Jesus ro maeain nga espirito ngato nga magguwa sa unga. Pagkatapos, nagmayad eon dayon ro unga ag gin-intrigar ra ni Jesus sa anang tatay. ⁴³ Ag tanan nga mga tawo idto hay hangawa gid sa pwerte nga gahom it Dyos.

**Nagsugid it Uman si Jesus Hanungod sa Anang
Pag-antos, Kamatayon ag Pagkabanhaw**

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Ag samtang nagakinaguea pa ro mga tawo sa tanan nga ginahimo ni Jesus, naghambae imaw sa anang mga sumueunod, ⁴⁴ “Tamnan gid sa inyong paino-ino ro ihambae ko ngara. Ako nga Unga it Tawo hay traiduron ag itugyan sa mga manogdumaea.” ⁴⁵ Pero owa sanda kaeubot ku ginhambae ngato ni Jesus tungod ginlipod rato kanda agod indi nanda maeubtan. Natahap man sanda magpangutana kon ano ro kahueugan kato.

Ro Pinakamapainubuson ro Importante sa Mata it Dyos

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Ku ulihi, nagbinais ro mga sumueunod ni Jesus kon sin-o gid kanda ro pinakaimportante. ⁴⁷ Hasayran ni Jesus ro una sa andang paino-ino. Ngani ginhakwat nana ro sangka unga ag ginpatindog sa anang euyo. ⁴⁸ Naghambae dayon imaw, “Ro bisan sin-o nga nagadipara sa nagatuo kakon nga mapainubuson pareho ku unga ngara hay ako gid-a ro anang ginadipara. Ag ro bisan sin-o nga nagahimo karon kakon hay ana man nga ginahimo ron sa Dyos nga nagpadaea kakon. Ngani kon sin-o ro pinakamapainubuson kinyo tanan hay imaw ’t-a ro importante.

Kon Sin-o ro Owa Nagakuntra kay Jesus hay Kaibahan Nana

(Mk 9:38-41)

⁴⁹ Tapos, naghambae si Juan, “Sir, nakakita kami it tawo nga nagagamit ku imong ngaean sa pagsuboe it mga demonyo. Ginbawaeen ’t-a namon imaw ay bukon man abi naton imaw it kaibahan.” ⁵⁰ Pero nagsabat si Jesus, “Ayaw ninyo imaw pagpabawaei tungod ro owa nagakuntra kinyo hay kaapin ninyo.”

Ginbalibaran Sanday Jesus sa Sangka Baryo it mga Samaritano

⁵¹ Tag madali lang mag-abot ro adlaw nga magakayab si Jesus sa eangit, nagdesidir imaw nga mag-adto sa Jerusalem. ⁵² May ginpauna imaw idto sa sangka baryo it mga Samaritano agod mag-usoy it andang madayunan. ⁵³ Pero indi magbaton idto ro mga tawo kay Jesus ay sa Jerusalem imaw nagapaadto.^u ⁵⁴ Pagkasayod ku anang daywang ka sumueunod nga sanday Santiago ag Juan nga indi kanda magbaton ro mga tawo, ginhambae nanda si Jesus, “Hay ano, Ginuo, paueanan namon sanda it kaeayo halin sa eangit agod magkaeatugbang sanda?”^v ⁵⁵ Pero binalikid sanda ni Jesus ag pinangisgan.^w ⁵⁶ Tapos kara hay nagdiritso lang sanda sa ibang baryo.

Ro mga Dapat Isakripisyo ku Gustong Mangin Matuod nga Sumueunod ni Jesus

(Mt 8:18-22)

⁵⁷ Tag nagapinanaw sanda, may eaki nga naghambae kay Jesus, “Mamunot ako kimo bisan siin ka mag-adto bilang isaea sa imong mga sumueunod.” ⁵⁸ Nagsabat si Jesus, “Ro mga sapat sa taeon hay may buho nga ginaulian. Ro mga pispis hay may pugad, pero ako nga Unga it Tawo hay owa gid it bisan maeugban.”

⁵⁹ Tapos, may sangka tawo nga ginhambae ni Jesus, “Musyon. Sunod kakon.” Pero nagsabat ratong tawo, “Ginuo, gusto ko nga mangin sumueunod nimo, pero mauli anay kunta ako ag ipaeubong ro akong ama.”^x ⁶⁰ Nagsabat si Jesus, “Pabay-i ro mga patay sa

^uOwa abi nagahilibaot ro mga Samaritano ag ro mga Judio ngani ginapakitaan ku mga Samaritano it maeain nga buot ro mga nagaagi sa andang lugar nga idto paadto sa Jerusalem. Isaea pa hay kon sa mga Samaritano hay ro Jerusalem hay bukon it tama nga lugar nga simbahan (basaha sa Juan 4:20).

^vRo ibang Griniyego nga kasueatan hay ginsugpon raya: ‘pareho ku gin-obra ni Elias.’

^wRo ibang Griniyego nga kasueatan hay may ginsugpon nga ‘hambae nana, “Owa kamo kasayod kon ano ro kinaiya ku espirito nga inyong ginasunod. Owa ako nga Unga it Tawo nag-adto iya para samaron ro kabuhi it tawo kundi euwason ron.”’

^xPosible nga ro ama ku tawo ngato hay buhi pa ugaling hay magueang eon ag ro gustong hambaeon ku tawo ngato kay Jesus hay kon owa eon ugaling ro anang ama hay mangin sumueunod eon imaw ni Jesus.

panueok it Dyos^y nga mageubong ku andang patay. Pero ikaw't-a hay magpanaw ag magwali parti sa paghari it Dyos.”⁶¹ May isaea pa gid nga naghambae kay Jesus, “Ginuo, mamunot ako kimo pero mauli anay ako sa amon agod mageaong.”⁶² Pero naghambae si Jesus kana, “Ro tawo nga naila magsunod kakon pero perming nagabalik ro anang isip sa anang haaywanan nga pangabuhì hay parehas it tawo nga nagaarado pero nagainadwing. Ro tawo nga parehas kara hay bukon it bagay nga itapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.”

Ginpapanaw ni Jesus ro 72 Pa Gid ku Anang mga Sumueunod Agod Magwali ag Magpamayad

10¹ Pagkataliwan it pilang adlaw, si Jesus hay nagpili it 72 pa gid nga ka tawo halin sa tanan nanang mga sumueunod. Ginpapanaw nana sanda it tig daywa-daywa ag ginpaadto sa tanan nga mga banwa ag lugar nga ana nga aeadtunan sa ulihi.² Bago nana sanda ginpapanaw hay ginbilinan nana sanda, “Kaabo-abo kunta ro tawo nga gustong magtuo kakon pareho it gianyon nga bugana pero kueang ro manog-ani. Ngani pangamuyo kamo sa Ginuo nga tag-ana it gianyon nga padaehan nana it mga manog-ani ro anang aeanyon.³ Sige, panaw eon kamo. Pero mag-andam kamo ay ginapaadto ko kamo sa mga mapintas nga tawo. Pareho kamo it tiyo it karnero nga ginpadaea sa lugar nga abo ro mga mabangis nga sapat.⁴ Ayaw kamo magdaea it kahita o bag o sandalyas mageuwas eang sa inyong ginasuksuk. Ayaw man kamo it pundo ag makig-istorya bisan kanyo sa daean.⁵ Kon ginabaton kamo sa sangka baeay, hambae anay ninyo ro tagbaeay it makaraya, ‘Kabay nga pakamaayuhon it Dyos rayang panimaeay.’⁶ Kon nalipay sanda sa pagbaton ku inyong ginhambae nga pagpakamaayo hay pakamaayuhon gid it Dyos ratong panimaeay. Pero kon owa sanda naila magbaton karon hay indi man sanda pagpakamaayuhon it Dyos.⁷ Ayaw kamo it saylo-saylo it daeayunan. Idto eang kamo magtenir sa ratong panimaeay nga nagbaton kinyo. Ayaw kamo maghuya-huya nga magbaton kon ano ro andang ginapakaon ag ginapainom kinyo tungod nga nagakabagay eang nga suhuean ro nagakabudlay.^{a 8} Ag

^yMga patay sanda sa panueok it Dyos dahil owa sanda nahakat magpamati sa ginaturo ni Jesus.

^zSa Griniyego raya hay ‘mabalik ron kinyo.’

^aBasaha sa Deutronomio 25:4, 1 Corinto 9:8-12 ag 1 Timoteo 5:18.

kon mag-adto kamo sa bisan siin nga banwa ag ginaabi-abi kamo ku mga tawo, kan-a ro andang ginadat-on kinyo.⁹ Pamayara ninyo ro mga nagamasakit sa ruyong banwa ag sugiri ro mga pumueuyo, ‘Iya eon kinyo ro oportunidad nga matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.’¹⁰ Pero kon mag-adto kamo sa bisan siin nga banwa ag indi nanda kamo pagbatunon, adto kamo sa dagayang tawo ag ihambae ninyo ra:¹¹ ‘Tungod owa ninyo kami pagbatuna, maskin ro tapu-tapu sa inyong banwa nga nagadukot sa among siki hay among ginapagpag bilang tanda nga mahigko kamo sa mata it Dyos.^b Pero tandai ninyo nga gintaw-an kamo it oportunidad nga matapoe sa mga pinasahi na sinakpan it Dyos.’¹² Ginahambae ko eagi kinyo nga kon mag-abot ro adlaw it paghukom, ro pina nga batunon ku mga indi ngato magbaton kinyo hay mas grabi pa sa pina it mga tagaSodoma ag Gomorra.”^c

**Ginpaandaman ni Jesus ro mga Pumueuyo
it mga Banwa nga Owa Magtalikod sa Saea**

(Mt 11:20-24)

¹³ Pagkatapos kato, naghambae si Jesus, “Makangingidlis gid ro matabo kinyo nga mga tagaCorazin ag mga taga-Betsaida tungod owa’t-a kamo magtalikod sa inyong mga saea. Kon ginhimo ko’t-a kunta sa Tiro ag Sidon^d ro mga milagro nga ginhimo ko iya kinyo hay kabuhay eo’t-a sanda nga nageambong it sako ag naglingkod sa abo bilang tanda ku andang pagtalikod sa saea.¹⁴ Ngani kon mag-abot ro adlaw it paghukom, ro pina nga inyong dangaton hay mas grabi pa kaysa sa pina nga dangaton ku mga tagaTiro ag Sidon.¹⁵ Ag kamo man nga mga tagaCapernaum, ayaw eon kamo

^bRo mga owa gabaton ku mensahi it Dyos parti kay Jesus hay pareho man nga mahigko sa mata it Dyos ag ro mga gasugid kanda ku mensahi hay matsa hatapnan ku kahigko ngaron. Ro pagpagpag ku tapu-tapu sa andang siki hay tanda nga andang ginabuoe ro kahigko nga nakatapon kanda. Mabasa man ra sa Mateo 10:14 ag Markos 6:11 ag Lukas 9:5.

^cRo Sodoma ro mga pinakamaeot nga syudad sa Daan nga Kasueatan (mabasa ra sa Genesis 19:1-29). Ro ginhambae ngara ni Jesus hay nagapakita nga kon indi pagbatunon ro mensahi hanungod sa Maneueuwas, raya hay mas grabi nga saea kaysa sa kasae-anan nga nahimo ku mga pinakamaeot nga tawo kato anay ag magaresulta ra sa mas grabi nga pina.

^dRo mga tagaTiro ag Sidon hay mga bukon ’t-a it Judio.

magpaabot nga itue-og kamo sa eangit agod padunggan it Dyos^e dahil idto gid kamo sa impyerno itagbong agod pinahan.”^f

¹⁶ Naghambae pa gid si Jesus sa anang mga sumueunod, “Ro nagapamati kinyo hay nagapamati man kakon. Ro owa nagabaton kinyo hay owa man kakon nagabaton ag owa man nagabaton sa Dyos nga nagpaadto iya kakon.”

Nagbalik ro 72 ka Sumueunod nga Ginpapanaw ni Jesus

¹⁷ Pagkatapos ku andang misyon, nagbalik ro 72 nga ginpapanaw ni Jesus ag nalipay sanda it duro. Hambae nanda, “Ginuo, pati gali ro mga demonyo hay nagatuman kamon kon among suguon sa imong ngaeon.” ¹⁸ Nagsabat si Jesus, “Hakita ko ngani si Satanas nga matsa kilat it dasig nga nahueog halin sa eangit. ¹⁹ Tandai ninyo ra. Gintaw-an ko eon kamo it gahom agod perdihon ro mga maeain nga espirito pareho it gatapak sa mga sawa ag tibaba. Perdihon ninyo ro tanan nga gahom ku aton nga kaaway nga si Satanas ag owa gid it bisan ano nga sarang makahalit kinyo. ²⁰ Pero ayaw kamo it kalipay dahil nagatuman kinyo ro mga maeain nga espirito kundi magkalipay kamo dahil ro inyong ngaeon hay ginlista eon it Dyos idto sa eangit.”

²¹ Ku rato man mismo nga oras, si Jesus hay ginpalipay it duro ku Espirito Santo ngani nagpangamuyo imaw, “Ama, GINUO ka ku tanan sa eangit ag sa kalibutan. Ginapasaeamatan ko ikaw tungod nga ginlipod nimo rondayang mga kamatuuran sa may mga tinun-an nga nagaeaom nga mga maeam sanda pero ginpahayag mo ra sa mga tawo nga mapainubuson ag naila magpaturo pareho it mga unga. Tama ring ginhimo ngaron, Ama. Ginhimo mo nga makaruyon ron dahil nakapalipay ron kimo.”

²² Pagkatapos ni Jesus it pangamuyo hay naghambae pa gid imaw, “Ro tanan-tanan hay gintugyan kakon ku akon nga Ama. Owa it nakakilaea it mayad kakon mageuwas sa akong Ama. Owa man it nakakilaea it mayad sa akong Ama kundi ako eang nga anang Unga ag ro bisan sin-o nga gusto nakon nga pakilaeahan kana kon mauno gid imaw.” ²³ Nagbalikid dayon imaw sa anang mga sumueunod ag naghambae it mahinay nga sanda eang ro makabati, “Bulahan kamo ay kita’t-a ninyo makaron ro akong mga ginahimo. ²⁴ Ginahambae

^eEaom siguro nanda hay dayawon sanda ay ro andang banwa ro ueulian ni Jesus kada maghalin imaw sa anang mga pagpamanawon sa Galilea.

^fSa Griniyego, raya hay ‘Hades’. Basaha sa Lukas 16:23-24.

ko kinyo nga abo nga mga propeta it Dyos ag mga hari kato anay ro naghandom nga hikita ag hibatian ro inyong mga hakita ag habatian pero owa gid ron nanda hakit-i ag habatii.”

Ro Istorya Parti sa Sangka Mabuot nga TagaSamaria

²⁵ Isaeang adlaw, may sangka maestro it Kasuguan nga gusto kunta nga testingan si Jesus. Nagtindog imaw ag nagpangutana kay Jesus. Hambae nana, “Maestro, ano ro akong obrahon agod makabaton it kabuhi nga owa it katapusan?” ²⁶ Nagsabat si Jesus, “Ano ro nasueat sa Kasuguan ay? Ano ro kahueugan karon kon kimo?” ²⁷ Nagsabat ro maestro, “Nasueat nga, ‘Higugmaa ro GINUO nga imong Dyos sa bug-os nimong tagipusuon, sa bug-os nimong kabubut-on, sa bug-os nimong kusog ag sa bug-os nimong paino-ino.’” ²⁸ Nasueat man nga, ‘Higugmaa ro imong isigkatawo pareho ku paghigugma mo sa imong kaugalingon.’” ²⁸ Naghambae si Jesus kana, “Tama gid ro imong sabat ngaron. Tumana ron ag mabaton mo ro kabuhi nga owa it katapusan.” ²⁹ Pero gusto ku maestro it Kasuguan nga paguwaon nga tama nga pilion eang nana ro anang higugmaon ngani nagpangutana imaw kay Jesus, “Hay sin-o man abi ro akon nga isigkatawo nga dapat kong higugmaon?” ³⁰ Ginsabat imaw ni Jesus, “May isaeang ka tawo nga naghalin sa Jerusalem papanaog paadto sa Jerico. Gin-eambangan imaw it mga buyong, ginbuoe tanan ra daea pati ro anang ginasuksuk ag pagkatapos hay ginbakoe. Inaywanan dayon nanda imaw nga haeos owa it ginhawa.” ³¹ Kon ano ma’t-a nga nakaagi dikato ro sangka saserdote ag pagkakita nana sa tawo ngato hay naglikaw ’t-a imaw. ³² May nahaagi man rikato nga isaeang ka Levita.ⁱ Pagkakita nana sa tawo ngato hay naglikaw man imaw. ³³ Ku ulihi hay may sangka Samaritano^j nga haagi man dikato ag pagkakita nana sa ratong tawo hay naeuoy gid imaw it duro. ³⁴ Ana ra nga ginpaeapitan ag ginbueong it eana ag bino ro nina kara ag ginbugkusan. Pagkatapos hay ana ra nga ginpasakay

^gMabasa man ra Deuteronomio 6:4-5.

^hMabasa man ra sa Levitico 19:18b.

ⁱRo mga Levita hay mga inapo ni Levi nga ro andang trabaho hay nagabulig sa mga saserdote (basaha sa Mga Numero 3:6).

^jSamaritano ro tawag sa mga tawo nga nagaistar sa Samaria. Nagakueuntra han ra sanda ku mga Judio.

sa ana mismong asno^k ag gindaea sa sangka baeay nga daeayunan ag ana idto nga gindipara. ³⁵ Pagkaaga, gintaw-an nana ro tag-ana ku daeayunan it daywang ka pilak nga denaryo^l kon tawgon. Ana ra nga ginbilinan, ‘Diparaha gid ro tawo ngaron. Kon kueang pa ro akong gintao ngaron kimo hay bayran ta ugaling kon magbalik ako iya.’ ” ³⁶ Ginpangutana dayon ni Jesus ro maestro it Kasuguan, “Kon kimo, sin-o sa tatlo ngato ro nagpakita it matuod nga paghigugma sa ratong tawo nga gin-eambangan it mga buyong?” ³⁷ Nagsabat ro maestro, “Tag ratong nagkaeuoy ’t-a kana ron.” Naghambae si Jesus kana, “Kon mawron hay makaruyon man permi ro imong himuon.”

Dapat natong Paeabyon ro Pagpamati sa mga Ginaturo ni Jesus

³⁸ Nagpanaw sanday Jesus ag ro anang mga sumueunod ag nakaabot sanda sa sangka baryo. May tagaidto nga bayi nga si Marta ro anang ngaean nga nagkangay kanday Jesus nga magdayon sa andang baeay. ³⁹ May manghod si Marta nga si Maria ro anang ngaean. Nagpungko si Maria sa may siki ku Ginuo ag nagpinamati sa ana kara nga ginaturo. ⁴⁰ Pero si Marta ma’t-a hay nagapangungumang eon sa anang grabi nga pagpreparar it pagkaon para kanday Jesus. Ngani nagpaeapit imaw kay Jesus ag naghambae, “Ginuo, ham-an it bale wala ea’t-a kimo nga ginapabay-an ako ku akong manghod sa mga ueubrahon iya? Hambaea man abi imaw nga buligan man ako.” ⁴¹ Pero nagsabat ro Ginuo, “Abi gid-a si Marta ngara. Kon ano-ano’t-a ro imong ginakabangtan ag ginapalitikan it ueo. ⁴² Pero sangka butang gid lang ro importante ag ruyon ro ginpili ni Maria ag indi ko ron igdimot kana.”

Nagturo si Jesus Parti sa Pangamuyo

(Mt 6:9-13, 7:7-11)

11 ¹ Isaeang adlaw, nagpangamuyo si Jesus sa sangka lugar. Pagkatapos nana it pangamuyo hay nagpangabay kana ro sambilog sa anang mga sumueunod. Hambae nana kay Jesus, “Ginuo, tud-i man abi kami kon paalin magpangamuyo, pareho man baea kay Juan nga Manogbawtismo nga gintud-an nana ro anang mga sumueunod.” ² Naghambae si Jesus kanda, “Kon magpangamuyo kamo hay makara ro inyong ihambae: ‘Ama, balaan

^kRo asno hay sapat nga pareho man it kabayo ro hitsura ugaling hay mauueistan ag manaba kaysa sa kabayo.

^lRo katumbas it sang denaryo hay sang adlaw nga sweldo it trabahador.

ro imong ngean. Kabay pa nga tahuron ka it mga tawo. Kabay pa nga magpasakop eon ro tanan nga mga tawo sa imong paghari sa andang tagipusuon. ³Taw-i kami adlaw-adlaw it among kinahangean nga pagkaon. ⁴Patawara kami sa among mga saea dahil ginatuman namon ro sugo nga dapat kami magpatawad sa tanan nga nagakasaea kamon. Ayaw kami pagpabay-i nga matentar.’ ”

⁵Pagkatapos, naghambae pa gid kanda si Jesus, “Halimbawa abi nga may sambilog kinyo nga mag-adto it tungang gabii sa baeay ku anang amigo. Tapos hay mahambae abi mana imaw nga Mig, pahueama abi anay ako it tatlong bilog nga tinapay^m.

⁶Nag-abot abi mana ro akong amigo sa baeay. Kaeayo pa’t-a mana ro anang ginhalinan ag owa gid ako it idat-on kana. ⁷Masabat man ro anang amigo nga idto sa sueod it baeay, ayaw eon abi mana ako pag-isturbuha, mig. Nakapanarangka eon abi mana kami. Ag isaea pa hay hibugtaw ’t-a mana rang mga unga kon bumangon pa ako ag taw-an ta ku ing kinahangean. Malisod eo’t-a mana ron.

⁸Ginahambae ko kinyo nga mabangon eon lang ro tagbaeay ngato ag taw-an ro anang amigo ku tanan nanang kinahangean bukon it dahil nga mag-amigo sanda kundi dahil sa pagkapilitaryo ku anang amigo ngato. ⁹Ngani ginahambae ko kinyo nga magpangayo kamo permi sa Dyos ku inyong kinahangeanon ag itao nana ron kinyo. Usuya ninyo permi kon ano ro inyong kinawaea ag buligan kamo nana nga makita ron. Panuktok kamo permi sa anang pwertahan ag buksan nana ron para kinyo. ¹⁰Dahil ro tanan nga nagapangayo hay makabaton, ro tanan nga nagauso hay makakita ag ro tanan nga nagapanagbalay hay pagabuksan. ¹¹Anong klasing ama ro gatao it sawa sa anang unga kon pangayuan imaw it isda? ¹²Ukon mangayo ra unga it itlog hay taw-an na’t-a it tibaba? ¹³Kon kamo nga mga maeainⁿ hay nagatao ngani it manami sa inyong mga unga, mas kapin pa gid ro Ama sa eangit. Itao nana ro Espirito Santo sa nagapangayo kana.

^mRo tinapay sa andang tyempo hay matsa pinggan it eagko imaw man ro korte. Sambilog eang hay busog eon ro makakaon.

ⁿRo buot hambaeon dikara ni Jesus hay bukon eang it ratong mga tawo ro maeain kundi napatungod ra sa tanan dahil ro tanan nga mga tawo iya sa kalibutan hay maeain sa mata it Dyos.

**Ro Gahom ni Jesus hay Halin sa
Espirito Santo Bukon it kay Satanas**

(Mt 12:22-30; Mk 3:22-27)

¹⁴Isaeang adlaw, may sangka tawo nga ginpabuyon it demonyo. Ginsuboe ni Jesus ro demonyo ngato sa ratong tawo. Pagkaguwa ku demonyo hay nakahambae dayon ro tawo ngato. Hangawa ro kaabo nga tawong nakasaksi ¹⁵pero ro iba kanda hay naghueutikan. Sinanda, “Paagi eang sa gahom ni Beelzebul^o nga pinuno it mga demonyo makasuboe imaw it mga demonyo.” ¹⁶Gusto ku iba kanda nga testingan si Jesus ngani ginapaobra kunta nanda imaw it milagro sa kaeangitan bilang pamatuod nga pinadaea imaw it Dyos. ¹⁷Pero sayod ni Jesus ro andang ginapaino-ino ngani ginhambae nana sanda, “Ro kada nasyon nga nagagrupo-grupo ag nagailinaway permi ro mga pumueuyo hay mawasak gid. Makarayon man ro matabo sa panimaey nga perming nagailinaway. ¹⁸Ngani kon si Satanas mismo ro nagasuboe sa anang mga sinakpan nga mga demonyo nga maghalin sa mga tawo nga andang ginsudlan hay ginakuntra nana ro ana mismong kaugalingon. Kon makaruyon hay paalin makapadayon ro anang pagdominar? Ginapangutana ko kamo kara ay sininyo hay paagi eang sa gahom ni Beelzebul makasuboe ako it mga demonyo. ¹⁹Kon matuod nga nagasuboe ako it demonyo dahil gintaw-an ako it gahom ni Beelzebul, sin-o man ro nagtao it gahom sa inyong mga sumueunod sa pagsuboe it mga maeain nga espirito? Ro inyo mismong mga sumueunod ro makapamatuod nga saea kamo! ²⁰Pero dahil nga ginsuboe nakon ro mga demonyo paagi sa gahom it Dyos, nagapakilaea ra nga nag-abot eon kinyo ro paghari it Dyos.”

²¹Hambae pa ni Jesus, “Indi hitakaw ro pagkabutang it sangka makusog nga tagbaey kon una imaw gabantay ag armado gid.

²²Pero kon gubaton imaw it mas makusog pa kana ag maperdi imaw, agawon dayon kana ro anang armas nga anang ginasaligan nga makadepensa kana. Pagkatapos hay pangeuguson dayon kana ro anang mga pagkabutang ag ipanueupod ku nageugos ngato sa anang mga kaibahan.

²³“Ro owa nagaapin kakon hay nagakuntra kakon. Ro owa nagabulig kakon sa pagtipon ku mga tawo hay nagapatapeaag kanda paeayo kakon.”

^o11:15 Ro Beelzebul hay sambilog pa nga tawag kay Satanas.

Ro Peligro ku Bukon it Hantop sa Kabubut-on nga Pagpati sa mga Ginaturo ni Jesus

(Mt 12:43-45)

²⁴ Naghambae pa si Jesus kanda, “Kon magguwa ro maeain nga espirito sa sangka tawo hay nagawarang ra sa disyerto nga owa it tubi ag nagauso idto it mapahuwayan. Ag kon owa imaw it hikita hay mahambae imaw sa anang kaugalingon, ‘Mabalik eon lang ako sa akon anay nga ginhalinan nga tawo.’” ²⁵ Pagbalik nana, hiabutan nana nga ro anang gin-guwaan nga tawo hay pareho it baeay nga malimpyo eon ag ginpanami.^p ²⁶ Tapos, madaea imaw it pito pa gid nga ka espirito nga mas maeain pa kaysa kana. Masueod sanda sa tawo ngato ag idto mag-istar ngani mangin mas grabi ro sitwasyon ku ratong tawo kaysa sa dati.”

²⁷ Tag nagahambae pa kara si Jesus hay may sangka bayi nga idto sa mga nagapaeamati kana nga nagsinggit. Hambae nana, “Bulahan ro bayi nga nag-unga ag nagpasuso kimo.” ²⁸ Pero nagsabat si Jesus, “Matuod ron pero mas kapin ‘t-a nga bulahan ro mga nagapamati ag nagatuman sa mensahi it Dyos.”

Ginpangisgan ni Jesus ro mga Tawo nga Nagatesting Kunta Kana

(Mt 12:38-42; 16:1-4; Mk 8:11-12)

²⁹ Tag nagainabo pa gid ro mga tawo, naghambae si Jesus, “Ro mga tawo makaron nga tyempo hay mga maeain it kabubut-on. Ginausuyan nanda ako it milagroso nga pamatuod nga pinadaea ako it Dyos pero owa it ipakita kanda kundi ro pareho ku natabo kay Propeta Jonas kato anay. ³⁰ Ro natabo kay Jonas hay pamatuod sa mga tagaNineve nga pinadaea imaw it Dyos. Makaruyon man kakon nga Unga it Tawo. Ro matabo man kakon hay pamatuod sa mga tawo makaron nga pinadaea ako it Dyos. ³¹ Pag-abot it adlaw it paghukom, ro rayna it Seba^q hay magatindog ag magahambae nga dapat eang nga pinahan ro mga tawo sa tyempo ngara tungod

^pRo kahueugan kara hay ro tawo nga ginsubuean it maeain nga espirito hay mayad eon pero owa imaw nagtuo kay Jesus ngani owa nagaistar kana ro Espirito Santo. Pwede imaw nga balikan ku maeain ngato nga espirito nga nagguwa kana ag pwede man imaw nga masudlan it iba pa nga meain nga espirito.

^qSa Griniyego raya hay ‘Rayna it Sur’. Mabasa ra sa 1 Mga Hari 10.1-13. Ro iba hay nagahambae nga ro dati nga nasyon it Seba hay ginatawag makaron nga Yemen nga maeapit sa Saudi Arabia. Sinana ma’t-a ku iba raya hay nasyon it Etiopia makaron.

imaw ngani hay nagbiyahe halin pa sa kaeayo-eayo nga lugar^r agod eang magpamati sa pagturo ku maeam nga hari nga si Solomon. Pero may mas pa kay Solomon iya kinyo ugaling hay owa gid kamo nagainato sa anang ginaturo. ³² Pag-abot ku adlaw it paghukom, magaatubang sa hukom ro mga tagaNineve kaibahan ku mga tawo makaron nga tyempo ag magahambae sanda nga dapat kamo pinahan. Ham-an? Dahil nagtalikod ngani sanda sa andang mga saea pagwali ni Jonas pero kamo hay owa gid nagatalikod sa inyong mga saea maskin may mas pa kay Jonas iya kinyo.”

Ayaw Pagsalipdi ro Iwag nga Nagapaathag ku Kamatuuran Parti sa Dyos

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ Naghambae pa gid si Jesus, “Owa it nagasindi it lampara ag ana ra dayon nga taguon o takeuban it paniga kundi ana ra nga ginabutang sa tueungtungang agod mahayagan ro nagasueod sa baeay. ³⁴ Ro imong mata hay kaparis it lampara nga nagatao it kahayag kimo. Mawron nga kon owa it diperensya ro imong mata, mahayagan gid ro imong bilog nga eawas. Pero kon madueom ro imong panueok, apektado man ro imong bilog nga eawas. ³⁵ Ngani mag-andam gid kamo ay basi eaom ninyo hay kahayag eon ro inyong ginasunod pero kadueom ’t-a gali. ³⁶ Pero kon ro bilog nimo nga pagkabuhi hay nahayagan it mayad ag owa it bisan sangkiri nga kadueom hay mahayagan it husto ro imong paino-ino pareho it tawo nga ginaiwagan it kahayag-hayag nga iwag.”^s

Ginkondenar ni Jesus ro mga Pariseo ag ro mga Maestro it Kasuguan Dahil sa Andang Pagkaipokrito

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lk 20:45-47)

³⁷ Pagkatapos ni Jesus it hambae, may sangka Pariseo nga nagkangay kana nga magkaon sa andang baeay. Nagmunot si Jesus ag pag-abot idto hay nagsueod imaw sumaylo imaw sa lamisa agod magkaon. ³⁸ Hangawa gid-a ro Pariseo pagkapan-o nana nga owa si Jesus naghimo it ritwal sa pagpalibanaw bago magkaon. ³⁹ Ngani naghambae ro Ginuo kana, “Kamo gid-a nga mga Pariseo hay pareho

^rRo kaeayuon ku anang ginbyahe hay mga 2,000 kilometros.

^sRo kahueugan siguro kara hay kon magtuo ro sangka tawo nga matuod gid ro mensahi halin Dyos ag indi imaw magduda bisan sangkiri hay buligan imaw it Dyos nga maeubtan it mayad ro mensahi ngato.

it nagahugas it pinggan ag baso nga ro likod eang ag ro liwan ro ginahugasan. Makaruyon kamo ay ro inyo eang nga eawas ro inyong ginalimpyuhan pero ro una't-a sa inyong kabubut-on hay puro kahanguean ag kaeainan. ⁴⁰ Mga kaumangon gid-a kamo! Bukon abi nga ro inyong eawas ag kabubut-on hay pareho nga gintuga it Dyos? Mawron nga pareho ron nga dapat ninyo nga limpyuhan. ⁴¹ Ngani magtao kamo sa mga imoe ku andang kinahangeanon nga owa ginamunti ku inyong buot ag mangin malimpyo kamo sa sueod ag sa guwa.

⁴² "Makangingidlis gid ro matabo kinyo nga mga Pariseo sa ulihi! Nagatao gid kamo sa Dyos it ikanapueong parti bisan ku inyong tanom nga mga panakot^t pero owa gid kamo gahimo it matarong sa inyong isigkatawo ag owa man ninyo ginahigugmaa ro Dyos. Dapat hay ginaobra ninyo ron ag padayon man gihapon kamo nga nagatao sa Dyos ku inyong mga ikanapueo. ⁴³ Makangingidlis gid ro matabo kinyo nga mga Pariseo sa ulihi! Sa sinagoga hay naila gid-a kamo permi nga magpungko sa mga pungkuan para sa mga dungganon nga mga tawo. Sa kadagayaan hay naila man kamo nga pagminud-on nga may pagtahod it mga tawo. ⁴⁴ Makangingidlis gid ro matabo kinyo sa ulihi! Pareho kamo it mga eueubngan nga owa it tanda ag ginatapak-tapakan eang it mga tawo ay owa sanda kasayod nga may nagakaeunot gali idto sa sueod."^u

⁴⁵ May idto nga sangka maestro it Kasuguan nga nagsabat kay Jesus, "Maestro, ginainsulto mo't-a pati kami sa imo ngarong ginahinambae." ⁴⁶ Nagsabat si Jesus, "Makangingidlis gid ro matabo man kinyo nga mga maestro it Kasuguan sa ulihi! Ginapapas-an ninyo ro mga tawo it mga kasuguan nga malisod tumanon pero owa gid kamo gabulig kanda bisan sangkurot.

⁴⁷ "Makangingidlis gid ro matabo kinyo sa ulihi! Ginapanami gid ninyo ro mga eueubngan ku mga propeta anay kato, pero ro inyong mga kalolohan ro nagpamatay kanda. ⁴⁸ Ngani gapakilaen nga ginakunsinti man ninyo ro andang gin-obra sa mga propeta tungod sanda ro nagpatay sa mga propeta ag kamo ro nagapanami

^tMabasa man ra sa Levitico 27:30 ag Deuteronomio 14:22.

^uKon makatapak ro mga Judio sa eueubngan hay mangin mahigko sanda sa mata it Dyos sa sueod it pitong adlaw (mabasa ra sa Mga Numero 19:16). Ro buot hambaeon kara ni Jesus hay kon magsinunod ro mga tawo sa ginaturo ku mga Pariseo hay matapnan sanda ku andang maeain nga kabubut-on ag mangin makangingil-ad sanda sa mata it Dyos.

ku andang eueubngan. ⁴⁹ Raya ro ginhambae ku maaeam nga Dyos parti kinyo: ‘Paadtunan ko sanda sa mga propeta ag mga apostoles. Pamatyon nanda ro iba sa akong mga paadtunon ag hingabuton ro iba.’ ⁵⁰ Ngani ro mga tawo makaron nga tyempo ro manabat ku kamatayon it tanan nga propeta halin ku pagtuga ku kalibutan, ⁵¹ umpisa kay Abel hasta kay Zacarias.^v Ginpatay si Zacarias sa ueot ku Templo ag altar nga idto sa lagwirta. Ginahambae ko eagi kinyo nga manabat gid sa Dyos ro mga tawo sa rayang tyempo sa kamatayon it tanan nga propeta nga ginpamatay dahil sa andang pagsunod sa Dyos.

⁵² “Makangingidlis gid ro matabo kinyo nga mga maestro it Kasuguan sa ulihi! Inyo nga gintago sa mga tawo ro matuod nga paagi kon paalin nanda makilaea ro Dyos. Pareho kamo it tawo nga gintago nana ro yabi sa pwertahan it baeay agod indi makasueod ro iba. Kamo mismo hay owa naila magpati sa mensahi it Dyos ag ro iba nga naila kunta magpati hay inyong ginabaeabagan.”

⁵³ Dikato nag-umpisa ro grabi nga pagkinuntra ku mga maestro it Kasuguan ag ku mga Pariseo kay Jesus. Ngani tag nagguwa eon imaw sa baeay it ratong Pariseo hay ginpinatiki-tiki nanda imaw it pangutana parti sa kon anong bagay ⁵⁴ ay anda kunta imaw nga ginadakop-dakop sa istorya ay basi may ikahambae imaw nga magamit nanda agod ikaakusar imaw.

Dapat Naton nga Talikdan ro Pagkaipokrito

12 ¹ Tag nagakatabo ra hay nagtililipon ro linibo nga mga tawo nga nagtaeapakan eon sanda sa andang kaabo. Naghambae anay si Jesus sa anang mga sumueunod, “Mag-andam gid kamo agod indi kamo matapnan ku pangpaalsa it tinapay ku mga Pariseo. Ro akong buot hambaeon hay ro andang pagkaipokrito. ² Ro tanan nga ginaisip ag ginaobra it patago hay ipasayod ag ibulgar sa ulihi. ³ Ngani kon ano ro inyong ginhambae sa madueom hay mabatian sa mahayag. Ro inyong ginhutik sa sarado nga kwarto hay isinggit sa kadagayaan.”

^vSi Abel ro hauna nga nasueat sa Sagrado nga Kasueatan nga ginpatay (basaha sa Genesis 4:8) ag si Zacarias ro katapusan (basaha sa 2 Cronica 24:20-22). Sa Bibliya nga Hinebreo, ro 2 Cronica ro katapusan nga libro, bukon it Malakias pareho ku aton nga Bibliya makaron.

Indi Kita Dapat Mahadlok sa Paghingabot it Tawo Dahil Tatapon Kita it Dyos

(Mt 10:26-33)

⁴Hambae ni Jesus, “Akon nga mga amigo, ginahambae ko kinyo nga ayaw kamo it kahadkok sa mga makapatay sa inyo eang nga eawas pero pagkatapos hay owa eon it mahimo pa kinyo. ⁵Pero sugiran ko kamo kon kanyo kamo dapat mahadlok. Kahadluki ninyo ro Dyos dahil kon hibawi na eon ro inyong hueam nga kabuhi hay may otoridad ag gahom pa gid imaw nga magtagbong ku inyong kaeag sa impyerno. Mawron nga ginahambae ko kinyo nga ro Dyos dapat ro inyong kahadlukan.

⁶“Pila gid abi ro bili it limang ka maya? Makaruyon eang ron sanda pero bisan sambilog kanda hay owa ginapabay-i it Dyos. ⁷Mas kapin pa kamo nga indi nana pagpabay-an. Bisan ngani ro inyong buhok hay huyap it Dyos. Ngani ayaw kamo it kahadlok ay mas mahaega kamo sa Dyos kaysa sa kaabo-abo nga maya.”

⁸Naghambae pa gid si Jesus, “Ginahambae ko kinyo nga ro nagaako sa atubang it mga tawo nga nagatuo imaw kakon hay akuon man nakon nga Unga it Tawo sa atubang it mga anghel it Dyos.

⁹Pero ro nagapanghiwaea sa atubang it tawo nga nagatuo imaw kakon hay akon man nga ipanghiwaea sa atubang it mga anghel it Dyos. ¹⁰Mapatawad ro nagapakaean kakon nga Unga it Tawo pero ro nagainsulto sa Espirito Santo hay indi gid pagpatawaron. ¹¹Kon daehon kamo sa mga sinagoga agod imbistigaron ag kon ipaatubang kamo sa mga manogdumaea ag sa iba pa nga may otoridad sa banwa, ayaw kamo it palitik kon ano ro inyong ihambae o kon paalin ro inyong pagsabat sa mga nagaakusar kinyo. ¹²Pag-abot ku oras ngaron, ro Espirito Santo ro magaturo kinyo kon ano ro inyong dapat ihambae.”

Ro Paanggid nga Istorya Parti sa Kaumangon nga Manggaranon

¹³May sangka tawo idto sa kaabo-abo nga nagapaeamati kay Jesus nga naghambae, “Maestro, abi, hambaei ro akong magueang nga hueayan man nana ako sa among mga panublion.” ¹⁴Nagsabat si Jesus, “Ano ako ay? Sin-o ro nagbutang kakon nga huwis ninyong daywa o manoghueay ku inyong paeanublion?” ¹⁵Naghambae dayon si Jesus sa mga tawo, “Mag-andam gid kamo nga indi kamo

maghinangoe sa bisan ano nga butang dahil ro kabuhi hay owa eang nasandig sa kaabo it manggad.”

¹⁶ May ginturo dayon si Jesus kanda paagi sa rayang paanggid nga istorya. Hambae nana, “May sangka manggaranon nga bugana gid ro patubas ku anang uma. ¹⁷ Hambae ku manggaranon sa anang kaugalingon, ‘Ano baea ro akon nga obrahon ay? Owa eon ako it mabutangan ku akon nga tubas.’ ¹⁸ Nag-inisip imaw ag pagkatapos, hambae nana, ‘A, husto! Makara ro akong obrahon. Waskon ko ro akong mga bodega ag mapatindog ako it mas daeagko. Idto ko dayon taguon tanan ro akong tubas ag ro iba pa nakong mga pagkabutang. ¹⁹ Tapos hay mahambae ako sa akong kaugalingon, ‘Abo eon ro imong tinago nga makasustinir kimo it abong dinag-on. Magpahalay-halay ka eon lang, magkinaon, mag-ininom ag magkinalipay.’ ²⁰ Ugaling hay naghambae kana ro Dyos, ‘Kaumangon! Makaron nga gabii hay bawion eon kimo ro imong hueam nga kabuhi. Hay sin-o eon dayon ro makapanipueos ku imo ngarong tinipon?’ ” ²¹ Hambae dayon ni Jesus, “Makaruyon man ro matabo sa mga nagatinipon it manggad para sa andang kaugalingon pero pobre sa mata it Dyos^w.”

Indi Kita Magpalitik sa Atong mga Kinahangeanon Kundi Unaha ro Kabubut-on it Dyos

(Mt 6:25-34)

²² Pagkatapos ku anang istorya, naghambae si Jesus sa anang mga sumueunod, “Ngani ginahambae ko kinyo nga ayaw kamo it palitik sa inyong kinahangeanon sa kabuhi, kon ano ro inyong kan-on o kon ano ro inyong isuksuk. ²³ Ham-an? Tungod gintaw-an kamo it Dyos it kabuhi nga mas importante pa kaysa sa pagkaon ag gintaw-an man nana kamo it eawas nga mas importante pa kaysa sa eambong. Ngani sigurado gid nga taw-an man nana kamo ku inyong kinahangeanon. ²⁴ Tan-awa tuo ninyo ro mga pispis. Owa ron sanda gatanom, owa man gaani, owa man gatago it andang pagkaon sa bodega o tambobo pero ginapakaon man sanda it Dyos. Nahakat gid kinyo ro Dyos ay mas mahaega pa kamo kaysa sa mga pispis. ²⁵ Ag isaea pa, sin-o iya kinyo ro makapaeawig ku anang kabuhi it bisan sang oras eang paagi sa pagpinalitik ku anang ueo? ²⁶ Kon

^wOwa nana pag-obraha ro mga butang nga importanti sa Dyos pareho it paghigugma sa anang isigkatawo, pagtratar kanda it mayad ag pagbulig kanda ngani owa imaw it manggad sa eangit (basaha sa bersikulo 33 ag Mateo 6:19-33).

owa ngani kamo it mahimo sa maisot ngaron nga bagay paagi sa pagpinalitik hay ham-an it palitikan pa gid ninyo ro ibang mas maeagko? ²⁷ Tan-awa tuo ninyo ro mga bueak sa taeon nga nagatubo ea't-a. Owa man ron sanda gapatueo it hueas o gaobra it eambong agod may isuksuk. Pero ginahambae ko kinyo nga bisan ngani si Haring Solomon sa kaabuon ku anang manggad hay owa pa gid nakasuksuk it eambong nga parehas it nami sa mga bueak. ²⁸ Kon ro mga hila munon nga owa man gabuhay, nga buhi makaron ag hin-aga hay eaay eon ag ginapanggatong eang hay ginapanami it Dyos paagi sa andang mga bueak, bukon baea it mas mapaeambungan nana kamo? Kueang 't-a gihapon ro inyong pagtuo kana. ²⁹ Ngani ayaw eon kamo magpinalitik ku inyong ueo ag ayaw it kinalisod kon ano ro inyong kan-on o imnon ³⁰ dahil ro mga tawo eang nga iya sa kalibutan nga owa nagatuo sa Dyos ro nagahinimakas para sa mga butang ngaron. Pero kamo't-a hay sigurado nga ro inyong Ama sa eangit hay nakasayod nga kinahangean ninyo ro mga bagay ngaron. ³¹ Imbis nga ruyon ro inyong pag-inisipon hay unaha ninyo eabi sa tanan ro pagpasakop permi sa paghari it Dyos sa inyong tagipusuon. Ana dayon kamo nga taw-an ku tanan ninyong kinahangeanon."

Indi Kita Maghinimakas Para sa Manggad Iya sa Kalibutan Kundi Ro Para sa Eangit

(Mt 6:19-21)

³² Naghambae pa gid si Jesus, "Ayaw kamo it kahadlok bisan sangkiri eang kamo ag owa it mahimo pareho it maisot nga panong it karnero tungod nalipay ro inyong Ama sa eangit nga itapoe kamo sa anang mga pinasahi nga sinakpan. ³³ Ngani baligyaan ro inyong pagkabutang ag itao sa mga pobre ro kabakeanan. Kon makaruyon ro inyong obrahon hay parehas man ron nga nagatinipon kamo it manggad sa eangit nga nakabutang sa suedulan nga owa it pagkasamad. Ngani owa ron it pagkaduea ag owa it pagkaubos. Indi man ron hitakaw ag indi hisamad it sapat-sapat. ³⁴ Ngani tinguhai nga mangin imo ro minatuod nga manggad sa eangit dahil kon ano ngani ro mahaega gid kimo, idto man ro imong buot."

Dapat nga Magpahaom Para sa Pagbalik it Ginuo

³⁵⁻³⁶ Naghambae pa gid si Jesus sa anang mga sumueunod, "Magpahaom kamo pareho it mga sueuguon nga haom ag nagahueat sa pag-abot ku andang amo halin sa punsyon. Nakailis sanda ag

nagahayag ro andang lampara agod bisan anong orasa sa gabii mag-abot ro andang amo ag manuktok hay hibuksan eagi nanda.
³⁷ Bulahan gid-a ro mga sueuguon nga hiabutan ku andang amo nga haom ag nagabantay. Matuod rang ginahambae kinyo nga pag-abot it amo hay masuksuk imaw it eambong it manogserbi ag paadtunon nana sa lamisa ro mga sueuguon ag serbihan. ³⁸ Bulahan gid-a matuod ro mga sueuguon nga haom ag nagabantay sa pag-abot ku andang amo bisan sa tungang gabii ukon sa aga-aga man. ³⁹ Tandaii ninyo ra: kon hasayran it tagbaeay kon anong oras maabot ro manakaw, indi nana pagpabay-an nga sudlon kara ro anang baeay. ⁴⁰ Ngani dapat man kamo nga mangin haom permi bangod ako nga Unga it Tawo hay maabot sa oras nga owa ninyo ginapaabuta.”

**Ro mga Sueuguon it Dyos hay Dapat
nga Matutum sa Paghimo ku Ginsalig Kanda**

(Mt 24:45-51)

⁴¹ Naghambae dayon si Pedro, “Ginuo, kami eang nga imong mga sumueunod ring ginasugiran ku istorya ngara o ro tanan nga tawo?”
⁴² Nagsabat ro Ginuo, “Isipa ninyo kon pareho kamo it isaeang ka matutum ag maeam nga mayordomo nga ibutang ku anang amo nga magdumaea sa iba pa nga mga sueuguon ag magpakaon kanda sa tamang oras. ⁴³ Bulahan gid-a ro sueuguon ngaron kon hiabutan imaw ku anang amo nga ginaobra ro ginbilin ngaron kana. ⁴⁴ Matuod rang ginahambae kinyo nga bangod masaligan ro sueuguon ngaron, kana isalig ku anang amo ro pagpatikang ku tanan nanang pagkabutang. ⁴⁵ Pero kon halimbawa abi nga ro isaeang ka sueuguon hay maghambae sa anang kaugalingon nga mabuhay pa’t-a mana mag-uli ro akong amo ag ana’t-ang pagbinakueon ro mga sueuguon ngato nga anang ginadumaeahan, eaki man o bayi, ag magkinaon ’t-a imaw ag mag-ininom ag maghinilong. ⁴⁶ Maabot ’t-a rayon ro anang amo sa adlaw nga owa nana ginapaabuta ag sa oras nga owa man nana masayri. Grabi gid nga pina^x ro anang hisamitan sa anang amo ag itagbong dayon imaw kaibahan it ibang mga owa nagatuo sa Dyos sa lugar nga bagay gid kanda.

⁴⁷ “Ro sueuguon nga nakasayod ku gusto ku anang amo pero owa magpahaom o magtuman hay makasamit it grabi nga bakoe. ⁴⁸ Pero ro sueuguon nga owa kasayod ku gusto it anang amo ag nakahimo it saea nga dapat man nga pinahan ku anang amo hay makasamit gid

^xSa Griniyego, raya hay ‘pihakon.’

it pina pero hay mahagan-hagan eang. Kon sin-o ro gintaw-an it abo nga pribilihiyo hay abo man ro ginapaabot kana sa ulihi ag kon sin-o ro ginsaligan it mabahoe nga responsibilidad hay mas abo pa gid ro ginapaabot kana.”

Ro Pagtuo kay Jesus hay Magapabueag sa mga Tawo

(Mt 10:34-36)

⁴⁹ Naghambae pa gid si Jesus, “Nag-adto ako iya agod itsahan ro kalibutan it kaeayo.^y ag mayad kunta kon nagailab-ilab eon ron!
⁵⁰ Pero dapat gid anay nga mag-agi ako it kalisod ag kasakit ag indi gid ako ngara himayang hasta indi pa ron matapos. ⁵¹ Ano ro inyong eaom? Nga nag-adto ako iya sa kalibutan agod magdaea it paghidait? Bukon it paghidait ro akong daea kundi ro owa it pagkaeasugot.^z ⁵² Umpisa makaron, ro sangka panimaeay nga lima ro myembro hay indi magkaeasugot dahil kakon. Tatlo kuntra sa daywa o daywa kuntra sa tatlo. ⁵³ Ro tatay ag ro anang unga nga eaki hay indi magkaeasugot. Makaruyon man ro nanay ag ro anang unga nga bayi ag ro umagad nga bayi ag ro anang panugangan nga bayi.”

Mga Bulag Sanda sa Kahueugan ku mga Ginaobra ni Jesus ag sa Kon ano Dapat ro Andang Obrahim

(Mt 5:25-26; 16:2-3)

⁵⁴ Naghambae dayon si Jesus sa kaabo nga tawo idto, “Kon makakita ngani kamo it gae-om halin sa dagat^a, sininyo dayon hay gabunok ra ag gabunok gid ma’t-a dayon matuod. ⁵⁵ Kon

^yRo kaeayo sa Bibliya hay kaeabanan nga ginagamit nga simbolo it paghukom. Pero sa Juan 3:17 ag sa 12:47 hay naghambae si Jesus nga owa imaw nag-adto riya sa kalibutan agod husgahan ro mga tawo kundi euwason sanda ag ana ron nga ginhimo tag namatay imaw sa krus (raya ro anang ginapatungdan ku masunod nga bersikulo). Ngani mahimo nga ro buot hambaeon ni Jesus dikara hay imaw mismo ro magabaton ku pina it Dyos sa kasae-anan it mga tawo iya sa kalibutan. Ro sambilog pa nga posible nga kahueugan kara hay ginapatungod ra ni Jesus sa pagpadaea ku Espirito Santo (basaha sa Lukas 3:16, Mga Binuhatan 2:1-4 ag Pahayag 4:5). Ag nagakasinanto gid ra sa kasugpon ku bersikulo nga ‘ag mayad kunta kon nagailab-ilab eon ron’.

^zOwa ra nagakahueugan nga gusto ni Jesus nga indi magkaeasugot ro mga tawo, pero kon amat hay matabo ron kon ro iba hay magtuo kana ag ro iba hay indi.

^aSa Griniyego, raya hay ‘sa nakatundan’. Sa andang lugar, ro dagat hay sa nakatundan kon siin nagahalin ro maeain nga tyempo.

nagahuyop man ngani ro hangin halin sa sur^b, sininyo dayon hay gainit gid-a kara ag gainit gid ma't-a dayon matuod. ⁵⁶ Mga ipokrito gid 't-a kamo! Eaom ninyo hay maeam gid kamo! Kaantigo kamo magtugma kon ano ro mangin tyempo sa inyo eang nga pagtan-aw sa eangit ag sa palibot pero indi kamo kaantigo mageubot kon ano ro kahueugan ku mga nagakaeanao iya kinyo sa makaron nga tyempo. ⁵⁷ Kamo't-a mismo ro dapat nga magdesisyon kon ano ro tama ninyong obranon. ⁵⁸ Kon halimbawa nga may kaagrabyo ka ag ginakiha ka nana, bukon abi it tinguhaon mo nga makighusay eagi kana bago pa kamo makaabot sa husgado? Dahil kon indi ka makighusay hay basi guyuron ka nana sa huwis ag itugyan ka it huwis sa gwardya ag isueod ka dayon sa prisuhan. ⁵⁹ Ginahambae ko eagi kimo nga indi ka gid makaguwa sa prisuhan hasta indi mo mabayran ro tanan nga multa hasta sa katapusang sentimo.”^c

Dapat Magtalikod sa Saea ro Tanan

13 ¹ Ku ruyon man nga oras, may idto nga mga tawo sa mga nagapaeamati kay Jesus nga nagsugid kana ku natabo parti sa pilang ka mga tagaGalilea nga ginpapatay ni Goberbador Pilato. Natabo ra samtang nagahaead sanda ku andang mga sapat bilang sakripisyo sa Dyos. ² Pagkabati kara ni Jesus, naghambae imaw, “Kon kinyo, nagakahueugan bae ra nga ro mga tagaGalilea ngato hay pinakamakasasaea sa tanan nga tagaGalilea dahil sa natabo ngato kanda? ³ Bukon 't-a it makaruyon. Ginahambae ko eagi kinyo nga kon indi kamo magtalikod sa inyong mga saea hay pinahan kamo tanan sa impyerno^d man kamo tanan. ⁴ Hay tag 18 ngato nga ka tagaJerusalem nga natumbahan it tore idto sa Siloam ag nagkaeamatay? Kon kinyo, nagakahueugan man bae ra nga sanda ro pinakamakasasaea sa tanan nga nagaistar sa Jerusalem dahil sa natabo ngato kanda? ⁵ Bukon 't-a it makaruyon. Ginahambae ko

^bSa andang lugar, ro disyerto hay sa sur. Permi nga grabi ro silak idto ngani grabi man ro init ag mainit man ro hangin nga nagahuyop halin idto.

^cRo ginaturo ni Jesus sa bersikulo 58 ag 59 hay dapat gid kita nga makapanumbalik sa Dyos myentras may oras pa o kon indi hay indi kita makapaeagiw sa owa it katapusan nga pina kon mamatay eon kita.

^dSa Griniyego, raya hay ‘masamad’ pero dahil raya hay pina ay indi gid sanda magtalikod sa saea, eaban-eaban nga ro kahueugan kara hay owa it katapusan nga pina sa impyerno. Ginatawag man ra nga ‘kamatayon’ sa Mga TagaRoma 6:23.

eagi kinyo nga kon indi kamo magtalikod sa inyong mga saea hay pinahan man kamo tanan sa impyerno.”

Ro Tawo nga Owa it Mayad nga Bunga nga Ginausoy it Dyos hay Anang Pagapinahan

⁶Gintud-an man sanda ni Jesus paagi sa rayang paanggid nga istorya. Hambae nana, “May sangka tawo nga nagtanom it kahoy nga higera kon tawgon idto sa anang ubasan. Kat tigbueunga eon, inadtunan nana ro kahoy ngato ag tinan-aw kon may bunga eon pero owa gid imaw it hakita.” ⁷Ngani, ginhambae nana ro manogtatap ku anang ubasan, ‘Tatlong dag-on eon ro akong pagtueutan-aw kon may bunga eon ro kahoy ngara pero owa’t-a gihapon ako it hakita. Pukana lang ngani ra. Ginakinaon na eang kara ro sustansya it eugta.’ ⁸Nagsabat ro manogtatap, ‘Sir, pabay-i eang anay ron dikaron it sang dag-on pa. Kutkutan ko ron palibot sa anang puno ag abunuhan.’ ⁹Kon magbunga gid man ron sa masunod nga dag-on hay kundi mayad, pero kon indi hay ipapukan mo lang dayon ron.’ ”

Ginpamayad ni Jesus ro Bayi nga Buktot sa Sangka Adlaw it Inogpahuway

¹⁰Isaeang ka Adlaw it Inogpahuway, tag nagaturo si Jesus sa sinagoga ¹¹hay may hakita imaw idto nga bayi nga ginpabuktot it maeain nga espirito sa sueod it 18 anyos ag indi gid nana matadlong ro anang eawas. ¹²Pagkakita ni Jesus sa bayi ngato hay ana ra gintawag ag ginhambae, “Nang, hilway ka eon sa imo ngarong masakit.” ¹³Gintungtung ni Jesus ro anang alima sa bayi ag nagtadlong eagi ro anang eawas kara ag nagdinayaw rayon imaw sa Dyos. ¹⁴Ugaling hay naugot ro manogdumaea it ratong sinagoga ay nagpamayad si Jesus it masakiton sa Adlaw it Inogpahuway. Naghambae imaw sa mga tawo, “May an-om nga adlaw nga inogtrabaho, ngani dikato kunta kamo mag-adto iya agod magpabueong, bukon it sa Adlaw it Inogpahuway.” ¹⁵Nagsabat kana ro Ginuo, “Mga ipokrito gid-a kamo! Bukon abi it inyo nga ginahubad ro inyong asno o baka sa pasindungan ag ginadaea sa pasabsaban bisan Adlaw it Inogpahuway? ¹⁶Hay rayang bayi ngara nga apo pa ni Abraham hay gingapos ni Satanas sa sueod it 18 anyos. Bukon abi it dapat gid nga hilwayon eon imaw sa anang masakit bisan Adlaw pa ra it Inogpahuway?” ¹⁷Nahuy-an gid ro tanan nga nagakuntra kay Jesus sa ana ngatong ginhambae. Pero ro kaabo

ma't-a ngato nga tawo, tanan sanda hay nalipay gid sa tanan nga makangawa-ngawang mga butang nga anang ginpanghimo.

Ro Pag-inabo ku Masakpan ku Paghari it Dyos

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸Ngani, naghambae pa gid si Jesus, “Ano ro kaparehas ku paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan? Sa ano nakon ra ikakompara? ¹⁹Pareho ra it busoe it mustasa^e nga gintanom it sangka tawo sa anang taeanan. Pagkatapos hay nagtubo ra hasta nangin pareho it bahoe it kahoy ag pwede eon nga mapugaran it mga pispis ro anang mga sanga.”

Sangkiri sa Primero Pero Mangin Abo sa Ulihi ro Masakpan ku Paghari it Dyos

(Mt 13:33)

²⁰Naghambae pa gid si Jesus, “Sa ano nakon ikakompara ro paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan? ²¹Pareho ra sa matabo sa harina nga ginhaluan ku sangka bayi it sangkiriti nga pangpaalsa. Bisan sangkiriti eang rato hay nahapaalsa na kara ro bilog nga minasa.”

Pilia ro Pwertahan nga Makitid nga Paadto sa Eangit

(Mt 7:13-14, 21-23; 8:11-12)

²²Pagkatapos, nagpadayon si Jesus sa anang pagpamanawon paadto sa Jerusalem. Nagturo imaw sa mga tawo sa mga kabanwahan ag kabaryuhan nga andang ginaagyan. ²³Sa sangka lugar nga andang gin-agyan hay may nagpangutana kana, “Sir, sangkiri eang baea ro maeuwas?”

Naghambae si Jesus kanda tanan, ²⁴“Magtinguha gid kamo nga makasueod sa makitid nga pwertahan pasueod sa eangit. Ginahambae ko eagi kinyo nga sa ulihi hay abo ro magatinguha nga magsueod pero indi eon sanda makasueod ²⁵kon makapanirado eo't-a ro tagbahay. Hibinlan lang kamo sa liwan it pwertahan nga gapinanuktok ag gahinambae, ‘Ginuo, buksi kami.’ Pero sabton na kamo, ‘Owa ko gid kamo pagkilan-a nga akong mga katawhan ag bisan ro inyong ginhalinan!’ ²⁶Masabat man dayon kamo, ‘Nagsaeo pa ngani kita kato sa pagkaon. Nagturo ka pa ngani kato sa among

^eSa andang lugar ro busoe it mustasa hay maisot ag ro mustasa hay tanom nga nagataas it mga 3 o 4 nga metro.

banwa.’²⁷ Pero masabat ro tagbaeay, ‘Owa ko gid kamo pagkilan-a nga akong mga katawhan ag bisan ro inyong ginhalinan. Halin kamo iya, kamo tanan nga maeain ro buhat!’

²⁸Kon hikita ninyo sanday Abraham, Isaac ag Jacob ag ro tanan nga mga propeta nga gintapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos nga anang ginaharian pero kamo hay hibilin sa guwa ag pagatabugon, dikaron eon dayon kamo mag-inueahab ag magpinagot.²⁹ Sa rato man nga tyempo hay magaaeabutan ro mga tawo halin sa tanan nga parti it kalibutan ag magasaeo sa pagkaon kaibahan ku tanan nga mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.³⁰ Pamati kamo. May mga haulihi nga mauna ag may mga hauna nga mauilihi.”^f

Owa Haluko si Jesus ku ay Herodes nga Pagkatuso

³¹Pagkahambae karon ni Jesus, may nag-abot dayon nga mga Pariseo ag naghambae kana, “Halin eon iya ay gusto ka nga ipapatay ni Herodes.”³² Nagsabat si Jesus, “Balik kamo sa tuso ngaron ag sugiri ninyo imaw nga gasuboe ako it mga maeain nga espirito sa eawas it mga tawo ag gapamayad it mga masakiton makaron ag hin-aga. Sa ika-3 adlaw hay matapos eon ro akong ueubrahon.”^g ³³Ugaling dapat gid man ako nga magpadayon sa akong pagpamanawon makaron ag hin-aga ag sa masunod nga adlaw hasta makaabot ako sa Jerusalem, tatal ruyon ro syudad kon siin ginapamatay ro mga propeta.”

Naeuoy gid si Jesus sa mga Judio ay Andang Ginbinalibaran ro Paghigugma it Dyos Kanda

(Mt 23:37-39)

³⁴Naghambae dayon si Jesus, “Ay, aki, kaeuoy kamo nga mga tagaJerusalem! Ginapinamatay ninyo ro mga propeta ag inyong ginapinangeapog it bato hasta mamatay ro mga ginapaadto it Dyos kinyo. Permi nakon ginahandom nga tilipunon kunta kamo pareho

^fRo ginapatungdan siguro ni Jesus ku ‘mga haulihi’ hay ro mga bukon it Judio nga itapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos ag ro ‘mga hauna’ hay ro mga Judio nga indi ikatapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos dahil owa sanda nagatuo kay Jesus.(Basaha ro bersikulo 28 ag 29.)

^gRo buot hambaeon ni Jesus rikara hay bukon it tapuson nana ro anang bueuhaton sa sueod it 3 adlaw gid halin ku paghambae nana kara dahil sobra pa’t-ang 3 adlaw bago imaw ieansang sa krus sa Jerusalem. Ro ana’t-a nga buot hambaeon hay padayunon nana ro anang bueuhaton ag owa gid it bisan sin-o nga makapugong kana ag matapos eang don sa adlaw nga gintaeana it Dyos.

it mus-an nga nagatinipon ku anang mga isiw sa idaeom ku anang pakpak pero indi man kamo magsugot. ³⁵ Pamati kamo. Ginpabay-an eon kamo it Dyos pati ro inyong syudad ngara.^h Ag ginahambae ko kinyo nga umpisa makaron hay indi ninyo makilaea kon sin-o gid ako hasta sa adlaw nga maghambae kamo nga, ‘Daeayawon raya nga ginpadaea iya it Dyos.’”

Nagpamayad Eon Man si Jesus sa Adlaw it Inogpahuway

14 ¹ Isaeang ka Adlaw it Inogpahuway, ginkangay si Jesus it sangka manogdumaea it mga Pariseo nga idto magkaon sa anda. Tag nakasaylo eon imaw hay ginbinantayan gid imaw it mga tawo idto. ² Tapos ‘t-a hay may idto nga eaki nga nagapaeanghaeok sa atubang gid-a ni Jesus. ³ Pagkakita ni Jesus ku tawo ngato hay pinangutana nana ro mga maestro it Kasuguan ag ro mga Pariseo ngato nga nagabinantay kana, “Pwede baea sa atong Kasuguan ro magpamayad it masakiton sa Adlaw it Inogpahuway o indi?” ⁴ Pero owa gid sanda magsabat. Ngani ginbuytan dayon ni Jesus rondatong tawo ag ginpamayad. Pagkatapos kara hay ginpapanaw imaw ni Jesus. ⁵ Ginahambae dayon ni Jesus sanda, “Sin-o iya kinyo ro indi eagi magpatakas ku anang unga o baka nga nahueog sa bubon sa Adlaw it Inogpahuway?” ⁶ Pero owa gid sanda makasabat sa mga pangutana ni Jesus.

Ro Mapainubuson hay Pagapadunggan it Dyos

⁷ Hapan-uhan ni Jesus nga ro ginapili gid nga pungkuan ku mga kaibahan nana nga mga kinangay hay tag rato nga para eang sa mga dungganon nga tawo ngani ginhambaeon nana sanda, ⁸ “Kon kangayon ka sa punsyon, ayaw it platar sa lugar nga para sa pinakadungganon nga tawo ay basi may ginkangay ro tagbaeay nga mas dungganon pa kaysa kimo. ⁹ Tapos hay hambaeon ka ku nagkangay kimo, ‘Taw-an lang abi kana ro imo ngarong lugar.’ Hay kundi mahuy-an ka ag idto ka eon lang dayon ibutang sa lugar nga para sa mga witi-witi. ¹⁰ Ngani kon kangayon ka, idto platar sa lugar nga para sa mga witi-witi ag kon hikita ka ku nagkangay kimo hay hambaeon ka nana, ‘Pare, ham-an it iya ka’t-ing rikara? Musyon rikato sa lugar nga para sa mga dungganon.’ Hay kundi hikita ka

^hKu anyo 70 A.D., ro mga suldado it Roma hay nagsalakay sa Jerusalem ag pagkatapos it limang buean hay hasamad gid nanda ro bilog nga Jerusalem pati ro Templo. Ginpamatay man nanda ro mga linibo nga mga Judio.

pa ku tanan nimong mga kaibahan sa lamisa nga ginapadunggan ka. ¹¹ Dapat kamo nga mangin mapainubuson dahil ro tanan nga matinaas-taason hay pagasumpuon it Dyos ag ro mga mapainubuson hay pagapadunggan it Dyos.”

Kangaya Tag mga Indi Makabaeos Kimo

¹² Ginhambae man ni Jesus ro nagkangay kana, “Kon magpailabas ka o magpaihapon man, ayaw eang pagkinangaya ro imong mga amigo o mga igmanghod o mga igbata o mga kahilapit nga mga manggaranon ay syempre kangayon ka man nanda karon sa ulihi. Hay kundi habaslan ka eon dayon sa imong pagkinangay kanda. ¹³ Pero kon maghanda ka, kangaya’t-a permi ro mga pobre, ro mga kimpay, ro mga eupog ag ro mga bulag. ¹⁴ Kon ruyon ro imong obrahon hay pakamaayuhon ka it Dyos ay indi ron sanda kabaeos kimo. Baeusan ka it Dyos pag-abot it adlaw nga mabanhaw ro mga matarong nga mga tawo.”

Nagturo si Jesus Parti sa mga Nagbaealibad sa Kangay it Dyos

¹⁵ Pagkabati kara ku sambilog sa mga kaibahan ni Jesus sa lamisa hay naghambae imaw kay Jesus, “Bulahan gid-a ro magakaon sa handaan sa eangit sa oras nga magahari eon gid ro Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan. ¹⁶ Nagsabat si Jesus kana paagi sa rayang paanggid nga istorya, “May sangka tawo nga nagpahaom it mabahoe nga handaan ag kaabo ro anang ginkangay. ¹⁷ Tag oras eon nga inogkaon, ginsugo nana ro anang ulipon nga sueangon ro anang mga ginkangay ngato ay haom eon tanan. ¹⁸ Pero ro tanan nga mga ginkangay ngato hay nagbaealibad nga indi makaadto. Ro sambilog hay nagbangdanan sa ulipon, ‘Nagbakae abi ako it eugta ag dapat gid nga adtunan ko rato makaron agod tan-awon. Pasensyaha gid ako nga indi ako makaadto ha?’ ¹⁹ Hambae man it sambilog, ‘Nakabakae abi ako it 10ⁱ ka toro nga pang-arado. Gapanaw eon ngani ako ngara ay akon sanda nga samitan it pag-arado. Pasensyaha gid ako ay indi ako makaadto.’ ²⁰ Hambae ma’t-a ku isaea, ‘Bag-o eang gid abi ako nga kasae. Indi gid ako makaadto.’ ²¹ Nagbalik ro ulipon sa anang amo ag nagsugid. Pagkabati ku amo hay naakig imaw ag ginhambae nana ro ulipon, ‘Adto makaron eagi sa banwa ag daeha riya tanan ro imong makita sa mga karsada ag mga iskinita bisan ro mga

ⁱSa Griniyego, raya hay ‘5 paris’ ay 2 ka turo ro ginatakdan it yugo ag dungan nga gabira it arado.

pobre, ro mga kimpay, ro mga bulag ag ro mga paki.’ ²² Nagpanaw ro ulipon ag pagbalik nana hay nagsugid imaw sa amo, ‘Sir, tapos eon nakon ro imong ginsugo ngato pero may lugar pa gihapon sa lamisa.’ ²³ Nagsabat ro amo, ‘Panaw ag paadtuna riya ro tanan nga tawo nga imong hiagyan sa mga daean sa guwa it banwa ag sa mga aeagyan paadto sa kabaryuhan agod mapuno it tawo ro akong baeay. ²⁴ Ginahambae ko eagi kinyo nga owa gid it bisan sambilog sa ratong mga tawo nga hauna ko nga ginpangangay nga makasamit sa pagkaon nga akon nga ginpapahaom.”

Dapat Naton nga Paeabyon ro Pagsunod kay Jesus Eabi sa Tanan

²⁵ Nagpadayon si Jesus sa anang pagpamanawon ag kaabo-abo nga mga tawo ro nagsinunod kana. Nagbalikid imaw kanda ag naghambae, ²⁶ “Kon may tawo nga mag-adto kakon agod mangin akong sumueunod pero mas ginahigugma^j pa nana ro anang ginikanan, asawa, mga unga, mga igmanghod ag ro anang kaugalingon kaysa sa kakon hay indi imaw pwede nga mangin sumueunod nakon. ²⁷ Ro bukon it haom nga mag-atubang it kalisod, paghingabot ag kamatayon^k tungod nagasunod imaw kakon hay indi pwede nga mangin sumueunod nakon. ²⁸ Pero ayaw kamo it pasamang-samang. Huyapa anay ninyo kon man-o it abo ro inyong isakripisyo. Halimbawa, kon may tawo nga gaplano nga magpatindog it tore, ana anay nga huyapon kon pila ro anang magastos, kon masarangan ron nana it pagpahuman. ²⁹ Basi abi kon pundasyon eang ro anang hipatindog ag indi man lang gali imaw makapahuman hay intrimison lang imaw it tanan nga makakita karon. ³⁰ Sinanda dayon karon it mga tawo, ‘Ay, aki! Hagad-hagad pa! Gin-ueuumpisahan nana ro trabaho ag indi man lang gali imaw makapahuman.’ ³¹ Hara pa gid ro isaeang ka halimbawa. Indi magsukoe sa gira ro sangka hari kon indi anay nana pagpaino-inohon it mayad kon makasarang ro anang 10 mil nga ka suldado kuntra sa 20 mil nga ka suldado ku anang kuntra nga nagapaadto. ³² Kon indi sanda makasarang, samtang maeayo pa ro kuntra hay makasugo imaw it tawo nga mangutana kon ano ro kundisyon ku anang kuntra

^jSa Griniyego, raya hay ‘indi nana pagkaugtan’ pero ro buot hambaeon ni Jesus hay bukon it kaugtan naton ro mga maeapit katon kundi nga ro atong paghigugma kana hay mas eabaw pa gid dapat kaysa sa atong paghigugma kanda. Basaha sa Mateo 10:37.

^kSa Griniyego, raya hay “indi magpas-an ku anang krus”.

agod indi sanda pagsalakayon. ³³ Makaruyon man dapat kamo tanan nga magpaino-ino anay it mayad kon gusto ninyo nga mangin sumueunod nakon. Dahil kon indi ninyo pag-aywanan ro tanan ninyong pagkabutang hay indi kamo pwede nga mangin sumueunod nakon.

³⁴ “Kon indi kamo magpadayon sa inyong pagsunod kakon hay pareho kamo it asin nga owa eon it aeat. Mapuslanon ro asin pero kon maduea eon ro kaaeat karon hay owa eon it mahimo nga hipaaeat pa ron it uman. ³⁵ Indi eon ron mapuslan bisan ihalo sa eapok o bisan ubrahon nga abuno ngani ginapilak eon lang. Tamnan gid sa inyong paino-ino ro tanan ngarang ginhambae ko kinyo.”

Ro Istorya Parti sa Naduea nga Karnero

(Mt 18:12-14)

15 ¹ Permi nga nagainadto kay Jesus ro kaabo-abo nga manogsukot it buhis ag iba pang ginakabig nga mga makasasaea agod magpamati sa anang pagturo. ² Pero ro mga Pariseo ag ro mga maestro it Kasuguan hay nagminueo-mueo sa ginaobra ngaron ni Jesus. Hambae nanda, “Tan-awa tuo ro tawo ngara. Ginabaton nana ro mga makasasaea ngaron nga nagainadto kana ag gainiba pa imaw kanda sa pagkaon.” ³ Ngani nagsabat si Jesus sa mga nagmueo-mueo kana paagi sa rayang paanggid nga istorya. ⁴ Hambae nana, “Kon may isaeang ka tawo nga may 100 nga ka karnero ag naduea ro sambilog, bukon abi it anang aywanan¹ ro 99 idto sa pahangeaban ag usuyon ratong naduea? ⁵ Kon hikita nana ro ana ngatong karnero hay malipay imaw it duro ag ana rato nga pas-anon pauli. ⁶ Pag-abot nana sa anda hay anang pangtawgon ro anang mga amigo ag mga kahalapit. Hambaeon nana sanda, ‘Mali kamo, magkasadya kita. Nalipay gid ako it duro ay hakita ko eon ro akong karnero nga naduea.’ ⁷ Ginahambae ko kinyo nga mabahoe gid ro kalipay idto sa eangit sa bisan sambato eang nga makasasaea iya sa kalibutan nga maghinuesoe ag magtalikod sa anang saea. Pero owa gid it kalipay idto sa eangit sa 99 nga iya sa kalibutan nga nagaeaom nga matarong sanda ag owa eon it kinahangean nga magtalikod sa saea.”

¹Ana anay siguro nga aywan ro 99 ngato sa anang kapareho nga manogbantay it karnero.

Ro Istorya Parti sa Naduea nga Kwarta

⁸Hambae pa gid ni Jesus, “Kon may sangka bayi nga may 10 bilog nga drakma^m ag naduea ro sambilog, bukon abi it masindi imaw it iwag ag ana nga silhigan ro bilog nga baeay ag usuyon it mayad hasta hikita nana rato? ⁹Kon hikita eon nana rato hay pangtawgon nana ro anang mga amiga ag kahilapit. Hambaeon nana sanda, ‘Mali kamo, magkasadya kita! Nalipay gid ako it duro ay hakita eon nakon ro akong naduea nga drakma.’ ¹⁰Ginahambae ko kinyo nga magakalipay ro mga anghel it Dyos kon may sangka makasasaea nga maghinuesoe ag magtalikod sa anang saea.”

Ro Istorya Parti sa Naduea nga Unga

¹¹May gin-istorya pa gid si Jesus kanda. Hambae nana, “May sangka tatay nga may daywang ka unga nga eaki. ¹²Naghambae kana ro anang kamanghuran, ‘Tay, bue-on eon nakon ro akong hueay sa among paeanublion kimo.’ Ngani ginhueay ku ama sa anang daywang ka unga ro andang paeanublion. ¹³Pagkapilang adlaw, ginbaligya t’a tanan ku kamanghuran ro anang hueay ag pumanaw sa maeayo nga lugar daea ro anang kabakeanan. Pag-abot idto hay nagpinagusto imaw ag anang ginwaldas ro anang kwarta. ¹⁴Tag naubos eon nana it gasto ro anang kwarta hay nag-abot man ro grabi nga tiggueutom sa rato nga lugar ag nagpiot ro anang pagpangabuhi. ¹⁵Ngani nagsueod lang imaw it trabaho sa sangka tagaidto ag gin-obra imaw nga manogbahog it baboy idto sa ana karang uma. ¹⁶Nagutom gid imaw it duro nga matsa makaon eon imaw it bahog it baboy pero owa it gatao kana it makaon.

¹⁷“Ku ulihi hay nakatagumpaaw imaw. Hambae nana sa anang kaugalingon, ‘Ro mga trabahador ni Tatay hay gapaeanubra ro pagkaon pero ako iya hay haeos mamatay eon sa gutom. ¹⁸Mauli eon lang ako kay Tatay ag hambaeon ko imaw, “Tay, nagkasaea gid ako sa Dyos ag kimo. ¹⁹Bukon eon ako it bagay nga bilangon nga unga nimo. Bilanga lang ako nga sambilog sa imong mga trabahador.”’ ²⁰Ngani, nag-uli imaw sa anang ama. Hapantawan eagi imaw kara bisan maeayo pa imaw sa anda. Naeuoy gid ra kana it duro ag nagdaeagan ra ag ginsueang-sueang imaw ag ginhakos ag ginharuan. ²¹Naghambae dayon ro unga, ‘Tay, nagkasaea gid ako sa Dyos ag kimo. Bukon eon ako it bagay nga bilangon nga imong unga.’ ²²Pero

^mKu ratong tyempo, ro sang drakma hay sweldo it trabahador sa sang adlaw.

naghambae ro ama sa anang mga ulipon, ‘Bakasa ninyo! Bue-a to ro pinakamanami nga mahabang eambong ag ilisan imaw. Suksuki man imaw it singsing ag sandalyas ²³ ag matansaha ninyo tag pinatambok nga baka. Makaon kita ag magkinasadya ²⁴ dahil ro akong unga nga eaom ko hay patay eo’t-a hay buhi’t-a gali. Naduea imaw pero hakita eon.’ Gintuman ro sugo ku ama ag nag-umpisa dayon ro andang paghilinadya.

²⁵ “Tag nagakatabo ra, idto pa karon ro magueang nga unga sa eanas. Nag-uli imaw ag tag maeapit lang imaw sa andang baeay, nakabati imaw it nagatokar ag may nagasinaot. ²⁶ Gintawag nana ro sambilog sa mga ulipon ag ginpangutana kon may ano sa anda. ²⁷ Nagsabat ro ulipon, ‘Nag-abot eon ro imong manghod ag ginpamatansa ni Tatay mo tag pinatambok nga baka ay nakabalik kana ro imong manghod nga sa mayad nga kahimtangan.’ ²⁸ Pero naakig ro magueang ag indi imaw magsueod sa baeay. Nagguwa ro andang ama ag ginhininyo imaw nga magsueod. ²⁹ Pero ginsabat nana ro andang ama, ‘Kabatas ka ma’t-ing, Tay. Nagpinamusko ako kimo it pilang dag-on ag gintuman ko tanan ro imong sugo. Hataw-an mo gid baea ako it bisan tiyo eon lang it kanding nga akong ihanda sa akong mga amigo ag magkueukalipay man mana? Owa gid! ³⁰ Pero pag-uli ku imo ngarong unga nga nagwaldas sa mga maeain nga bayi ku imong ginpapanubli kana hay imo pa nga ginpamatansahan ku pinatambok nga baka!’ ³¹ Nagsabat ro ama, ‘Toto, iya ka’t-ing permi sa akong euyo ag kon ano ro akon hay imo man. ³² Pero dapat t’a kita nga magselebrar ag magkalipay ay ro imong manghod nga eaom naton nga patay eon hay buhi’t-a gali. Naduea imaw pero nag-uli eon.’ ”

Ro Istorya Parti sa Tuso nga Administrador

16 ¹ Pagkatapos, may gin-istorya pa si Jesus sa anang mga sumueunod, “May sangka manggaranon nga may administrador. May nagreklamo sa manggaranon nga ginapaumangan ku administrador ro pagpadaeagan ku anang negosyo. ² Ginpatawag ku manggaranon ro administrador ngato ag ginhambae, ‘Ano ro akong mga habatian ngara parti kimo? Taw-an kakon ro mga listahan kon paalin mo ginpadaeagan ro akong negosyo tungod ginapahalin ko eon ikaw sa imong pagkaadministrador.’

³ Nagpaino dayon ro administrador ngato ag sinana sa anang kaugalingon, ‘Maalin lang baea ako kara dahil ginapahalin eon

ako ku akong amo? Owa eon ako it kusog mag-obra it mabug-at nga trabaho. Ag nahuya man ako magpakalimos. ⁴ A, huo! Sayod ko eon kon ano rang obrahon agod kon hipahalin eon ako sa ang pagkaadministrador hay may mga amigo pa gihapon ako nga gapaistar kakon sa andang baeay.’ ⁵ Ngani ginpatawag nana it tig sambilog ro mga may taeaw-an sa anang amo. Hambae nana sa primero, ‘Pila ngani ro imong taeaw-an sa akong amo?’ ⁶ Nagsabat ro tawo, ‘3,500 litros nga eana it oliboⁿ.’ Hambae ku administrador kana, ‘Hara ro imong listahan. Pungko eon. Bakasa eon ag islan mo. 1,750 litros eang ro butangan.’ ⁷ Pagkatapos ku sambilog ngato, pinangutana it administrador ro masunod, ‘Pila man ro imong taeaw-an sa akong amo?’ Nagsabat ro tawo, ‘30,000 kilos^o nga trigo.’ Naghambae ro administrador, ‘Hara ro imong listahan. 24,000 kilos eang ro butangan.’ ⁸ Bisan ginluko ku administrador ngato ro anang amo, pagkasayod ku amo ku anang gin-obra hay nagdayaw gihapon rato kana dahil mayad imaw maideya sa pagpahaom para sa anang paeaabuton. Bukon ron it makangawa-ngawa ay ro mga tawo iya sa kalibutan nga owa nagatuo sa Dyos hay mas tuso kon makibagay sa andang isigkatawo kaysa sa mga nagakabuhi eon sa kahayag halin sa Dyos. ⁹ Ro manggad iya sa kalibutan hay indi masaligan ag indi man magdurar. Pero ginahambae ko kinyo nga gamita ninyo ron sa pagpangamigo agod kon magtaliwan eon kamo sa kalibutan ag owa eon gakinahangean ku mga ruyon ngaron hay pagasueang-sueangon kamo ku mga amigo ninyo ngato sa lugar kon siin magaililiba kamo hasta sa owa it katapusan.

¹⁰ “Ro tawo nga masaligan sa maistan nga butang hay masaligan man sa mabahoe. Ro tawo nga madaya sa maistan nga butang hay madaya man sa mabahoe. ¹¹ Ngani kon indi kamo masaligan it manggad iya sa kalibutan nga indi masaligan ag indi magdurar, indi man kinyo ikasalig it Dyos ro minatuod nga manggad.^p ¹² Ag kon indi kamo masaligan ku mga butang nga ana it iba hay paalin man kamo taw-an it mangin inyo mismo?^q ¹³ Owa it ulipon nga makaserbisyo it

ⁿSa Griniyego, raya hay ‘100 batos’. Ro sueod it sangka batos hay mga 35 litros

^oSa Griniyego raya hay ‘100 koros’. Ro sangka koro hay mga 300 kilos.

^pRo minatuod nga manggad hay ro premyo it Dyos sa eangit (basaha sa Mateo 6:20).

^qRo Dyos ro matuod tag-ana ku tanan naton nga pagkabutang iya sa kalibutan (Mga Salmo 24:1). Gintugyan ron katon ag kon ginagamit ron naton sa pagbulig ag sa pagpakamaayo sa iba hay premyuhan kita it minatuod nga manggad sa eangit sa ulihi.

dungan sa daywang ka amo. Tungod ro matabo hay ana nga kaugtan ro sambilog ag higugmaon ro isaea o ana nga apinan ro sambilog ag balewalaon ro isaea. Indi kamo pweding magserbisyo sa Dyos it husto ag paeabihon man ninyo ro pagmanggad.”

¹⁴Habatian ku mga Pariseo ro tanan ngato nga ginhambae ni Jesus ag dahil sanda ra hay mga mailaon it manggad, anda kara imaw nga gintinuya-tuya. ¹⁵Pero ginhambae sanda ni Jesus, “Kamo’t-a ro akong ginapatungdan nga nagapapati sa mga tawo nga tama gid kamo pero sayod it Dyos ro inyong kabubut-on.^r Ro mga ginadayaw abi it tawo hay imaw man ron ro ginakangil-aran it Dyos.”

¹⁶Naghambae pa gid si Jesus, “Ro Sagrado nga Kasueatan it Dyos nga ginsueat ni Moises ag ku mga propeta hay ginapatuman tag owa pa si Juan nga Manogbawtismo. Pero umpisa nga nagturo si Juan hay ginwinali eon ro Mayad nga Balita parti sa paghari it Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan ag kaabo-abo nga mga tawo ro nagatinguha gid nga matapoe kara. ¹⁷Pero owa nagakahueugan nga owa eon it pueos ro Kasuguan ag ro mga ginsueat it mga propeta. Mas maeumo nga maduea ro eangit ag eugta kaysa sa maduea ro gahom ku bisan pinakamaisot nga detalye karon. ¹⁸Ro kada eaki nga magbueag sa anang asawa ag mag-asawa it uman hay nagapangawatan ag ro eaki nga gaasawa sa bayi nga binueagan it asawa hay nagapangawatan man.”^s

Ro Istorya Parti kay Lazaro ag sa Manggaranon

¹⁹Tapos, may gin-istorya pa gid si Jesus, “May sangka manggaranon nga puro manami ag maeahaeon ro anang ginasuksuk. Kalipay eo’t-a nana ro pagpakita-kita adlaw-adlaw ku anang

^rRo buot hambaeon ni Jesus kara hay ro mga Pariseo rondatong administrador sa anang istorya. Kon mauno ginapati ku administrador ro mga may taeaw-an sa anang amo nga tama imaw hay makaruyon man ro ginaobra ku mga Pariseo sa andang isigkatawo.

^sPosible nga eubton nga ro unang ginapatamaan ni Jesus sa bersikulo 17 ag 18 hay ro mga Pariseo. Pareho sanda sa administrador ngato nga ginbayluhan ro nakasueat sa listahan ay anda man nga ginabayluhan ro nakasueat sa Kasueatan it Dyos agod maeumo sundon it tawo. Halimbawa, ro kasuguan parti sa pagbueag it mag-asawa. Sinanda hay pwede nga bueagan it eaki ro anang asawa sa bisan ano nga rason, parehas abi it nasunog nga pagkaon o dahil maeaw-ay ro bayi. Ngani posible nga ro pinakapunto ku istorya ngato ni Jesus hay anang ginapakita nga ginabalewala ku mga Pariseo ro Kasueatan it Dyos ag pagusto sanda kon ano ro andang ginabayluhan.

grabi nga kabuganaan. ²⁰ Ag may sangka pobre nga si Lazaro ro anang ngaean. Lipos it gueos ro ana kara nga eawas. Idto imaw ginpaeubog sa may pwertahan it pader ku baeay it manggaranon ag ²¹ nagapaabot-abot nga basi eon lang makakaon imaw it bisan salin ku manggaranon. Ginapaeapitan pa imaw it mga ayam ag ginadilapan ro anang mga gueos.

²² “Ku ulihi hay namatay si Lazaro ag gindaea imaw it mga anghel kon siin si Abraham ag ginpapungko sa anang euyo nga lugar para sa mga dungganon. Owa magbuhay, namatay man ro manggaranon ag gineubong. ²³ Idto imaw sa impyerno^t tumugpa ag nagainantos it sobrang kasakit. Nagtan-aw imaw sa maeayo ag hakita nana si Abraham ag si Lazaro nga idto sa anang euyo kara. ²⁴ Nagsinggit ro manggaranon, ‘Lolo Abraham, maeuoy ka man kakon! Paadtuna iya si Lazaro ag patum-uyan kana ro anang tudlo sa tubi ag ipatueo sa akong dila agod maeamigan ay indi eon ako katakod ku kainit it kaeayo ngara!’ ²⁵ Pero nagsabat si Abraham, ‘Toto, dumduma nga tag nagakabuhi ka pa sa kalibutan hay puro mga manami nga butang ro imong hasamitan. Si Lazaro ma’t-a hay puro eang mga kalisod ro anang hasamitan pero makaron hay nagakalipay imaw riya ag ikaw ma’t-a hay nagaantos inha. ²⁶ Ag isaea pa hay indi inha makatabok si Lazaro ay may ginbutang sa tunga naton nga maeapad ag kadaeom-daeom nga pisong. Ngani owa it makatabok inha kimo ag owa man it makatabok iya kamon.’ ²⁷ Nagsabat tag manggaranon, ‘Kon mawron, Lo, hay mangabay lang ako kimo. Paadtuna lang abi si Lazaro sa baeay ku akong ama ²⁸ ay may lima pa akong kaigmanghod nga eaki idto. Kunta hay paandaman nana sanda agod indi man sanda hiadto sa lugar ngara nga puro eang kasakit.’ ²⁹ Pero nagsabat si Abraham, ‘May anda nga kasueatan nga ginpasueat it Dyos kay Moises ag sa mga propeta. Dapat magpamati ag magtuman ro imong mga igmanghod kon ano ro nasueat dikato.’ ³⁰ Nagsabat tag manggaranon, ‘Indi sanda karon magpati, Lolo Abraham. Pero kon may mabanhaw ag mag-adto idto kanda hay magahinuesoe ag magatalikod gid ron sanda sa andang mga saea.’ ³¹ Nagsabat kana si Abraham, ‘Kon indi sanda magpati sa ginsueat ni Moises ag ku mga propeta hay indi man sanda makumbinsi bisan may nabanhaw pa nga mag-adto kanda.’ ”

^tSa Griniyego daya hay ‘Hades’.

Indi Naton Pagtentaron ro Iba nga Magpakasaea ag Patawaron Naton ro Nagakasaea Katon

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

17¹ Naghambae si Jesus sa anang mga sumueunod, “Ro mga tentasyon agod magkasaea hay una permi. Pero makangangidlis gid ro matabo sa ulihi sa nagatentar sa anang isigkatawo nga magkasaea.² Mas mayad pa’t-a nga hinigtan imaw it mabahoe nga galingan nga bato sa liog ag tinagbong sa eawod kaysa sa masamitan na ro pina it Dyos sa ulihi kon makatentar imaw nga magkasaea ro bisan sambilog eang sa mga bukun pa it malig-on ro pagtuo kakon.”³ Ngani bantayi ro inyong hueag.

“Kon magkasaea kimo ro imong igmanghod, hambaei imaw ag kon magpangayo imaw it patawad hay patawara.⁴ Bisan magkasaea pa imaw kimo it pitong beses sa sang adlaw ag magbinalik ag magpinangayo imaw it patawad sa kada pagkasaea nana kimo hay dapat nimo imaw nga patawaron.”

⁵ Pagkabati ku mga apostoles sa ginhambae ngato ni Jesus, naghambae sanda kana, “Dugangi pa gid ro among pagtuo.”

⁶ Nagsabat ro Ginuo, “Kon may inyo nga pagtuo nga bisan mat busoe eang it mustasa^v it bahoe ag halimbawa nga ginsugo ninyo ro mabahoe ngara nga kahoy nga gabuton nana ro anang kaugalingon ag itanom sa eawod hay tumanon ’t-a kamo karon.

Dapat nga Mapainubuson Kita sa Patuman sa Dyos, Bukon Eang it Para Dayawon

⁷ Naghambae pa gid si Jesus, “Halimbawa abi nga may imong ulipon. Gaarado imaw o gabantay it karnero. Pagkauli nana halin sa anang obra, ginahambae baea nimo imaw nga magkaon eagi ag ikaw nga anang amo hay owa pa ngani kakaon?”⁸ Bukon abi it imo anay imaw nga ginahambae, ‘Mag-ilis ka anay ag hikutan mo dayon ako it ihapon. Pagkatapos hay serbihan mo ako it pagkaon ag mainom. Kumaon ka dayon kon tapos eon ako.’⁹ Dapat baea nga magpasaeamat ro amo sa ulipon dahil gintuman ro anang sugo? Indi’t-a dapat ron ay ruyon ma’t-a ro obligasyon it ulipon.¹⁰ Makaruyon man kamo. Kon gintuman ninyo ro tanan nga ginsugo kinyo it Dyos, ayaw kamo mag-isip nga dapat kamo nana nga

^uSa Griniyego raya hay ‘isaea sa mga maisot ngara’.

^vRo kabahoe ku rayang busoe hay kaisot-isot gid.

dayawon kundi butangan sa inyong isip nga, ‘Mga ulipon man lang kami it Dyos. Gin-obra man lang namon ro among obligasyon.’ ”

Sambilog Eang ro Nagpasaeamat kay Jesus sa Napueo nga Ginpamayad Nana

¹¹ Tag nagapadayon si Jesus sa anang pagpamanawon paadto sa Jerusalem^w, idto imaw nag-agi sa may dueunan it probinsya it Samaria ag probinsya it Galilea. ¹² Tag nagapasueod eon imaw sa sangka baryo, may napueong ka aruon idto nga nagsueang-sueang kana pero pumundo sanda tag maeayo-eayo pa sanda kay Jesus ¹³ ag nagsinggit, “Jesus! Sir! Maeuoy ka kamon!” ¹⁴ Pagkakita kanda ni Jesus hay naghambae imaw, “Adto kamo sa mga saserdote^x ag magpatan-aw.” Nagpanaw sanda ag tag sa daean pa eang sanda hay nagmayad ro andang aro. ¹⁵ Pagkapan-o it sambilog kanda nga nagmayad eon imaw hay bumalik imaw ag nagsininggit it pagdayaw sa Dyos. ¹⁶ Naghapa imaw sa atubang ni Jesus ag nagpinasaeamat kana. TagaSamaria pa gali ro tawo ngato. ¹⁷ Naghambae si Jesus, “Bukon abi it napueo ro nagmayad? Hay siin ’t-a ro siyam?” ¹⁸ Ham-an it daya eang nga bukong pa it Judio ro nagbalik agod magdayaw sa Dyos?” ¹⁹ Ginhambae dayon ni Jesus ratong tawo, “Tindog ag pumanaw ka eon. Naeuwas ka tungod nagatuo ka kakon.”

Pagturo Parti sa Paghari it Dyos ag sa Pagbalik ni Jesus Iya sa Kalibutan

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰ May mga Pariseo nga nagpangutana kay Jesus kon hin-uno eon magahari ro Dyos sa kalibutan. Nagsabat si Jesus, “Indi makita it mata ro pag-abot ku paghari it Dyos ²¹ tungod ro paghari it Dyos hay ro anang paghari sa inyong tagipusuon. Ngani owa it makahambae nga iya eon o idto mana dikato.” ²² Tapos ginhambae nana sa anang mga sumueunod, “Maabot ro tyempo nga inyong handumon nga makasamit bisan sang adlaw eang ku daeayawon nga paghari nakon nga Unga it Tawo pero indi pa ron pwede. ²³ May mahambae kinyo nga idto mana imaw o hara mana, iya imaw. Ayaw kamo it pati ag munot kanda ²⁴ tungod ro pagbalik nakon nga Unga it Tawo

^wRo anang pagpamanawon ngara hay nag-umpisa sa kapitulo 9:51.

^xKon nagmayad eon ro sangka tawo sa anang baeatian sa panit hay dapat nga mag-adto imaw sa saserdote ag magpatan-aw. Ro saserdote ro gahambae kon ro tawo hay nagmayad eon sa anang baeatian ngato. (Mabasa man ra sa Levitico 14:1-32.)

hay pareho it kilat nga gaguhit ro hayag sa bilog nga kaeangitan ag makita it tanan nga tawo. ²⁵ Pero bago ako magbalik hay dapat mag-antos anay ako it abo nga kalisod ag indi pagpatihon ku mga tawo sa makaron nga tyempo.

²⁶ “Ro ginaobra ku mga tawo sa tyempo nga magbalik ako nga Unga it Tawo hay pareho man sa ginaobra ku mga tawo sa tyempo anay ni Noe. ²⁷ Bangod kato, bago nagbaha hay owa sanda mag-inato ku maabot nga kaeaeat-an kundi sa adlaw-adlaw hay normal ma’t-a gihapon ro andang pagpangabuhi nga nagakaon, nagainom, ag nagaeeasawa hasta sa oras nga nagsueod sanday Noe sa arka. Nagbaha dayon ag nagkaeeumos sanda tanan. ²⁸ Makaruyon man kato ro hilimuon it mga tawo sa tyempo ni Lot tag idto imaw nag-istar sa Sodoma. Nagakaon, nagainom, nagapamakae, nagabaligya, nagatanom, ag nagapatindog sanda it baeay, pareho gid it normal nga pagpangabuhi. ²⁹ Pero sa adlaw nga naghalin sanday Lot sa Sodoma hay ginpaueanan it Dyos it kaeayo ag nagabaga nga asupre ro ratong lugar ag nagkaeamatay ag nagkaeasamad ro tanan idto. ³⁰ Makaruyon man nga bukon it haom ro mga tawo kon magbalik ag magpakita eon ako nga Unga it Tawo.

³¹ “Pag-abot ku adlaw ngaron, kon may tawo nga idto sa atop^y ku anang baeay hay dapat nga magpaeagiw eagi imaw ag indi eon magsueod sa baeay agod bue-on ro anang pagkabutang. Ag ro nagaobra sa eanas hay indi eon dapat nga mag-uli. ³² Dumduma ninyo ro natabo sa asawa ni Lot. ^{+Ro} ³³ Ro bisan sin-o nga naila nga magsunod sa ana eang nga gusto sa anang kabuhi hay mamatay man gihapon ag pinahan sa impierno. Pero ro bisan sin-o nga magsakripisyo ku anang gusto agod sundon ro akong kabubut-on hay makabaton it kabuhi nga owa it katapusan.

³⁴ “Ginahambae ko eagi kinyo nga kon gabii ako magbalik, kon may daywa nga nagahulid sa katri pero sambato eang kanda ro akong sumueunod hay bue-on ro sambato kanda ag hiaywanan ro sambato.^z ³⁵ Kon may daywang ka bayi nga nagabayo pero sambato

^ySa lugar it Israel ku rato nga tyempo it pagsueat ku Bibliya, ro atop it baeay hay matapan ag human sa pinatig-a nga eapok. Rato hay pwedeng bueun-agan ag taeaguan it trigo ag iba pa nga eamigas ag pwede man nga paeahuway-huwayan.

^{+Ro}asawa ni Lot hay nangin haligi nga asin paglingot nana sa nagakasunog nga mga syudad it Sodoma ag Gomorra. Mabasa ra sa Genesis 19:26.

^zNagakahueugan siguro ra nga ro tumueuo hay bue-on agod magaiwa imaw kay Jesus (I Tesalonica 4:17) ag ro bukon it tumueuo hay maaywan agod pinahan.

eang kanda ro akong sumueunod hay bue-on kanda ro sambato ag hiaywanan ro sambato.” ³⁶ ^{a37} Nagpangutana dayon ro anang mga sumueunod, “Siin ra matabo, Ginuo?” Nagsabat si Jesus, “Matabo gid ra pareho it haeambaeunon nga madali hikita kon siin kampi ro may patay nga eawas tungod idto ro mga pispis nga buwitri nagadaeapo agod magtuka.”

Ro Istorya Parti sa Baeo nga Owa Naayawi Magpinangayo it Bulig

18 ¹ Pagkatapos, may ginsugid si Jesus nga sangka paanggid nga istorya agod tud-an ro anang mga sumueunod nga dapat sandang magpangamuyo permi ag indi pageuyahan it buot.

² Hambae nana, “Sa sangka banwa hay may huwis nga owa it ginatahod, bisan pa ro Dyos. ³ May baeo man sa banwa ngato nga permi nga nagabinalik-balik sa huwis ag nagapangayo it hustisya kuntra sa nag-agrabyo kana.’ ⁴ Ku primero hay owa gid mag-inato ro huwis pero ku ulihi, sinana sa anang paino-ino, ‘Owa ako gatahod bisan kanyo, bisan pa sa Dyos ⁵ pero dahil ginasinupae ako baeo ngara hay buligan ko lang imaw sa anang diritso ay kon indi hay ana ako kara nga pagbinalik-balikon hasta tak-an ako kana.’ ”

⁶ Naghambae dayon ro Ginuo, “Isipa ninyo nga bisan bukon it matarong ro huwis ngato hay ana gihapon nga ginbuligan ro baeo ngato. ⁷ Bukon abi it mas kapin pa gid ro Dyos nga matarong gid? Anang taw-an it hustisya ro anang mga pinili nga katawhan nga ginmaltrato nga nagapinangayo it bulig kana sa adlaw ag sa gabii. Indi gid imaw matak-an sa andang pagpinangayo kana.

⁸ Ginahambae ko kinyo nga sa tama nga oras hay ana eagi sanda nga taw-an it hustisya. Pero kon magbalik ako nga Unga it Tawo iya sa kalibutan, may hiabutan pa baea ako nga mga tawo nga ro pagtuo hay malig-on pareho ku baeo ngato?^b”

Ro Istorya Parti sa Pariseo ag ro Manogsukot it Buhis

⁹ Nagsugid pa gid si Jesus it sangka paanggid nga istorya sa mga tawo idto nga nagapati gid-a nga mga matarong sanda ngani andang

^aOwa gintapean ro bersikulo 36 sa ibang kopya it Sagradong Kasueatan: “Kon may daywang ka tawo nga gaobra sa eanas hay bue-on ro sambilog ag hiaywanan ro sambilog.”

^bRayang malig-on nga pagtuo hay nagapabaskog it buot sa mga tawo agod makapadayon sanda sa pagpangamuyo ag pagsalig nga taw-an sanda it Dyos it hustisya sa tama nga oras.

ginasika-sika ro iba. ¹⁰ Hambae ni Jesus, “May daywang ka tawo nga nagsueod sa Templo agod magpangamuyo. Ro sambato hay Pariseo ag ro isaea hay manogsukot it buhis. ¹¹ Nagtindog ro Pariseo ag nagpangamuyo nga ginapabugae ra kaugalingon. Hambae nana, ‘Gapasaeamat ako kimo, Dyos ko, nga bukon ako it pareho ku ibang tawo nga buyong, bukon it matarong, ag hangawatan. Ag gapasaeamat gid-ang nga bukon ako it pareho ku manogsukot it buhis ngato. ¹² Nagapuasa ako it daywang beses sa sang dominggo ag gatao ako it ikanapueong parti ku tanan nakong kinitaan.’

¹³ Pero ro manogsukot it buhis ma’t-a nga nagatindog idto sa maeayo-eayo hay indi ngani makatangda sa eangkit sa kahuya ag ginabinayo ro anang dughan tanda ku anang paghinuesoe. Hambae nana, ‘Makasasaea ako, Dyos ko. Kaeuuyi man ako!’ ” ¹⁴ Hambae ni Jesus, “Ginahambae ko kinyo nga pag-uli ku manogsukot hay imaw ’t-a ro matarong eon sa mata it Dyos ag bukon it ratong Pariseo. Ro tanan nga matinaas-taason hay pagasumpuon it Dyos ag ro mga mapainubuson hay pagapadunggan it Dyos.”

Dapat Naton nga Tuearon ro mga Unga sa Atong Pagtuo kay Kristo

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Isaeang adlaw, may mga tawo nga nagdaea ku andang mga maintok nga mga unga pati ku andang mga eapsag agod hibuytan ag hibendisyanan sanda ni Jesus. Ugaling pagkakita kara ku anang mga sumueunod hay andang ginpangisan ratong mga tawo. ¹⁶ Pero ginpapaeapit sanda ni Jesus kana ag naghambae imaw sa anang mga sumueunod, “Pabay-i nga magpaeapit kakon ro mga unga. Ayaw ninyo sanda pagbawaei tungod ro mga pareho kanda ro ginatapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos. ¹⁷ Matuod rang ginahambae kinyo nga ro bisan sin-o nga owa nagabaton ku paghari it Dyos sa anang kabuhi pareho sa malipayon nga pagbaton ku mga unga hay indi matapoe sa mga pinasahi nga sinakpan it Dyos.”

Malisdan ro mga Manggaranon nga Magsunod it Hantop kay Jesus

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Tapos, may sangka manogdumaea it mga Judio nga naghambae kay Jesus, “Maestro, mayad ka nga tawo. Ano ro akon nga dapat obrahon agod mabaton ko ro kabuhi nga owa it katapusan?”

¹⁹ Nagsabat si Jesus, “Ham-an it ginatawag mo ako nga mayad? Ro Dyos gid lang ro mayad ag owa eon it iba pa.”^c ²⁰ Parti ma’t-a sa imong pangutana hay raya ro akong sabat. Hasayran mo ro mga kasuguan nga: Indi ka magpangawatan, indi ka magpatay, indi ka magpanakaw, indi ka magtestigo it pinuril, tahura ro imong ginikanan.”^d ²¹ Nagsabat ro manogdumaea, “Ginatuman ko eon ron tanan halin ku bata pa ako hasta makaron.” ²² Pagkabati kara ni Jesus, ginhambae nana ro manogdumaea, “Sambilog pa gid ro dapat nimong obrahon. Baligyaan tanan ro imong pagkabutang ag ipanueupod sa mga pobre ro kabakeanan, ag may imo dayon nga manggad idto sa eangit. Pagkatapos hay bumalik ka agod mangin sumueunod nakon.”

²³ Pagkabati kara ku tawo hay nasubo gid imaw it duro ay pwerti abi imaw ka manggaranon. ²⁴ Pagkakita ni Jesus ku anang grabi nga kasubo hay naghambae imaw, “Malisod gid-a sa mga manggaranon nga magpasakop sa paghari it Dyos sa andang tagipusuon.” ²⁵ Mas maeumo pa sa mabahoe nga sapat pareho it kamelyo nga mageapos sa tuhob it dagom kaysa sa manggaranon nga magpasakop sa paghari it Dyos sa andang tagipusuon.” ²⁶ Nagpangutana ro mga tawo nga nagapamati kana. Hambae nanda, “Hay sin-o ea’t-a gali kara ro maeuwas?” ²⁷ Nagsabat si Jesus, “Ro imposible sa tawo hay posible sa Dyos.” ²⁸ Tapos, hambae ni Pedro, “Hay paalin’t-a kami? Ginpang-aywanan namon ro tanan-tanan ag nagsunod kimo.” ²⁹ Naghambae si Jesus kanda, “Matuod rang ginahambae kinyo nga makabaton gid it baeos ro tanan nga mag-ayaw ku andang baeay o asawa o mga igmanghod o ginikanan o mga unga tungod sa andang pagwali parti sa paghari it Dyos. ³⁰ Sa makaron hay makabaton sanda it mas pa gid kaysa sa andang gin-aywanan ag sa pihak nga kinabuhi hay taw-an sanda it kabuhi nga owa it katapusan.”

^cRo ginhambae ngara ni Jesus hay owa nagakahueugan nga bukon imaw it Dyos o ro anang kinaiya hay bukon it mayad. Ro ana’t-a nga gustong hambaeon hay kon ginatawag imaw it “mayad” pareho ku paghambae kana it “mayad ka nga tawo” hay dapat anay nga maeubtan ku nagatawag ro kahueugan karon. Dahil nga kon ro Dyos eang ro mayad, kon magtawag kita kay Jesus nga “mayad nga tawo” hay aton nga ginakilaea ro anang pagkaDyos.

^dMabasa man ra sa Exodo 20:12-16 ag Deuteronomio 5:16-20.

Ro ay Jesus nga Ikatlong Beses nga Paghambae Parti sa Anang Kamatayon

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Gindaea dayon ni Jesus sa binit ro anang dose nga ka sumueunod ag ginhambae, “Pamati anay kamo kakon! Nagapaeangop eon kita sa Jerusalem ag ro tanan nga ginsueat it mga propeta parti kakon nga Unga it Tawo nga idto matabo hay matuman. ³² Traiduron ako ag itugyan sa mga bukun it Judio. Anda ako nga tuya-tuyaon, pakahuy-an ag pil-an. ³³ Anda man ako nga latiguhon ag patyon pero sa ikatlong adlaw hay mabanhaw ako.” ³⁴ Pero owa gid sanda kaeubot ku ay Jesus nga mga ginhambae ay ginlipod kanda ro kahueugan kato.

Nagpamayad si Jesus it Sangka Bulag

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Tag maeapit eon lang sanday Jesus sa Jerico, may idto nga bulag nga nagalingkod sa binit it daean ag nagapakalimos. ³⁶ Habatian nana ro abong tawo nga nagainagi ngani nagpangutana imaw, “May ano ay?” ³⁷ Nagsabat ro mga tawo, “Gaagi rikara si Jesus nga tagaNazaret.” ³⁸ Nagsinggit dayon ro bulag, “Jesus! Apo ni Haring David, maeuoy ka kakon!” ³⁹ Ro mga tawo nga gauna kay Jesus hay nagsinaway sa bulag ngato nga maghipos. Pero imbis nga maghipos hay ginbinaskog pa gid ngani nana ro anang pagsinggit. Hambae nana, “Jesus, Apo ni Haring David! Maeuoy ka man kakon!” ⁴⁰ Pumundo si Jesus ag ginpadaea nana ro bulag sa anang atubang. Tag gaatubang eon sanda, ginpangutana ra ni Jesus, ⁴¹ “Ano ring gusto nga obrahon ko kimo?” Nagsabat ro bulag, “Ginuo, gusto ko nga makakita it uman.” ⁴² Ginhambae imaw ni Jesus, “Matuman ron! Makakita ka eon it uman! Nagmayad ka ay nagsalig ka kakon.” ⁴³ Nakakita eagi it uman ro tawo ag nagsinunod dayon imaw kay Jesus nga nagadinayaw sa Dyos. Ag ro tanan nga mga tawo nga nakakita ku natabo hay nagdayaw man sa Dyos.

Nagtuo si Zakeo kay Jesus

19 ¹ Pag-abot ni Jesus sa Jerico, sa sueod imaw it syudad nag-agi. ² May tagaidto nga si Zakeo ro anang ngaean. Pinuno ra imaw it mga manogsukot it buhis idto ag isaeang ka manggaranon. ³ Nagatinguha kunta imaw nga makita si Jesus kon sin-o gid imaw,

ugaling hay indi ra nana makita dahil sa kaabuon ku mga tawo ag putot pa abi si Zakeo. ⁴Ngani dumaean imaw ag umuna sa mga tawo. Sumaka dayon imaw sa kahoy nga sikamoro kon tawgon agod maeumo nana hikita si Jesus nga madali lang dikato mag-agi. ⁵Pagtungod ni Jesus sa kahoy, nagtangda imaw ag ginhambae si Zakeo, “Zakeo, panaog eon ay idto ako dapat madayon sa inyo makaron.” ⁶Nanaog it dali-dali si Zakeo ag malipayon gid imaw nga gin-abi-abi si Jesus ag gindaea sa anda. ⁷Pagkakita kara ku mga tawo hay nagkinumod sanda tanan. Hambae nanda, “Ham-an it idto ‘t-a imaw gadayon sa baeay it sangka makasasaea?”

⁸Kat idto eon sanda sa baeay ni Zakeo, nagtindog imaw ag naghambae sa Ginuo, “Umpisa makaron, Ginuo, ipanao ko sa mga pobre ro katunga ku akon nga manggad. Ag sa akong mga ginluko hay iuli ko kanda ro akong habuoe it ap-at nga pilo.” ⁹Naghambae dayon si Jesus, “Makaron nga adlaw, gineuwas sa pina it saea rundayang panimaey^e tungod ginpakita ni Zakeo nga isaea imaw sa minatuod nga inapo ni Abraham.^f ¹⁰Ro pinakarason nga nag-adto iya ako nga Unga it Tawo hay agod usuyon ag euwason sa pina it saea ro mga nagtaeang.”

Nag-istorya si Jesus agod Maathagan ro mga May Saea nga Pageubot Parti sa Paghari it Dyos

¹¹Tag nagapamati pa kay Jesus ro mga tawo, may ginsugid imaw kanda nga paanggid nga istorya dahil maeapit eon imaw sa Jerusalem^g ag ro eaom ku mga tawo ngara hay maumpisa eon ro paghari it Dyos pag-abot nana sa syudad.^h ¹²Hambae ni Jesus, “May sangka prinsipe nga ginbutang nga hari ku andang lugar. Ngani nag-adto imaw sa sangka maeayo nga lugar agod batunon

^eSa Griniyego raya hay ‘nag-abot ro kaeuwasan sa rayang baeay’. Posible nga ro kahuegan kara hay ‘nag-abot si Jesus sa rayang baeay’ ay imaw eang ro daean nga maeuwas ro tawo. Posible pa gid nga ro kahuegan kara hay ‘nag-abot sa rayang panimaey ro oportunidad nga maeuwas’.

^fSi Abraham hay ginbaton it Dyos dahil imaw hay nagtuo kana ag si Zakeo hay nagtuo man kay Jesus, ro Maneueuwas nga ginpadaea iya it Dyos. Dahil karon, ginabilang eon si Zakeo nga isaea sa mga minatuod nga inapo ni Abraham dahil sa anang pagtuo pareho kay Abraham (basaha sa Mga TagaGalacia 3:6-7).

^gRo Jerico hay 28 kilometros it eayo sa Jerusalem.

^hEaom ku mga tawo hay ubrahon it Dyos nga hari si Jesus nga magahilway kanda sa paggahom it Roma ag patindugon na it uman ro ginharian it Israel pareho ku tyempo anay ni Haring David (basaha sa Juan 6:15 ag Mga Binuhatan 1:6).

ro anang katungdanan ngato ag pagkatapos hay mauli man imaw agod magpungko bilang hari. ¹³ Bago imaw magpanaw, ginpatawag nana ro napueo sa anang mga ulipon ag ginpanueupuran it tig sambilog nga kwarta nga minasⁱ kon tawgon. Ginhambae dayon nana sanda, 'Gamita ron ninyo sa negosyo samtang owa pa ako.' ¹⁴ Pero ginakaugtan 't-a gali imaw ku iba nanang mga kasimanwa ngani pagkahalin nana hay may ginpaadto sanda nga tawo idto sa nagbutang sa prinsipie nga mangin hari nanda. Ginapapahambae nanda nga owa sanda naila sa prinsipie ngato nga mangin andang hari.

¹⁵ Pero gintao man gihapon kana ro katungdanan ag pagkatapos hay nagbalik imaw sa andang lugar. Ginpatawag nana rondatong mga ulipon nga gintaw-an nana it kwarta ay gusto nana nga masayran kon pila ro andang ginansya. ¹⁶ Ro primero nga nag-adto kana hay naghambae, 'Sir, 10 ro imong haginansya sa sambilog nga minas nga gintao nimo kakon.' ¹⁷ Nagsabat ro hari, 'Mayad gid! Kamayad ka gid nga ulipon! Dahil masaligan ka sa maintok nga bagay, padumaeahon ta it 10 ka syudad.' ¹⁸ Nag-abot ro pangaywa ag naghambae, 'Sir, 5 ro imong haginansya sa sambilog nga minas nga gintao nimo kakon.' ¹⁹ Nagsabat ro hari, 'Padumaeahon ta it 5 ka syudad.' ²⁰ Nag-abot man ro sambilog pa gid nga ulipon. Hambae nana, 'Sir, hara ro imong sambilog nga minas ngato. Ginputos ko ra ag gintago.' ²¹ Nahadlok ako kimo ay masyado ka abi ag maakab. Ginabuo mo bisan bukon it imo ag ginaani mo bisan bukon it imong tinamnan.' ²² Nagsabat ro hari, 'Owa ka it pueos nga ulipon! Sentensyahan ko ikaw sa imo mismo ngarong ginhambae. Kon kimo gali hay masyado ako ag maakab, nga ginabuo ko bisan bukon it akon ag ginaani ko bisan bukon it akong tinamnan' ²³ hay ham-an abi it owa mo eon lang pagpautangan it patubuan ro akong kwarta? Kon gin-obra mo kunta ron hay may habuo pa kunta ako nga tubo pagbalik ko.' ²⁴ Ginhambae dayon nana ro mga nagatilindog idto, 'Bue-a kana rondatong sambilog nga minas ag itao sa ratong may 10.' ²⁵ Nagsabat sanda, 'Pero, sir, 10 eon ro ana.' ²⁶ Nagsabat imaw, 'Ginahambae ko kinyo nga ro nagagamit it mayad ku gintugyan kana it Dyos hay tugyanan pa gid it abo, pero ro owa nagagamit it mayad ku gintugyan kana it Dyos hay bawian it Dyos ku bisan sangkiri nga una ana.' ²⁷ Ag parti ma't-a sa akon nga mga kuntra nga owa naila

ⁱRo sambilog nga mina hay katumbas it 100 diyas nga sweldo it trabahador.

nga ako ro andang hari hay daeha ninyo iya sanda ag pamatyon sa akon nga atubang.’ ”

Gindayaw si Jesus ku mga Tawo Pag-abot Nana sa Jerusalem

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸ Pagkatapos ni Jesus it hambae karon, nagpadayon sanda ku anang pagpanawon paadto sa Jerusalem. Tag nagatikang sanda hay nagauna imaw ku anang mga kaibahan. ²⁹ Tag nakaabot eon sanda sa bukid it Olivo nga maeapit sa daywang ka baryo nga Betfage ag Betania, ginpauna nana ro daywa sa anang mga sumueunod. ³⁰ Ginbilinan nana sanda, “Una kamo sa baryo ngaron sa unahan. Pag-abot ninyo idto hay may hikita kamo nga tiyo it asno^j nga nakahigot. Owa pa gid ron hasaki. Hubara ninyo ag daehon iya kakon. ³¹ Kon may magpangutana ngani kon ham-an it ginahubad ninyo hay sabta nga ginadapatan maton it Ginuo.”

³² Nagpanaw ro mga ginsugo ag makarato gid ro andang hakita sa mga ginhambae ni Jesus. ³³ Tag ginahubad nanda ro higot ku asno, nagpangutana kanda ro mga tag-ana, “Ham-an it ginahubad t’a ninyo ron?” ³⁴ Nagsabat sanda, “Nadapatan ra abi it Ginuo.” ³⁵ Gindaea nanda rato kay Jesus ag ginhapinan ku andang pangsani ro likod ku asno ag ginpasakay imaw. ³⁶ Tag nagapanaw eon si Jesus nga nagasakay sa asno, ro mga tawo nga nagasueunod kana hay naghapead ku andang mga pangsani sa anang aeagyan bilang pagpadungog kana.

³⁷ Tag nagapapanaog eon si Jesus sa Bukid it Olivo, paadto sa Jerusalem, tanan ro kaabo-abo ngato nga nagasueunod kana hay nagkinalipay ag nagdinayaw sa Dyos it kabaskog-baskog dahil sa mga milagro nga andang hakita. ³⁸ Hambae nanda, “Daeayawon ro hari nga ginpadaea iya it GINUONG Dyos!^k Paagi kana hay makapanumbalik eon kita sa Dyos sa eangit! Daeayawon ro Dyos sa pinakamataas nga kaeangitan!” ³⁹ Pero may idto gali sa mga tawo nga mga Pariseo nga naghambae kay Jesus, “Maestro, pahipusa ro imong mga sumueunod ngaron.” ⁴⁰ Nagsabat si Jesus, “Kon maghilipos ron sanda hay ginahambae ko kinyo nga ro mga bato ro mabueos it pagsinggit it pagdayaw kakon.”

⁴¹ Tag maeapit eon si Jesus sa Jerusalem, ginpamantaw nana ra ag nagtangis imaw sa kaeuoy sa mga pumueuyo idto. ⁴² Naghambae

^jRo asno hay sapat ra nga matsa kabayo ro hitsura pero mas maisot.

^kSalmo 118:26.

imaw, “Kamo’t-a nga mga tagaJerusalem ro dapat kunta nga mas nakasayod kon paalin kamo makaagi it kalinong^l ugaling ginlipod eon don kinyo.^m ⁴³ Maabot gid ro adlaw nga palibutan kamo ku inyong mga kaaway ag kulungon nga owa gid kamo it maeusutan. ⁴⁴ Anda nga waskon ro inyong syudad ngaron ag pamatyon nanda kamo tanan nga mga pumueuyo pati ro inyong mga unga. Owa gid it hibirinlan nga nagataeangkas ku mga bato sa inyong syudad. Ruyon ro inyong dangaton ay inyo nga ginbalewala ro kahigayunan nga iya pa ro Maneueuwas kinyo.”

Ginpangsuboe ni Jesus ro mga Negosyante sa Lagwirta it Templo

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-19)

⁴⁵ Pag-abot nanda sa Jerusalem hay nagsueod si Jesus sa lagwirta it Templo ag ginpangsuboe ro mga tawo nga idto nagabaligya it mga sapat nga pangsakripisyoⁿ ⁴⁶ Ginhambaean nana sanda, “Naghambae ro Dyos sa Sagrado nga Kasueatan, ‘Ro akong baeay hay lugar nga paeangamuyuan’. Pero gin-obra’t-a ninyo ra nga paeanaguan it mga manogluko.”^o ⁴⁷ Adlaw-adlaw hay nagaturo si Jesus sa Templo. Ro mga pinuno it mga saserdote, ro mga maestro it Kasuguan ag ro mga manogdumaea it banwa hay nagausoay it paagi kon paalin nanda imaw hipatay. ⁴⁸ Pero owa sanda it mahimo ay nawili gid magpinamati kana ro tanan mga tawo.

Gin-usisa si Jesus kon Sin-o Kana ro Nagtao it Otoridad

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

20 ¹ Isaeang adlaw nga nagaturo si Jesus sa mga tawo ag nagawali ku Mayad nga Balita idto sa lagwirta it Templo hay binuslahan imaw ku mga pinuno it mga saserdote, ku mga maestro it Kasuguan kaibahan ku iba pa nga mga manogdumaea it mga Judio.

^lRo matuod nga kalinong hay bunga it pagpanumbalik sa Dyos nga matabo eang kon magtuo kita kay Jesus nga atong Maneueuwas.

^mKaeabanan ku mga tagaJerusalem hay nagpatig-a ku andang ueo ag indi magbaton kay Jesus nga andang Ginuo ag Maneueuwas ngani mas ginpatig-a la’t-a it Dyos ro andang ueo.

ⁿRo mga tawo hay dapat kunta nga magdaea it andang sapat nga pangsakripisyo, ugaling ro iba’t-a hay idto lang gabakae sa lagwirta it Templo (basaha sa Levitico 17:1-6 ag sa Jeremias 17:26.)

^oMay mga manogbaylo man it kwarta idto (basaha sa Mateo 21:12 ag sa Markos 11:15), ugaling abo sa mga nagabaligya it sapat nga pangsakripisyo ag sa mga manogbaylo it kwarta ngato hay mga manogluko.

² Ginpangutana nanda si Jesus, “Ano ring otoridad nga obrahon ro imong mga ginaobra iya sa Templo? Sin-o kimo ro nagtao ku otoridad ngaron? Sabta kami!”

³ Nagsabat si Jesus, “Pangutan-on ko man kamo ag sabta man ninyo ako. ⁴ Sin-o ro nagtao kay Juan it otoridad nga magpangbawtiso? Ro Dyos^p baea o tawo?” ⁵ Nagpaeangutan-an dayon sanda, “Ano ro atong isabat kana? Kon hambaeon naton nga ro Dyos ro nagtao it otoridad kay Juan, ana man kita nga kutan-on kon ham-an it owa kita nagpati kay Juan. ⁶ Kon hambaeon man naton nga halin eang sa tawo ro otoridad ni Juan hay batuhon man kita ku tanan nga mga tawo ay gapati gid sanda nga propeta si Juan.”

⁷ Ngani ginsabat sanda si Jesus, “Tao ngani, owa kami kasayod.”

⁸ Nagsabat man si Jesus, “Kon mawron hay indi ko man kamo pagsabton kon sin-o kakon ro nagtao it otoridad nga obrahon ro akong ginaobra.”

Ginkompara ni Jesus ro mga Pinuno it mga Judio sa mga Manog-agsa nga Nagpatay ku Unga ku Tag-ana it Ubasan

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Pagkatapos, gin-istorya si Jesus sa mga tawo rayang paanggid nga istorya. Hambae nana, “May iseang ka tawo nga may taeamnan ag gintamnan nana ra it ubas. Ana ra nga ginpaagsahan. Tapos, nagpanaw imaw sa maeayo nga lugar ag nagbuhay imaw idto. ¹⁰ Tag tigpueu-pu eon it ubas, ginpaadto nana sa mga manog-agsa ro isaea sa anang mga ulipon agod bue-on ro anang hueay sa tubas. Pero pag-abot idto it ulipon hay binakoe ra imaw ku mga manog-agsa ag pinauli nga owa it dinaea. ¹¹ Ngani pinaadto eon man idto it tag-ana ro sambilog pa gid nana nga ulipon. Ginbakoe man ku mga manog-agsa ro ulipon ngato ag ginpakahuy-an. Pagkatapos, pinauli man rato imaw nga owa it dinaea. ¹² Pinaadto gihapon idto ku tag-ana ro sambilog pa gid nana nga ulipon. Ikatlo eon rato. Anda man gihapon rato nga ginbinakoe hasta nga nagkaeanina ag ginpilak dayon nanda sa guwa it ubasan. ¹³ Dikato eon nagpaino-ino ro tag-ana, ‘Ano lang baea ro mayad kara? Paadtunon ko lang gali idto ro akong palangga nga unga nga eaki. Anda’t-a ron imaw nga tahaon.’ ¹⁴ Pero pagkakita ku mga manog-agsa nga nagapaeangop ro

^pSa Griniyego, raya hay “eangit”. Dahil sa kabahoe ku pagtahod ku mga Judio sa Dyos hay indi nanda mamitlang ro anang ngaean, mawron nga imbis nga ‘Dyos’ hay ‘eangit’ lang ro andang ginamitlang.

unga ku tag-ana it ubasan hay nagkaeasugot sanda. Hambae nanda, ‘Hara ro manunubli ku ubasan ngara. Patyon ta imaw agod aton eon dayon ro anang paeanublion ngara!’ ¹⁵ Ngani pag-abot nana hay anda imaw nga gintinikeod paguwa sa ubasan ag pinatay.”

Nagpangutana dayon si Jesus sa mga tawo, “Hay alinon ku tag-ana rondatong mga manog-agsa? ¹⁶ Pang-adtunan nana sanda ag pamatyon ag paagsahan ro ubasan sa iba.”

Pagkabati kara ku mga tawo, sinanda, “Kabay nga indi ron matabo!” ¹⁷ Tinueok sanda ni Jesus ag ginhambae, “Owa gali kamo kaeubot ku kahueugan ku parti ngara it Sagrado nga Kasueatan nga: ‘Ro bato nga ginpilak ku mga panday

hay imaw pa gali ro pinakaimportante sa tanan nga mga bato nga nagapalig-on ku bilog nga baeay.^q

¹⁸ Kon sin-o man ro mahueog sa bato ngaron hay sigurado gid nga mawas-ag ag kon sin-o man ro mahueugan ku bato ngaron hay sigurado gid nga magakaeatumok.”

¹⁹ Ginadakop eagi kunta ku mga maestro it Kasuguan ag ku mga pinuno it mga saserdote si Jesus ay nakatagumpaaw sanda nga sanda ro anang ginapatamaan ku ana ngatong istorya. Pero owa man nanda pagpadayuna ay nahadlok man sanda sa mga tawo nga apin kay Jesus.

Gindakop-dakop nanda si Jesus Parti sa Pagbayad it Buhis sa Emperador

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

²⁰ Umpisa kato, nagbinantay sanda it kahigayunan nga ikapadakop si Jesus. May andang ginpaespiya kana nga nagpakuno-kuno nga owa it maeain nga motibo pero anda ’t-a gali nga ginadakop-dakop si Jesus sa istorya agod kon tumakdog eang imaw sa anang ihambae hay anda imaw nga ikapadakop ag ipaatubang sa Romano nga gobernador nga may otoridad sa pagsentinsya kana. ²¹ Naghambae ro mga espiya ngato kay Jesus, “Maestro, sayod kami nga tama ro imong ginahambae ag ginaturo. Owa ka man it ginasanto ag imo nga ginaturo kon ano ro kamatuuran parti sa husto nga daean it pagpangabuhi nga gusto it Dyos bisan mageain ma’t-a ro buot it nagapamati. ²² Mangutana kami kimo. Ginatugot baea it atong Kasuguan nga magbayad kita it buhis^r sa Emperador it Roma o

^qPsa 118:22.’

^rRaya hay pareho it sedula nga dapat bayran it kada eaki nga sa husto nga idad.

owa?” ^{s23} Pero sayod gid ni Jesus nga ginadakop-dakop man lang nanda imaw. ²⁴ Naghambae imaw kanda, “Patan-awa ngani ako it sangka denaryo” Pagkapakita kana ku kwarta, nangutana imaw, “Anyo nga itsura ag ngaean ro iya sa kwarta ngara?”

Nagsabat sanda, “Ana ku Emperador.” ²⁵ Ginhambae sanda ni Jesus, “Kon mawron, taw-an sa Emperador ro para sa Emperador ag taw-an ma’t-a sa Dyos ro para sa Dyos.” ^u ²⁶ Ro mga espiya ngato hay owa gid it makita nga saea sa ginhambae ni Jesus sa atubang it mga tawo nga nagtilipon idto nga magamit nanda agod ikaakusar imaw. Owa man sanda kahambae ay hangawa sanda sa ana nga sabat.

Gindakop-dakop nanda si Jesus Hanungod sa Pagkabanhaw

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Pagkatapos, may mga Saduceo nga nag-adto kay Jesus agod mangutana. Ro mga Saduceo hay owa nagapati nga may pagkabanhaw. ²⁸ Hambae nanda kay Jesus, “Maestro, ginsueat ni Moises nga kon may eaki nga may igmanghod nga eaki nga asawahon ag kon mamatay ra pero owa sanda it unga nga mag-asawa hay dapat asawahon ku eaki ngato ro baeo ku namatay. Ro andang panganay nga unga nga eaki hay bilangon dayon nga unga’t-a ku ratong namatay.” ^v ²⁹ Makaraya aki ho. May pito anay kuno kato nga ka magmaeanghod nga puro eaki. Nag-asawa ro kamagueangan ag namatay imaw pero owa sanda it unga ku anang asawa. ³⁰ Gin-asawa ku pangaywa ro baeo. Namatay man ratong pangaywa nga owa sanda it unga. ³¹ Makarato man ro natabo sa pangatlo. Imaw nga imaw hasta sa ikapito. Gin-asawa nanda ro baeo ag nagkaeamatay sanda tanan nga owa it inaywanan nga unga. ³² Ku ulihi, namatay man ro bayi. ³³ Hay sin-o sa pitong ka magmaeanghod ro anang mangin asawa sa pagkabanhaw ay nangin asawa nana sanda tanan?”

^sRo Emperador hay idto nagaistar sa syudad it Roma sa nasyon it Italia. Imaw ro pinuno it Italia pati ku tanan nga nasyon nga ginsakop it mga Romano.

^tSang denaryo ro kantidad it buhis ngato.

^uSa relihiyon it mga Romano, ro mga Emperador hay nagaako nga mga diyos sanda nga dapat simbahon ku mga tawo. Ro buot hambaeon ni Jesus hay tama nga magbayad it buhis pero indi dapat pagsimbahon it tawo ro emperador ay ro Dyos eang ro dapat simbahon.

^vMabasa man ra sa Deuteronomio 25:5,6. Ginsugtan ro makaraya agod ro linahe ku eaki hay indi maduea.

³⁴ Nagsabat si Jesus, “Sa tyempo ngara hay nagaasawa ag ginapaasaw-an ro mga tawo. ³⁵ Pero ro mga tawo’t-a nga takos nga itapoe it Dyos sa anang mga katawhan nga mabanhaw ag magkabuhi sa eangit sa ulihi hay owa eon nagaaasawa. ³⁶ Imposible eon nga mamatay pa sanda ay pareho eon sanda it mga anghel nga owa it kamatayon. Mga unga sanda it Dyos nga anang ginbanhaw. ³⁷ Bisan si Moises hay nagapamatuod nga mabanhaw ro mga patay. Sa anang ginsueat parti sa kahoy-kahoy nga nagadabdab hay gintawag nana ro GINUO nga ‘ro Dyos nga ginasimba nanday Abraham, Isaac ag Jacob.’^w ³⁸ Ro mga patay hay owa nagasimba sa Dyos kundi ro mga buhi’t-a.” ³⁹ Pagkabati kato ku ibang mga maestro it Kasuguan nga idto hay naghambae sanda, “Maestro, mayad gid-a ro imong sabat ngaron.” ⁴⁰ Ngani owa eon it nagpasamang-samang nga magpuepangutana pa gid kay Jesus.

**Si Jesus hay Bukon Eang it Isaea sa mga Inapo ni
David Kundi Ana Man nga Ginuo**

(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Nagpangutana dayon si Jesus sa mga tawo, “Ginahambae nga ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos hay isaea sa mga inapo ni Haring David. Paalin ron matabo ⁴² ay si David mismo ro naghambae sa Libro it mga Salmo nga,

‘Ro GINUONG Dyos hay naghambae sa akon nga Ginuo:

Pungko iya sa akon nga tuo ag maghari ka kaibahan nakon

⁴³ hasta nga hiobra ko nga tueungtungan ku imong siki ro
imong mga kaaway’?^y

⁴⁴ Gintawag ni David nga ‘Ginuo’ ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos. Hay paalin mangin isaea eang sa mga inapo ni David ro anang Ginuo?”

^wExodo 3:6.

^xRo buot hambaeon kara hay buhi ro espirito nandang tatlo idto sa eangit bisan patay eon ro andang eawas iya sa kalibutan. Ngani nagapamatuod ra nga mabanhaw gid ro mga nagkaeamatay eon.

^yMabasa man ra sa Salmo 110:1. Kato anay nga tyempo, pagkatapos it gira, ro mga soldado nga naperdi hay ginapahapa ku mga pinuno it mga suldaado nga nagdaog ag ginatapakan sa tangkugo bilang tanda nga perdi eon sanda. (Mabasa ra sa Josue 10:24.) Kon amat, ro pinuno it mga soldado hay nagapaobra it tueungtungan it siki ag nakaukit dikato ro itsura o ngaeon ku andang kaaway nga haperdi.

Ginpaandaman ni Jesus ro mga Tawo Parti sa Pagkaipokrito ku mga Maestro it Kasuguan

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lu 11:37-54)

⁴⁵ Tag nagapamati pa ro tanan nga mga tawo, ginhambae ni Jesus ro anang mga sumueunod, ⁴⁶ “Mag-andam gid kamo sa mga maestro it Kasuguan. Naila sanda magpinamasyar nga nakasukso it mahaba ag magarbo nga eambong ag magpaila-ila sa kadagayaan ag naila man sanda nga pagminud-on nga may pagtahod it mga tawo. Kon sa mga sinagoga ag sa mga handaan hay naila man sanda nga magpungko sa mga lingkuran nga para sa mga dungganon nga mga tawo. ⁴⁷ Andang ginahuthot ro mga pagkabutang ku mga baeo nga bayi hasta maubos ag mangin mga pobre sanda. Ginapakita-kita man ku mga maestro ngara it Kasuguan ro andang pagpangamuyo it maeawig. Mas grabi ro andang pina nga batunon halin sa Dyos dahil sa anda ngarang mga buhat.

Gindayaw ni Jesus Ro Haead it Pobreng Baeo nga Bayi

(Mk 12:41-44)

21 ¹ Tag idto pa si Jesus sa lagwirta it Templo hay hakita nana ro mga manggaranon nga nagahueog ku andang kwarta sa mga ginabutangan it kwarta nga ginahaead sa Dyos. ² Hakita man nana ro isaeang ka pobreng baeo nga bayi nga naghueog ku anang haead nga daywang ka pinakamanaba it kantidad nga sensilyo. ³ Naghambae dayon si Jesus sa anang mga sumueunod, “Matuod rang ginhambae kinyo nga mas abo ro ginhueog ku ruyong pobre nga baeo kaysa sa kanda tanan. ⁴ Ginhambae ko ron ay ro ginhueog ku mga manggaranon hay tag kaisot eang nga parti ku sobra sa andang manggad, pero bisan pobre gid ro baeo ngaron hay gintao nana tanan bisan rato eon lang ro katapusan nanang kwarta.”

Ginhambae Eagi ni Jesus nga ro Templo hay Mawasak

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Pagkatapos, may anang mga sumueunod^z nga gainistorya parti sa Templo nga human sa mga sadyaan nga bloke it mga bato ag ginpanami pa gid it mga sadyaan nga dekorasyon sa liwan it mga dingding nga ginhaead it mga manggaranon. ⁶ Naghambae si Jesus, “Maabot ro oras nga ro tanan nga inyo nga ginapamantaw ngaron

^zBasaha sa Mateo 24:1 ag sa Markos 13:1)

hay mawasak gid. Owa gid it hibirnan nga nagataeangkas ku mga bato ngaron.”

Ro mga Paeatandaan ku Pagkawasak it Jerusalem ag ku Katapusan it Kalibutan

(Mt 24:3-28; Mk 13:3-33)

⁷ Nagpangutana kay Jesus ro anang mga sumueunod, “Maestro, hin-uno matabo ro imo ngatong ginhambae. Ano ro mga paeatandaan nga madali eon lang rato matabo?” ⁸ Nagsabat si Jesus, “Mag-andam gid kamo nga indi kamo hipataeang ay abo ro magaabot sa ulihi nga magagamit ku akon nga ngaean. Akuon nanda nga sanda gid ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos ag mahambae man sanda nga madali eon lang ro oras. Ayaw kamo magsunod kanda. ⁹ Ayaw kamo mahadlok kon makabalita kamo nga may mga gira ag mga grabeng kinagulo ay dapat gid-a nga matabo ron pero bukan pa it duyon ro katapusan it kalibutan.” ¹⁰ Naghambae pa gid si Jesus kanda, “Magagira ro mga nasyon ag imaw man ro mga ginharian. ¹¹ Magalinog it kabaskog ag may grabe nga tiggueutom ag tigpilisti sa iba-ibang mga lugar. May makita man sa kaeangitan nga mga daeagko ag makangingidlis nga mga paeatandaan. ¹² Pero bago raya magkaeatabo hay pagadakpon kamo ag pagahingabuton. Daehon man kamo sa mga pinuno it mga sinagoga ag prisuhon. Ipaatubang man kamo sa mga hari ag sa mga gobernador dahil mga sumueunod nakon kamo. ¹³ Kon matabo ron hay duyon eon ro inyong kahigayunan nga ikawali kanda ro Mayad nga Balita. ¹⁴ Dapat nga desidido kamo nga indi magpinahaom kon paalin sabton ro nagaakusar kinyo ¹⁵ ay ako ro magatao kinyo it inogsabat. Taw-an ko man kamo it kaaeam nga indi masukean o mabali it bisan sin-o sa inyong kuntra. ¹⁶ Traidoron kamo ku inyo pa mismo nga mga ginikanan, mga igmanghod, igbata ag amigo nga owa nagatuo kakon. Ro iba kinyo hay anda nga ipapatay. ¹⁷ Pagakaugtan kamo it tanan nga mga tawo dahil mga sumueunod nakon kamo ¹⁸ pero indi maalin bisan ro punta ku inyong buhok.” ^a ¹⁹ Paagi sa inyong padayon nga pagtuo kakon bisan magkainalin hay makabaton kamo it kabuhi nga owa it katapusan.

^aRo ginhambae ngara ni Jesus hay owa nagakahueugan nga indi kita makaagi it kasakit iya sa kalibutan kundi nga owa it kasakit nga makasamad sa atong kaeag ag makaabang katon nga magkabuhi sa eangit kaibahan imaw.

²⁰ “Kon hikita ninyo nga ginalibutan eon it mga suldao ro Jerusalem hay dikaron eon ninyo hisayran nga madali lang gid ron waskon. ²¹ Ro mga idto sa Judea hay dapat nga magpaeagiw eagi sa kabukiran ag ro mga idto sa syudad hay dapat maghalin ag ro mga nagaobra sa eanas hay indi eon dapat magbalik sa syudad. ²² Ginapauna ko kinyo ra it hambae dahil rato ro oras nga matuman eon ro tanan nga nasueat sa Sagrado nga Kasueatan parti sa pagpina it Dyos sa Jerusalem. ²³ Makangingidlis gid kara ro matabo sa mga nabdos ag sa mga may ginapasuso kon mag-abot eon ruyong tyempo dahil grabi gid nga kalisod ro maabot sa nasyon ngara ag masamitan nanda ro kaakig it Dyos. ²⁴ Ro iba kanda hay magakaeamatay paagi sa espada. Ro iba hay bihagon ag daehon sa tanan nga mga nasyon sa kalibutan. Ro Jerusalem hay tapak-tapakon eang ku mga bukon it mga Judio hasta nga ro tyempo nga itugot kanda it Ginuo hay matapos.”

Ro mga Gakaeatabo Kon Magbalik Eon si Jesus, ro Unga it Tawo

(Mt 24:29-35; Mk 13:24-31)

²⁵ Nagpadayon si Jesus it hambae, “May makangawa-ngawa nga matabo sa adlaw, sa buean ag sa mga bituon nga mga paeatandaan nga madali eon lang ako magbalik. Iya sa kalibutan hay magaumang ro mga pumueuyo it mga nasyon sa kabaskog it humbak ag kasangag it kadagatan. ²⁶ Magakaealipong ro mga tawo sa kahadlok dahil ginapaabot nanda kon ano ro maeain nga matabo sa bilog nga kalibutan ay ro tanan nga una sa kaeangitan hay pagauyugon it mabaskog. ²⁷ Pagkatapos hay makita ninyo ako nga Unga it Tawo sa daeaura nga nagaabot iya sa kalibutan ag makita man ninyo ro akong gahom ag pwerting pagkadaeayawon. ²⁸ Ngani kon nagaumpisa eon it katabo ro mga butang ngara hay baskuga ro inyong buot ag ayaw kamo it kahadlok ay madali eon lang ro paghilway kinyo.”

²⁹ Nagturo dayon kanda si Jesus paagi sa rayang halimbawa. Hambae nana, “Tan-awa tuo ninyo ro kahoy nga higera ag bisan pa ngani ro iba pang mga kahoy. ³⁰ Kon magpangeumbay eon ngani sanda hay sayod eagi ninyo nga maeapit lang ro tigsililak. ³¹ Makaruyon man kon hikita ninyo nga nagakaeatabo eon ro mga bagay nga ginhambae nakon hay masayran ninyo nga madali lang ag

magahari eon gid ro Dyos.^b ³² Matuod rang ginahambae kinyo nga rayang rasa^c it mga tawo hay indi maubos it kaeamatay bago matabo raya tanang mga butang. ³³ Maduea eang ro eangit ag kalibutan pero ro akon tanan nga ginpangturo hay owa gid it pagkaduea bisan hasta hin-uno.

³⁴ “Ngani mag-andam gid kamo sa sobra-sobrang pagkinalipay ag pagpinahilong ag pagpinalitik it ueo parti sa tanan nga kinahangeanon sa pagpangabuhi ay magapugong ron kinyo sa pagpahaom sa akong pagbalik ag basi hiabot-abutan kamo ku adlaw ngaron nga gulping maabot pareho ku pagpisik it kisiw. ³⁵ Magbantay kamo dahil gulpi eang maabot ro adlaw ngaron sa tanan nga iya sa ibabaw it kalibutan. ³⁶ Magbantay gid kamo ag magpangamuyo permi nga may inyo nga kusog agod maeampuwasan ro tanan ngara nga matabo ag makaatubang kamo kakon nga Unga it Tawo nga owa it pagkatahap kon maghukom eon ako.”

³⁷ Ku ratong mga inadlaw, nagaturo si Jesus sa Templo kon adlaw ag kon gabii hay nagaguwa imaw sa syudad ag nagaadto sa bukid it Olivo ag idto gaeubog. ³⁸ Ro tanan nga mga tawo hay agahon pa nagabangon ag nagaadto idto sa Templo agod magpamati kana.

Ro Plano nga Patyon si Jesus

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

22 ¹ Maeapit lang mag-abot ro Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagkaon it Tinapay nga Owa it Pangpaalsa nga ginatawag man nga Pagdumdum ku Pagtaliwan.^d ² Ro mga pinuno it mga saserdote ag ro mga maestro it Kasuguan hay nagainusoy it ideya kon paalin nanda hipapatay si Jesus pero nahadlok man sanda ay basi magkagulo ro mga tawo.^e

^bDaya ro oras nga bag-o eon ro eangit ag kalibutan ag nagahari eon gid ro Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan ag indi eon imaw hiintrahan ni Satanas. Tanan ro kaaway it Dyos hay haperdi eon nana.

^cSa Grinyiego, ro bisaea nga gin-gamit dikara hay puydi nga ro kahueugan hay “mga tawo sa rayang tyempo” o “rasa it mga tawo”. Pero dikaraya hay bukon it “mga tawo sa rayang tyempo” ro kahueugan dahil nagkaeamatay eon ro mga tawo sa ratong tyempo tag ginhambae ni Jesus ra ugaling hay owa pa ra tanan nagkaeanabo.”

^dRo primero nga ihapon it rayang Pagtililipon hay ro Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan mismo ag ro masunod eon nga pitong adlaw hay ro Pagdumdum ku Pagkaon it Tinapay nga Owa it Pangpaalsa (basaha sa Levitico 3:5-8).

^eRo andang nahadlukan hay basi magkagulo ro mga tawo kon dakpon nanda si Jesus sa Pagtililipon (basaha sa Mateo 26:5 ag Markos 14:2).

Nakigkunsabo si Judas sa mga Pinuno it mga Saserdote nga Traidoron si Jesus

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³Nagsueod dayon si Satanas kay Judas nga ginatawag nga Escariote nga sambilog man sa doseng ka sumueunod ni Jesus. ⁴Nag-adto imaw sa pinakapinuno it mga saserdote ag sa mga opisyal it mga gwardya it Templo agod makigkunsabo kon paalin nana buligan sanda nga hidakop si Jesus. ⁵Nalipay gid sanda ag ginpangkuan nanda si Judas nga taw-an it kwarta. ⁶Nagsugot man si Judas ag umpisa kato hay nagbinantay imaw it kahigayunan nga ikapadakop kanda si Jesus nga owa eon it abong tawo.

Ginapahaom ni Jesus ro Ihapon Para sa Pagdumdum

(Mt 26:17-19; Mk 14:12-16)

⁷Nag-abot eon ro primero nga adlaw it Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagkaon it Tinapay nga Owa it Pangpaalsa. Ruyon ro adlaw nga ginapatay nanda ro tiyo it karnero para sa ihapon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan. ⁸Ngani ginsugo ni Jesus sanday Pedro ag Juan. Hambae ni Jesus, “Panaw eon kamo ag magpahaom ku atong ihapon sa rayang Pagdumdum ku Pagtaliwan.”

⁹Nagsabat sanda, “Siin mo ra gusto nga ipahaom namon?”

¹⁰Nagsabat si Jesus, “Adto kamo sa syudad. May inyo idto nga hisubeang nga eaki nga may daea nga sangka banga nga tubi. Sunda ninyo imaw hasta sa sueod it baeay nga anang sudlan. ¹¹Hambaea dayon ninyo ro tagbaeay nga ginapapangutana maton it maestro kon siin ro kwarto nga pwede nandang gamiton kon mag-ihapon sanda ku anang mga sumueunod makaron nga Pagdumdum ku Pagtaliwan. ¹²Daehon dayon kamo it tagbaeay sa ibabaw. May idto nga mabahoe nga kwarto nga una eon ro tanan natong kinahangeanon. Idto ninyo pahauma ro atong ihapon.”

¹³Nagpanaw ro daywa ag hapamatud-an nanda nga matuod ro mga ginhambae ngato ni Jesus. Nagpahaom dayon sanda ku tanan nandang kinahangeanon para sa ihapon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan.

Ro Primero nga Ihapon nga Magapadumdum ku Kamatayon ni Jesus

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1 Cor 11:23-25)

¹⁴ Tag oras eon nga inog-ihapon, nagkaon si Jesus kaibahan ro mga apostoles. ¹⁵ Naghambae imaw kanda, “Gusto ko gid-a nga mag-ililiba kita sa pagkaon it rayang ihapon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan bago ako mag-antos. ¹⁶ Ginahambae ko kinyo nga indi eon ako magkaon it uman kara hasta nga indi matuman ro ana kara nga ginapatungdan. Ruyon ro oras kon siin ro kaeuwasan ku tanan nga pinasahi nga sinakpan it Dyos hay kumpleto eon gid.”

¹⁷ Nagbuoe dayon imaw it kopa nga may bino ag ginpasaamatan ra sa Dyos. Naghambae dayon imaw, “Hara, inom kamo kara tanan. ¹⁸ Ginahambae ko kinyo nga umpisa makaron hay indi eon ako mag-inom pa it bino hasta sa oras nga nagaselebrar eon idto sa eangit ro tanan nga pinasahi nga sinakpan it Dyos.”

¹⁹ Pagkatapos, nagbuoe imaw it tinapay, ginpasaamatan ra nana sa Dyos, ginpihak-pihak ag gintao kanda. Hambae nana, “Raya ro akong eawas nga ginatao para kinyo. Himua ra ninyo permi sa pagdumdum kakon.”

²⁰ Pagkakaon nanda, nagbuoe eon man imaw it kopa nga may bino ag naghambae, “Ro sueod ku rayang kopa hay nagapalig-on ku bag-o kasugtanan nga ginhimo it Dyos sa tawo ag raya hay ro akon nga dugo nga igauea por dahil kinyo.

²¹ “Pero, pamati kamo kakon. Ro tawo nga magatraidor kakon hay kaibahan nakon iya sa lamisa. ²² Magataliwan eon ako nga Unga it Tawo suno sa gintaeana it Dyos pero makangingidlis gid ro matabo sa magatraidor kakon.” ²³ Pagkabati nanda kara hay nagpaeangutan-an ro mga sumueunod kon sin-o kanda ro gahimo kara.

Ro mga Sumueunod ni Jesus hay Dapat nga Mapainubuson ag Mabinuligon

²⁴ Ku ulihi, nagbinais ro mga sumueunod ni Jesus kon sin-o kanda ro ginakilaea it mga tawo nga pinakaimportante. ²⁵ Ngani naghambae si Jesus kanda, “Ro mga hari iya sa kalibutan hay nagapamintas sa andang mga sinakpan ag gusto ku mga manogdumaea kuno nga tawgon sanda nga mga ‘Manogbulig it mga Tawo.’ ²⁶ Pero bukan dapat kamo it makaruyon tungod kon sin-o ro pinakaimportante

kinyo hay dapat na bilangon ro anang kaugalingon nga matsa imaw ro pinakabata nga indi pa ikataha it iba ag ro manogdumaea hay dapat mangin pareho it manogserbi. ²⁷ Sin-o sa daywa ro mas dungganon, ro gakaon sa lamisa o ro nagaserbi kana? Syempre, ro nagakaon sa lamisa. Pero umpisa nga nangin kaibahan ninyo ako hay nagsinerbi eo't-a ako kinyo.^f

²⁸ Kamo ro nag-unong kakon sa mga kalisod nga akong haagyan nga nagtentar kakon nga indi lang magpadayon sa along bueuhaton. ²⁹ Dahil karon hay taw-an ko kamo it otoridad nga maghari pareho ku pagtao karon kakon ku akon nga Ama sa eangit. ³⁰ Ngani padunggan ko kamo ag mangin kaibahan nakon kamo permi sa pagkaon kon magselebrar eon idto sa eangit ro tanan nga pinasahi nga sinakpan it Dyos. Ag padumaeahon ko kamo ku dose nga ka tribo ni Israel^g.”

Ginhambae Eagi ni Jesus nga Ipanghiwaea Imaw ni Pedro

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

³¹ Naghambae dayon si Jesus, “Simon, Simon, pamati kakon. Nageaong si Satanas sa Dyos nga testingan nana kamo nga matsa ginaayag kamo pareho it harina. ³² Pero ginpangamuyuan ko ikaw, Simon, nga indi maduea ro imong pagtuo ag pagkatapos nga makapanumbalik ka kakon hay palig-ona man ro pagtuo ku imong mga igmanghod.” ³³ Nagsabat si Simon, “Ginuo, haom ako nga magpapriso ag mamatay kaibahan nimo.” ³⁴ Pero ginsabat imaw ni Jesus, “Patiha ako, Pedro. Bago magpamaeo ro manok sa rayang gabii hay ipanghiwaea mo it tatlong beses nga kilaea mo ako.”

Ginpapahaom ni Jesus ro anang mga Sumueunod sa Pag-atubang it mga Kalisod

³⁵ Naghambae dayon si Jesus sa anang mga sumueunod, “Tag ginpapanaw ko kamo ku hauna ngato nga owa ko kamo pagpadaeha it kahita, bag ag sandalyas, ginkueang baea kamo?” “Owa gid,” sabat nanda. ³⁶ Hambae pa gid ni Jesus kanda, “Pero makaron, kon magpanaw kamo, daeha ro inyong kahita ag bag kon may inyo. Kon owa kamo it espada hay baligyaan ro inyong pangsani agod makabakae kamo. ³⁷ Himua ninyo ron dahil ginahambae ko kinyo

^fBasaha sa Mateo 20:28 ag Markos 10:45.

^gSi Israel hay ginatawag man nga si Jacob ag may dose imaw nga ka unga ag gintawag nga Dose ka Tribo ni Israel ro andang mga kaapo-apohan.

nga dapat nga matuman rondayang ginsueat ngara sa Sagrado nga Kasueatan parti kakon nga:

‘Ginbilang imaw nga isaea sa mga nagabaliwala sa kasuguan it Dyos’.

Rondaya mismo nga ginsueat parti kakon hay madali lang matuman.”^h ³⁸ Nagsabat ro anang mga sumueunod, “Hara, Ginuo, may among daywang ka espada.” Hambae ni Jesus, “Hipos eon! Indi eon don naton pag-istoryahan.”

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemani nga sa Ubos it Bukid it Olibo

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Tapos, nagguwa si Jesus sa syudad ag nag-adto sa Bukid it Olibo pareho ku ana permi nga ginaobra. Nagmunot kana ro anang mga sumueunod. ⁴⁰ Pag-abot nanda idto, naghambae imaw kanda, “Pangamuyo kamo nga indi kamo matentar.” ⁴¹ Nagpaeayo-eayo dayon imaw kanda ag nageuhod ag nagpangamuyo. ⁴² Hambae ni Jesus, “Ama, kon mahimo hay indi mo lang ako pagpaagihon sa grabi nga kasakit nga akon nga aeatubadngon. Pero ro imong pagbuot ro dapat matuman, bukon it akon.” ⁴³ [May nagpakita dayon nga anghel halin sa eangit nga nagpabaskog ku anang buot. ⁴⁴ Matsa maeupok ro anang dughan ngani nagpangamuyo pa gid imaw. Ginpinanghueasan imaw it dugo nga nagtaeabilis ag nagtueo sa eugta.]ⁱ ⁴⁵ Pagkapangamuyo nana, nagtindog imaw ag nagbalik sa anang mga sumueunod. Haabutan nana sanda nga hakatueugan sa andang kasubo. ⁴⁶ Ginhambae sanda ni Jesus, “Ham-an it nagakinatueog kamo? Bangon eon ag magpangamuyo agod indi kamo matentar.”

Gintraidor ag Gindakop si Jesus

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷ Nagahambae pa si Jesus kat may nag-abot nga abo nga mga tawo ag ginapangunahan sanda ni Judas nga sambilog sa doseng ka sumueunod. Nagpaeapit imaw kay Jesus ag ana ra kunta nga ginaharuan. ⁴⁸ Pero ginhambae imaw ni Jesus, “Haro pa ring gamiton sa pagtraidor kakon nga Unga it Tawo, Judas?” ⁴⁹ Pagkapan-o ku

^hBasaha sa Isaias 53:12.

ⁱRo mga bersikulo 43 ag 44 hay owa pagtapean sa ibang kopya it Sagradong Kasueatan.

mga kaibahan ni Jesus nga matsa maeain eo't-a ro matabo hay naghambae sanda, "Hay ano, Ginuo, pangeab-on namon sanda ra?"⁵⁰ Pero linabo eagi it sambilog kanda ro ulipon ku pinakapinuno it tanan nga saserdote. Ag nautas ro anang tuo kara nga dueunggan.⁵¹ Naghambae si Jesus, "Tama eon don!" Ana dayon nga ginbuytan ro dueunggan ku ratong ulipon ag ginpamayad.⁵² Ginhambae dayon si Jesus ro mga pinuno it mga saserdote, ro mga opisyal it mga gwardya it Templo ag ro iba pang mga manogdumaea it mga Judio nga nagadakop kana, "Ano ay? Matsa rebelde't-a ako nga nagdaea pa kamo it espada ag bakulo sa pagdakop kakon."⁵³ Adlaw-adlaw hay gakilita kita idto sa Templo pero owa ninyo ako kato pagdakpa. Pero nag-abot eon ro inyong oportunidad nga gintaeana it Dyos ag gintaw-an eon ro nagahari sa kadudueman it oportunidad nga himuon ro anang gusto kakon."

Ginpanghiwae ni Pedro nga Kilaea Nana si Jesus

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Gindakop dayon nanda si Jesus ag gindaea sa baeay it pinakapinuno it tanan nga saserdote. Nagsunod man si Pedro pero idto imaw sa maeayo-eayo.⁵⁵ Idto sa may lagwirta it ratong baeay hay may kaeayo ag idto dapit nagpueungko ro mga tawo. Nag-iba man kanda si Pedro.⁵⁶ Hakita imaw idto it sangka sueuguon nga bayi tag hahayagan imaw it kaeayo. Tinueok ku bayi si Pedro ag naghambae, "Kaibahan gid nana ro tawo ngara ho!"⁵⁷ Pero nagbalibad 't-a si Pedro. Nagsabat imaw, "Tao kimo, nga bayi ka! Owa't-a ako kakilaea ku tawo ngato."

⁵⁸ Maangan-angan hay may eaki nga nakapan-o kay Pedro. Hambae ku eaki, "Kaibahan ka gid-ing nanda." Pero nagbalibad gid si Pedro, "Bukon a!"

⁵⁹ Pagkataliwan it mga sang oras, may eaki nga ginapinilit na gid-a nga magkaibahan sanday Pedro ag Jesus. Hambae nana, "Matuod gid-a nga kaibahan gid nana ro tawo ngara ay tagaGalilea man ra imaw!"^j⁶⁰ Pero nagsabat si Pedro, "Tao't-a ra! Owa't-ang kasayod ku imo ngarong ginahinambae!" Tag nagahambae pa si Pedro hay may nagpamaeo nga manok.⁶¹ Dikato man naglingot ro Ginuo ag ana nga gintueok si Pedro ag hadumduman ni Pedro ro ginhambae it Ginuo nga, "Bago magpamaeo ro manok sa rayang gabii hay ipanghiwaea

^jSayod ra nana dahil parehas maghambae si Pedro sa mga tagaGalilea. Basaha sa Mateo 26:73.

mo it tatlong beses nga kilaea mo ako.” ⁶² Gumuwa dayon si Pedro sa lagwirta ag nagtinangis imaw it pwerti.

Si Jesus hay Gin-intrimis, Ginbakoe ag Gin-insulto

(Mt 26:67-68; Mk 14:65; Jn 19:1-3)

⁶³ Si Jesus ma't-a hay gin-intrimis ag ginbinakoe ku mga nagagwardya kana. ⁶⁴ Anda imaw nga gintabunan sa mata ag ginbueus-bueusan it tueop ag paghinambaeon dayon, “Tugmaha abi kon sin-o ro nagtueop kimo.” ⁶⁵ Ag gin-ininsulto pa gid nanda imaw ag ginpinasipaeahan.

Gin-imbistigar si Jesus sa Atubang it Sanedrin

(Mt 26:59-66; Mk 14:53-64)

⁶⁶ Kat agahon eon, nagtililipon ro mga manogdumaea it mga Judio, ro mga pinuno it mga saserdote, ag ro mga maestro it Kasuguan ag anda dayon nga gindea si Jesus sa atubang it tanan nandang kaibahan sa Sanedrin. ⁶⁷ Naghambae sanda, “Sabta kami kon ikaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.” Pero nagsabat si Jesus, “Bisan sabton ko pa kamo hay indi gid gihapon kamo magpati ⁶⁸ ag kon magpangutana man ako kinyo hay indi gid ninyo ako pagsabton. ⁶⁹ Pero umpisa makaron, ako nga Unga it Tawo hay magapungko sa tuo it Makagagahom nga Dyos.” ⁷⁰ Nagpangutana dayon sanda tanan, “Kon mawron hay ikaw baea ro Unga it Dyos?” Nagsabat si Jesus kanda, “Tama ro inyong hambae ngaron.” ⁷¹ Pagkatapos hay naghambae sanda, “Ham-an it mausoy pa abi kita it iba pang testigo? Habatian eon naton ro ana mismong ginhambae!”

Ginpaatubang si Jesus kay Gobernador Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

23 ¹ Nagtilindog ro tanan ngato nga nagtilipon ag gindaea nanda si Jesus kay Pilato nga gobernador. ² Pag-abot idto, gin-umpisahan nanda it pag-akusar si Jesus. Hambae nanda, “Haaktohan gid namon ro tawo ngara nga ginapataeang ro amon nga mga kasimanwa ag ginabawaeon sanda nga magbayad it buhis sa Emperador. Ana pa nga ginaako nga imaw hay isaeang ka hari, ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos.” ³ Ginpangutana ni Pilato si Jesus, “Ikaw baea ro hari it mga Judio?” Nagsabat imaw, “Tama ro imong hambae ngaron.” ⁴ Ginhambae dayon ni Pilato ro mga pinuno it mga saserdote ag ro abo pa nga mga kaibahan nanda nga

nagtililipon idto, “Owa man ako it makita nga krimin nga haobra ku tawo ngara.” ⁵ Pero nagpinilit gid sanda. Hambae nanda, “Nakalibot eon imaw sa bilog nga nasyon namon ag ginsuesuean nana ro mga tawo agod maggulo paagi sa anang mga ginaturo. Idto pa’t-a ron imaw nag-umpisa sa probinsya it Galilea ag makaron hay nakaabot eon ngani imaw iya sa among probinsya it Judea.”

⁶ Pagkabati kara ni Pilato hay nagpangutana imaw, “TagaGalilea ro tawo ngara ay?” ⁷ Ro Galilea hay sakop it pagdumaea ni Herodes. Pagkasayod ni Pilato nga tagaidto si Jesus hay ginpapadaea nana si Jesus idto kay Herodes nga hatabuan ma’t-a kato nga idto sa Jerusalem.

Ginpaatubang si Jesus kay Herodes

⁸ Nalipay gid si Herodes pagkakita nana kay Jesus ay kabuhay eon ro anang handom nga hikita ra. Abo eon abi ro anang habatian parti kay Jesus. Gusto man kunta nana nga makakita it milagro nga himuon ni Jesus. ⁹ Kaabo-abo ro ginpinangutana ni Herodes kay Jesus pero owa gid ra magsabat. ¹⁰ Idto man ro ro mga pinuno it mga saserdote ag ro mga maestro it Kasuguan. Nagatilindog sanda idto ag naga eupok-eupok gid sanda sa pag-akusar kay Jesus. ¹¹ Bisan si Herodes, pati man ro anang mga gwardya hay nagtuya-tuya ag nag-inintrimis kay Jesus. Pagkatapos, anda imaw nga ginpasuksukan it harianon nga eambong ag ginpapabalik dayon ni Herodes si Jesus idto kay Pilato. ¹² Umpisa ku adlaw ngato hay nag-amigo sanday Herodes ag Pilato bisan kato hay magkaaway sanda nga daywa.

Ginsentensyahan si Jesus nga Ieansang sa Krus

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19.16)

¹³ Ginpatawag dayon ni Pilato ro mga pinuno it mga saserdote ag ro mga manogdumaea it mga Judio ag ro kaabo nga mga tawo nga nagapaeamantaw. ¹⁴ Ginhambae nana sanda, “Gindaea ninyo kakon ro tawo ngara ay sininyo hay ginasue-suean nana ro mga tawo agod magrebelde. Gin-imbistigar ko imaw sa atubang mismo ninyo, pero kon kakon hay owa man nana hiobra ro krimin ngato nga ginpinabangod ninyo kana. ¹⁵ Imaw man ron kon kay Herodes ay ginpapabalik nana ngani iya katon ro tawo ngara. Owa imaw it gin-obra nga dapat imaw sentensyahan it kamatayon. ¹⁶ Ngani ipalatigo ko eang imaw ra ag buhian pagkatapos.” [¹⁷ Kada Pagtililipon sa Pagdumdum ku Pagtaliwan hay obligado imaw

nga magbuhi it sangka priso nga ginpili it mga tawo.]^{k 18} Pero nagsilinggit ro tanan nga mga tawo, “Patya ron imaw! Si Barrabas ‘t-a ro amon!”¹⁹ (Si Barrabas hay ginpriso dahil kaibahan imaw sa kinagulo nga natabo tag nagrebelde anay sanda ku anang mga kaibahan kuntra sa gobyerno it Roma sa syudad it Jerusalem ag nakapatay imaw.)²⁰ Gusto ni Pilato nga buhian si Jesus ngani naghingyo imaw it uman sa mga tawo²¹ pero nagsininggit sanda, “Ieansang imaw sa krus! Ieansang imaw sa krus!”²² Pangatlong beses eon sanda nga ginhambae ni Pilato, “Ham-an? Ano gid ro gin-obra nana nga saea? Kon kakon hay owa imaw it haobra nga krimin agod sentensyahan imaw it kamatayon. Ngani ipalatigo ko eang imaw ag pagkatapos hay buhian.”²³ Pero nagpinilit gid sanda ag nagsininggit nga dapat ieansang si Jesus sa krus. Ku ulihi hay ro andang gusto’t-a ro natuman.²⁴ Ngani nagdesidir lang si Pilato nga pasugtan ro ginainsistir ku mga tawo.²⁵ Ginbuhian nana ro ginpili it mga tawo, tag ratong napriso dahil kaibahan imaw ku mga rebelde ag nakapatay. Pero gintugyan nana sa mga suldado si Jesus agod matuman ro gusto it mga tawo kana.

Gineansang si Jesus sa Krus

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶ Pagkatapos, gindaea ku mga suldado si Jesus agod ieansang sa krus. Tag nagapanaw sanda, may hasubeang sanda nga sangka tawo nga si Simon^l ro ngaean nga tagaCirene nga bag-ong abot halin sa uma. Anda nga binira si Simon ag ginpapas-an kana ro krus ag ginpasunod imaw kay Jesus.

²⁷ Kaabo-abo nga mga tawo ro nagsinunod kay Jesus pati mga bayi nga nagatinangis ag nagainueahab dahil sa kaeuoy kana.

²⁸ Pero nagbalikid kanda si Jesus ag naghambae, “Mga bayi nga tagaJerusalem, ayaw ninyo ako pagtangisi, kundi tangisi ninyo ro inyong mga kaugalingon ag ro inyong mga unga.”²⁹ Akon kinyo raya nga ginahambae dahil sigurado nga maabot ro mga inadlaw nga

^kRo bersikulo 17 hay owa natapoe sa pinakadaan nga kopya it Sagradong Kasueatan.

^lSa Markos 15:21 hay mabasa nga si Simon hay ama ni Rufus. Halin pa kato hay ginapatihan nga ro ginsueatan ni Markos ku Mayad nga Balita hay ro mga Kristyano sa Roma. Mabasa sa Mga TagaRoma 16:13 nga ginkumusta ni Pablo si Rufus ag ro anang ina nga nangin matsu ina eon man ni Pablo. Si Rufus siguro ro Rufus nga ginsambit sa Markos 15:21. Ngani si Simon siguro ngara hay nangin tumueuo pagkatapos nga ginpas-an nana ro krus ni Jesus.

mahambae ro mga tawo nga, ‘Mas mayad ro kahimtangan ku mga bayi nga mga baog ag owa gid it ginpasuso.’³⁰ Rato man ro oras nga mahambae ro mga tawo sa mga bukid nga ‘Tup-ayi kami agod matabuanan kami!’^{m 31} Kon raya ro andang ginahimo kakon nga pareho it kahoy nga buhi, mas grabi pa gid ro matabo kinyo nga mga Judio nga pareho it patay ag mamaea eon nga kahoy.”ⁿ

³² May daywa pa nga mga kriminal nga ginsentsyahan man it kamatayon nga gindaea kaibahan ni Jesus paadto sa lugar nga pagaeansangan kanda. ³³ Pag-abot nanda sa lugar nga ginatawag nga “Lugar it Bungo” hay anda nga gineansang si Jesus sa krus. Gineansang man nanda sa krus ro daywang ka kriminal ngato. Ro krus ku isaea hay sa ay Jesus nga tuo ag ro ana ku sambilog hay sa waea. [³⁴ Naghambae si Jesus, “Ama, patawara sanda ay owa sanda kasayod ku andang ginaobra.”]^o Tapos, nagpagabot-gabot ro mga nageansang kay Jesus kon kanyo hiadto ro anang eambong.

³⁵ Nagtilindog idto ro mga tawo ag nagpinamantaw pero ro mga manogdumaea it mga Judio hay nagtinuya-tuya kay Jesus. Hambae nanda, “Gineuwas nana ro iba, abi kon anang euwason ro anang kaugalingon kon matuod gid nga imaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos ag anang pinili.” ³⁶ Gin-inintrimis man si Jesus ku mga soldado. Ginpaeapitan nanda imaw ag ginsumbilan it maaslom nga bino.^p ³⁷ Ginhambae nanda imaw, “Euwasa abi ro imong kaugalingon kon matuod gid nga hari ka it mga Judio!”

³⁸ May ginbutang man nga karatula sa may ibabaw ku anang ueo nga raya ro nakasueat: “Raya ro Hari it mga Judio”.

³⁹ Ro sambilog sa daywang ka kriminal nga gineansang kaibahan ni Jesus hay nag-insulto kana. Hambae nana, “Bukon abi it ikaw ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos? Euwasa abi ro imong kaugalingon ag pati man kami.” ⁴⁰ Pero ginpangisgan imaw ku anang kaibahan. Hambae kana, “Owa ka’t-ing nahadlok sa Dyos ay? Dapat mahadlok ka ay kondenado ka man pareho kana. ⁴¹ Bagay gid ma’t-a nga kitang daywa hay pinahan sa saea naton nga gin-obra

^mMabasa man ra sa Hosea 10:8. Basaha man sa Pahayag 6:16.

ⁿRo ginapatungdan ku kahoy nga buhi hay si Jesus nga owa it saea ag ro ginapatungdan ku kahoy nga mamaea hay ro mga Judio nga indi gid magbaton sa ginaturo ni Jesus ag indi gid magtalikod sa andang mga saea.

^oDaya nga ginhambae ni Jesus hay owa gintapoe sa ibang kopya it Sagrado nga Kasueatan.

^pMabasa ra sa Salmo 69:21.

pero imaw 't-a ngara hay owa it saea.” ⁴² Ginhambae dayon nana si Jesus, “Jesus, dumduma man ako kon maghari ka eon.” ⁴³ Nagsabat si Jesus, “Matuod rang ginahambae kimo nga sa daya gid nga adlaw hay makaibahan ka nakon sa paraiso.”

Namatay si Jesus

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Tag mga alas dose eon it udtruadlaw hay nagdueom ro bilog nanda nga nasyon^q hasta it alas tres it hapon ⁴⁵ ay owa naghayag ro adlaw. Idto sa Templo hay gulpi eang nga napihak ro madamoe nga kurtina.^r ⁴⁶ Nagsinggit dayon si Jesus, “Ama, ginatugyan ko kimo ro akon nga espirito!” Pagkahambae nana kara hay nabugtuan dayon imaw it ginhawa. ⁴⁷ Pagkakita ku kapitan it mga suldado ku natabo hay gindinayaw nana ro Dyos. Hambae nana, “Matuod gid-a nga matarong ro tawo ngara!”

⁴⁸ Ro kaabo nga mga tawo nga idto nagtililipon agod magsaksi ku mga nagkaeatabo hay nag-ueuli eon nga nagabayo ku andang dughan tanda ku andang kasubo.

⁴⁹ Ro mga kakilaea ni Jesus pati ro mga bayi nga nagsinunod kana halin sa Galilea hay idto nagatilindog sa maeayo-eayo ag nagapinamantaw ku mga nagkaeanabo.

Gineubong si Jesus

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

^{50,51} May sangka tawo nga si Jose ro ngaeon nga tagaArimatea nga sambilog sa mga banwa it Judea. Mayad ag matarong nga tawo si Jose. Nagapaabot gid imaw sa oras nga maghari eon ro Dyos anang mga pinasahi nga sinakpan.^s Myembro imaw it Sanedrin ag bukon ra imaw it kompormi sa plano ag gin-obra ku anang mga kaibahan sa konseho ngato. ⁵² Nag-adto si Jose kay Pilato ag ginhinyo nga itao kana ro eawas ni Jesus. ⁵³ Pagkatapos, gintae-tae nana sa krus ro eawas ni Jesus ag ginputos it maeahaeon nga tela. Ginbutang na dayon rato sa eueubngan nga ginsinsil sa dalipi. Owa pa gid it kinaeubong sa eueubngan ngato. ⁵⁴ Hapon eon dato it adlaw nga

^qRo kahueugan man kara sa Griego hay ‘bilog nga kalibutan’.

^rRaya ro kurtina nga nagaueot sa Sagrado nga Lugar ag sa Pinakasagrado nga Lugar. Mabasa ra sa Exo 26:31-33, 36:35, 2 Chron 3:14.

^sNagahari eon makaron ro Dyos sa anang mga pinasahi nga sinakpan ugaling ginaintrahan pa imaw ni Satanas paagi sa pagtentar kanda nga magpakasaea.

ginatawag nga Adlaw it Pagpahaom para sa Adlaw it Inogpahuway^t ag madali lang mag-upisa ro Adlaw it Inogpahuway.

⁵⁵ Ro mga bayi nga nagsinunod kay Jesus halin sa Galilea hay nagsunod kay Jose ag hakita nanda kon siin ro eueubngan ag kon paalin ginbutang idto ro eawas ni Jesus. ⁵⁶ Nagpanaw dayon sanda ag nagpahaom it sari-saring mahumot nga bueong ag banyos nga gamiton nanda sa eawas ni Jesus. PagkaAdlaw it Inogpahuway hay nagpahuway sanda sa pagtuman sa Kasuguan.

Ro Pagkabanhaw ni Jesus

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Juan 20:1-10)

24 ¹ Pagkaaga-aga it Dominggo hay nag-adto sa eueubngan ro mga bayi ngato. Gindaea nanda ro mga mahumot nga bueong nga andang ginpahaom. ² Pag-abot idto hay hakita nanda nga bukas eon ro eueubngan ay hapaligid eon ro bato nga ginsara sa pwertahan kato. ³ Nagsueod sanda pero owa nanda hakita idto ro eawas ni Ginuong Jesus. ⁴ Naglitik ro andang ueo kon ano ro natabo. Samtang nagainisip sanda hay gulpi eang dayon nga may daywang ka tawo nga nagtindog maeapit kanda nga kasilaw-silaw ro andang eambong. ⁵ Hinadlukan it duro ro mga bayi pagkakita sa daywa mawron nga naghapa sanda sa eugta. Ginhambae sanda ku daywa ngato, “Ham-an it ginausoy ‘t-a ninyo ro buhi sa mga minatay?” ⁶ Owa imaw iya. Nabanhaw eo’t-a imaw. Dumduma ninyo nga tag idto pa kamo sa Galilea hay raya ro anang ginhambae kinyo, ⁷ ‘Ako nga Unga it Tawo hay dapat itugyan sa mga makasasaea, ieansang sa krus, mamatay ag mabanhaw sa ikatatlong adlaw.’ ” ⁸ Hadumduman dayon nanda ro hambae ngato ni Jesus. ⁹ Ngani nagpanaw sanda ag ginsugid sa onseng ka sumueunod ni Jesus pati man sa iba ro tanan nga natabo. ¹⁰ Ro mga bayi nga nagsugid kara sa mga apostoles hay sanday Maria Magdalena, Juana ag Maria nga nanay ni Santiago ag iba pa gid nga mga bayi nga kaibahan nanda. ¹¹ Pero eaom ku mga apostoles hay nagapinaumang eang sanda ngani owa sanda magpati. ¹² Pero tumindog si Pedro ag dumaeagan paadto sa eueubngan. Pag-abot nana idto hay nagyukbo imaw ag naglingling ag owa imaw it ibang hakita kundi ro mga makitid nga maeahaeon nga tela nga ginbalibod sa eawas ni Jesus. Nagpanaw dayon imaw nga nagapalitik ku anang ueo kon ano ro natabo.

^tRo Adlaw it Inogpahuway hay nagaumpisa it alas 6 it hapon ngani kinahangean nga mabuo ni Jose ro eawas ni Jesus bago mag-alas 6 (Deuteronomio 21:22,23).

Nagpakita si Jesus sa Daywa ku Anang mga Sumueunod sa Daeen PaEmaus

(Mk 16:12-13)

¹³ Ku rato man mismo nga adlaw, daywa ku mga sumueunod ni Jesus hay nagapaadto sa baryo nga Emaus kon tawgon. Mga onse kilometros ro kaeayo ku baryo ngato sa Jerusalem. ¹⁴ Tag nagatikang sanda hay andang ginaistoryahan ro tanan nga natabo. ¹⁵ Tag sige ro andang tinikang ag inistorya, naghingabot kanda si Jesus ag nagdungan. ¹⁶ Hakita nanda imaw pero owa nanda imaw makilaea ay ginlipod kanda nga imaw gali rato. ¹⁷ Naghambae si Jesus kanda, “Ano gid-a ro inyong ginaistoryahan ngaron samtang nagatinikang kamo?” Nagpundo sanda ag makita gid sa andang uyahon ro kasubo. ¹⁸ Nagsabat ro sambilog kanda nga si Cleopas ro ngaean. Hambae nana, “Ikaw ea’t-a siguro sa mga bisita sa Jerusalem ro owa nakasayod kon ano ro nagkaeanabo ku mga pilang adlaw ngara.”

¹⁹ Naghambae si Jesus, “Anong mga natabo?”

Nagsabat sanda, “Ro mga natabo kay Jesus nga tagaNazaret. Ginpamatud-an it Dyos sa mga tawo nga gamhanan imaw nga propeta paagi sa anang mga gin-obra ag ginhambae. ²⁰ Gintugyan imaw ku mga pinuno it mga saserdote ag ku iba pang mga manogdumaea naton agod sentensyahan imaw it kamatayon ag gineansang imaw sa krus. ²¹ Nagaeaom gid kami nga imaw eon ro magahilway ku mga Israelinhon ugaling hay ikatlong adlaw eon ra nga ginpatay imaw ag owa pa gihapon it natabo. ²² Pero hangawa kami kaina ku ginsugid it pilang ka bayi nga mga kaibahan man namon nga nag-adto it aga-aga pa sa eueubngan. ²³ Owa nanda idto hakita ro anang eawas. Pagkatapos, gin-adtunan nanda kami ag ginsugiran. May nagpakita pa kuno kanda nga daywang ka anghel nga naghambae nga buhi’t-a imaw. ²⁴ Nag-adto sa eueubngan ro iba namong mga kaibahan ag owa’t-a matuod ro anang eawas idto pareho sa ginhambae ku mga bayi ngani owa nanda imaw hakita.”

²⁵ Tapos, naghambae si Jesus, “Ay, mga kaumangon gid-a kamo. Owa gihapon kamo gapati sa tanan nga ginsugid it mga propeta. ²⁶ Bukon abi it bago mabaton ku Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos ro anang indi matupungan nga kadunggan hay dapat anay nana nga maagyan ratong anang mga gin-antos?” ²⁷ Ginpaathag dayon kanda ni Jesus ro tanan nga ginsueat ni Moises ag ku tanan nga mga propeta parti kana nga nasueat sa Sagrado nga Kasueatan.

²⁸ Tag maeapit lang sanda sa baryo nga andang ginaadtunan, gadiritso't-a kunta si Jesus ²⁹ pero ginhawiran gid nanda imaw. Hambae nanda, "Iya ka lang eubog. Hapon eon nga mayad ag madueom-dueom eo't-a." Ngani nagpahawid imaw kanda.

³⁰ Tag nagakaon eon sanda, ginbuoe ni Jesus ro tinapay ag ginpasaamatan. Ginpihak-pihak nana dayon rato ag gintao kanda.

³¹ Habuksan dayon ro andang mata ag hakilaea nanda imaw pero gulpi eang dayon imaw nga naduea sa andang panueok. ³² Sinanda ku daywa, "Maw 't-a gali ron nga nalipay gid-a ro atong buot tag nagaistorya imaw katon sa daean ag tag ginapaathag nana katon ro Sagrado nga Kasueatan." ³³ Pagkatapos hay pumanaw eagi sanda pabalik sa Jerusalem.

Haabutan nanda idto nga nagatilipon ro onse ka sumueunod ni Jesus ag ro iba pa nandang mga kaibahan. ³⁴ Hambae nanda sa daywa nga bag-ong abot, "Matuod 't-a nga nabanhaw ro Ginuo! Nagpakita man imaw kay Simon!" ³⁵ Ginsugid man dayon ku daywa kon ano ro natabo tag sa daean sanda ag tag ginpihak-pihak nana ro tinapay hay dikato nanda hasayri nga imaw gali rato.

Ro Katapusan nga Pagpakita ni Jesus sa Anang mga Sumueunod ag ro Anang Mga Bilin Kanda

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23; Ac 1:3-8)

³⁶ Gaistorya pa ngani kara ro daywa tag gulpi eang nga nagpakita mismo si Jesus sa andang tunga. Hambae nana, "Patawhaya ro inyong paino-ino." ³⁷ Hakibot gid-a sanda ag hinadlukan ay eaom nanda hay nakakita sanda it mueto. ³⁸ Naghambae si Jesus kanda, "Ham-an it nahadlok kamo ag nagaduda? ³⁹ Ako gid ra. Tan-awa tuo ninyo ro akong alima ag siki. Buyti ninyo ako agod makasiguro kamo. Ro mueto't-a hay owa it tue-an ag unod pareho ku inyong makita kakon."

⁴⁰ Pagkahambae nana kara, ana dayon nga ginpakita kanda ro anang siki ag alima. ⁴¹ Nalipay gid sanda ag nangawa man ngani haeos indi sanda makapati nga imaw rato matuod. Nagpangutana dayon si Jesus, "May makaon kamo iya?" ⁴² Gintaw-an nanda imaw it sang utod nga inihaw nga isda. ⁴³ Ginbaton nana rato ag ginkaon sa andang atubang.

⁴⁴ Naghambae pa gid si Jesus, "Ginhambae ko eon kato kinyo tag nagailiba pa kita nga ro tanan nga ginsueat ni Moises ag ku mga propeta ag sa Libro it mga Salmo parti kakon hay dapat nga

matuman.” ⁴⁵ Ginbuligan dayon sanda ni Jesus nga maeubtan ro matuod nga kahueugan ku mga ginsueat parti kana sa Sagrado nga Kasueatan.

⁴⁶ Sa katapusan, ginhambae nana sanda, “Ngani sayod eon ninyo makaron nga nasueat eon eagi sa Kasueatan nga ro Maneueuwas nga ginpromisa it Dyos hay magaantos ag mamatay ag sa ikatlong adlaw hay mabanhaw. ⁴⁷ Ag nasueat man nga sa anang pangaeon hay igawali sa tanan nga tawo, umpisa iya sa Jerusalem hasta sa bilog nga kalibutan, nga patawaron it Dyos ro andang mga saea kon maghinuesoe ag magtalikod karon sanda. ⁴⁸ Hakita ninyo ro mga butang ngara nga natabo ngani dapat kamong magpamatuod parti kara sa mga tawo. ⁴⁹ Ag ako mismo ro magapaadto kinyo ku Espirito Santo nga ginpromisa ku akon nga Ama. Pero hueat anay kamo iya sa syudad hasta nga gamhan kamo it Espirito Santo halin sa eangit.”

Ginpakayab si Jesus sa Eangit

(Mk 16:9-20; Mga Binuhatan 1:9-11)

⁵⁰ Pagkatapos ni Jesus it hambae kara hay anang gindaea ro anang mga sumueunod sa guwa it Jerusalem hasta sa baryo it Betania^u. Pag-abot idto, gin-alsa nana ro anang mga alima ag ginbendisyunan sanda. ⁵¹ Samtang ginabendisyunan nana sanda hay amat-amat imaw nga nagbueag kanda ag ginpakayab sa eangit. ⁵² Nagsimba dayon sanda kana. Pagkatapos hay nagbalik sanda sa Jerusalem nga nagakalipay it duro ⁵³ ag idto sanda permi sa Templo nagadinayaw sa Dyos.

^uRo kaeayo it Betania sa Jerusalem hay mga 3 kilometros.